mulier instituut

Rapport

Monitor Sportakkoord II

Eindrapportage over de ambities Het fundament op orde en Een groter bereik

Rutger de Kwaasteniet | Manon de Ruijsscher | Marnik Koekkoek | Pelle Bronkhorst | Jordy van Eijk | Ine Pulles | David Rappange | Remco Hoekman

Mulier Instituut | 2026

Monitor Sportakkoord II

Eindrapportage over de ambities Het fundament op orde en Een groter bereik

Met financiële steun van het Ministerie van VWS

Mulier Instituut
Rutger de Kwaasteniet
Manon de Ruijsscher
Marnik Koekkoek
Pelle Bronkhorst
Jordy van Eijk
Ine Pulles
David Rappange
Remco Hoekman

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut
Utrecht, 16 oktober 2026
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer
U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Monitor Sportakkoord II

Samenvatting		**6**
1	**Inleiding**	**14**
1.1	Sportakkoord II	14
1.2	Doelstellingen eindrapportage	16
1.3	Onderzoeksvragen	16
2	**Methoden**	**18**
2.1	Schriftelijke uitvraag	18
2.2	Vragenlijstonderzoeken	20
2.3	Bureauonderzoek	22
2.4	Kwaliteit	23
3	**Sociaal veilige sport**	**25**
3.1	Opgave 1: Waarborgen en bespreekbaar maken sociaal veilige sport	25
3.2	Opgave 2: Versterken van de keten voor sociale veiligheid	32
3.3	Overige langetermijnindicatoren	36
4	**Ruimte voor sport en bewegen**	**38**
4.1	Opgave 3: Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur	38
4.2	Opgave 4: Verdere versterking beweegvriendelijke omgeving	42
4.3	Overige langetermijnindicatoren	47
5	**Vitale sportaanbieders**	**49**
5.1	Opgave 5: Kwaliteit kader in de sport verhogen	49
5.2	Opgave 6: Effectieve clubondersteuning	50
5.3	Opgave 7: Verbeteren van de uitvoeringskracht	52
5.4	Opgave 8: Verbeteren match vraag en aanbod hyperlokaal niveau	54
5.5	Overige langetermijnindicatoren	55
6	**Inclusie & diversiteit**	**58**
6.1	Opgave 9: Financiële toegankelijkheid sport en bewegen vergroten	58
6.2	Opgave 10: Sociale toegankelijkheid sport en bewegen vergroten	65
6.3	Opgave 11: Praktische toegankelijkheid sport en bewegen vergroten	68
6.4	Opgave 12: Effectieve begeleiding en toeleiding	74
6.5	Overige langetermijnindicatoren	77
7	**Vaardig in bewegen**	**83**
7.1	Opgave 13: Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen	83
7.2	Opgave 14: Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren	86
7.3	Opgave 15: Meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd	88
7.4	Overige langetermijnindicatoren	93
8	**Slotbeschouwing**	**96**
8.1	Sociaal veilige sport	96
8.2	Ruimte voor sport en bewegen	98
8.3	Vitale sportaanbieders	100
8.4	Inclusie & diversiteit	102
8.5	Vaardig in bewegen	107
8.6	Het fundament op orde en een groter bereik?	110
8.7	Slotsom	112
Bronnen		**115**

Bijlage 1 – Status en toelichting werkafspraken 118
Bijlage 2 – Overzicht langetermijnindicatoren 156

Samenvatting

Eindrapportage Monitor Sportakkoord II

Inleiding

Dit is de eindrapportage van de monitoring van Sportakkoord II (SAII) door het Mulier Instituut. SAII (2023-2026) is een beleidsprogramma van het Ministerie van VWS, VSG/VNG, NOC*NSF en het POS (de strategische partners). De missie ervan is om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk, leuk en veilig te maken en houden.

Deze missie valt uiteen in drie ambities:

1. Het fundament op orde: het verbeteren van de voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven.
2. Een groter bereik: meer mensen voelen zich aangesproken en uitgenodigd om te gaan sporten en sport te beleven.
3. Meer (zichtbare) betekenis: het vergroten van de waarden van sport, topsport en sportief bewegen, voor de hele maatschappij.

De thema's Sociaal veilige sport, Ruimte voor sport en bewegen en Vitale sportaanbieders zijn onderdeel van de eerste ambitie. De thema's Inclusie & diversiteit en Vaardig in bewegen van de tweede. De thema's zijn op hun beurt vertaald naar doelstellingen onder opgaven. Onder de derde ambitie valt het thema Strategisch kader topsport. De monitoring daarvan is ondergebracht in de rapportage Topsport in Nederland en krijgt in dit rapport geen aandacht.

Uiteindelijk beoogt SAII via de doelstellingen op opgaven bij te dragen aan positieve veranderingen op langetermijnindicatoren. Die zijn toegespitst op groepen mensen die sporten en bewegen en op organisaties die sport en bewegen besturen en organiseren.

Sinds 2023 monitort het Mulier Instituut de voortgang op SAII. Dit is de eindrapportage van onze monitoring. Daarin staan twee vragen centraal:

1. In hoeverre zijn de doelstellingen uit SAII behaald?
2. Hoe hebben de langetermijnindicatoren waaraan SAII beoogt bij te dragen, zich ontwikkeld tijdens het beleidsprogramma?

De belangrijkste bevindingen en conclusies op de doelstellingen en langetermijnindicatoren vatten we hieronder samen per thema, vertrekkend vanuit de opgaven.

Sociaal veilige sport

Waarborgen en bespreekbaar maken sociaal veilige sport

- Sportverenigingen met jeugdleden (19%) werken vaker met de vier basiseisen voor sociale veiligheid dan verenigingen zonder jeugdleden (5%). Verenigingen voldoen vooral weinig aan de basiseis over geschoold

kader, en weinig verenigingen voldoen aan alle vier de basiseisen (13%). Binnen de ondernemende sport werkt het merendeel van de sportaanbieders ook nog niet met de basiseisen.
- Vrijwel alle gemeenten zetten zich in om de sociale veiligheid te vergroten en grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan in de sport (96%). Ook het overgrote deel van de sportbonden communiceert over het belang van sociale veiligheid in de sport (88%).
- Maar in de praktijk blijkt dat dit gesprek nog niet overal ook is vertaald naar een (structurele) beleidsmatige aanpak. Slechts een derde van de gemeenten heeft een plan van aanpak dat ze daadwerkelijk uitvoeren. Iets meer dan de helft is nog bezig met het ontwikkelen van het plan of heeft het plan wel af, maar moet het nog gaan uitvoeren.

Het versterken van de keten voor sociale veiligheid
- Het overgrote deel van de sportverenigingen informeert hun leden over (beleids)maatregelen rond sociale veiligheid,.
- Een goede meldstructuur vraagt meer dan alleen leden informeren. Daarom is de verdere ontwikkeling van een landelijke meld- en opvolgingsstructuur, met de voorgenomen Wet integere sport en oprichting van Integere Sport Nederland (ISN), een belangrijke vervolgstap.
- Een ruime meerderheid van de sportverenigingen denkt zelf te weten hoe zij moeten handelen wanneer grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt.

Conclusies Sociaal veilige sport
Tijdens SAII is vooral veel gecommuniceerd over het belang van een sociaal veilige sport en het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag. De bewustwording hierover is vergroot, maar de borging van het thema in het beleid van sportaanbieders en gemeenten is nog beperkt. Ook in institutionele borging (via wetgeving en de oprichting van ISN) zijn nog stappen te zetten.

Ruimte voor sport en bewegen

Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur
- De handreiking Integraal Huisvestigingsplan (IHP) Sport en Bewegen helpt gemeenten om de huidige en toekomstige behoefte van sportvoorzieningen te vertalen naar langetermijnbeleid voor sportinfrastructuur. Een landelijke ontwerprichtlijn is in de maak.
- Voor gemeenten zijn modellen en handelingsperspectieven ontwikkeld en verspreid voor het gedeelde gebruik van sport- en onderwijsvoorzieningen. Ook heeft NOC*NSF drie oplossingsrichtingen uitgewerkt voor het intensiever gebruik en medegebruik van sportaccommodaties. Eind 2026 volgt nog een stappenplan voor de inrichting van multisportvelden.
- Voor grotere maatschappelijke meerwaarde van de sportinfrastructuur is kennis ontwikkeld over hoe sportparken voor andere leefdomeinen zijn te benutten. NOC*NSF heeft daarnaast exploitatievariabelen voor meervoudig gebruik in beeld gebracht en kennis daarover vertaald naar onder meer een benchmark en workshop voor bestuurders.

- De vervolgstap ligt vooral in het verder toepassen en toetsen van de ontwikkelde modellen, handelingsperspectieven en kennis in de praktijk.

Verdere versterking beweegvriendelijke omgeving

- In 64 procent van de gemeenten is er een gedeelde visie op het belang van een beweegvriendelijke omgeving. Twee derde van die gemeenten zegt dat de gedeelde visie alleen incidenteel en dus niet structureel in de praktijk wordt gebracht.
- Populytics bracht de maatschappelijke waarde van een beweegvriendelijke omgeving in 2026 in kaart, zodat beleidsmakers overtuigder raken van de waarde van een beweegvriendelijke omgeving. Het is te vroeg om vast te stellen of de beweegvriendelijke omgeving hierdoor in grotere mate is meegenomen in omgevingsvisies en -plannen.
- De behoeften van burgers voor een beweegvriendelijke leefomgeving zijn in beeld gebracht. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft deze vertaald naar een factsheet voor beleidsmakers.
- 53 procent van de gemeenten heeft in 2026 redelijk, goed of volledig zicht op de behoeften van inwoners voor een beweegvriendelijke omgeving.
- In 2024 was 84 procent van de inwoners van 12 jaar en ouder in Nederland (zeer) tevreden over het sport- en beweegaanbod in hun woonomgeving.
- De ondersteuning van sportaanbod in de openbare ruimte richt zich vooral op slimmer omgaan met bestaande regels.

Conclusies Ruimte voor sport en bewegen

Partners van SAII hebben samen relevante instrumenten ontwikkeld die vooral het efficiëntere gebruik van de sportinfrastructuur kunnen bevorderen en beweegvriendelijke omgevingen in gemeenten kunnen versterken. Maar in de toepassing en toetsing ervan zijn nog stappen te zetten.

Vitale sportaanbieders

Kwaliteit kader in de sport verhogen

- Tot en met medio september 2026 hebben 1.600 mensen de e-learning Sterk van start van NOC*NSF geopend en hebben 1.000 mensen deze afgerond. Ruim dertig sportbonden hebben een sportspecifieke variant van de e-learning verwerkt in hun opleidingsstructuur. Via die weg zijn 350 trainers/coaches opgeleid.
- Vanuit de HCA Sport en Bewegen wordt eind 2026 een functiehuis afgerond. Dit is bedoeld om de hoge uitstroom binnen de sportsector tegen te gaan en daarbinnen meer loopbaanperspectief te bieden.

Effectieve clubondersteuning

- Per september 2026 zijn er in 155 gemeenten lokale of regionale sport- en beweegloketten operationeel. In 125 gemeenten zijn loketten in oprichting. Als deze operationeel zijn, beschikt 82 procent van de gemeenten over een sport- en beweegloket.

- SAII had duidelijk invloed op de oprichting van het aantal loketten, want het aandeel gemeenten met operationele loketten steeg van 37 procent in 2025 naar 64 procent in 2026.
- Winst valt te behalen bij de aansluiting van bonden bij het netwerk van loketten, want ongeveer de helft van de bonden is nog niet aangesloten.
- Het aandeel krachtige verenigingen steeg van 37 procent in 2023 naar 41 procent in 2025.

Verbeteren van de uitvoeringskracht

- Naast het functiehuis is er met de Kwalificatiestructuur Sport (KSS) voor kaderleden een opleidingsstructuur voorhanden die het merendeel van de bonden en brancheorganisaties volgt. Ook vindt er dialoog tussen de sportsector en andere sectoren plaats om de arbeidsmobiliteit te bevorderen.
- Er zijn nog weinig concrete acties ondernomen om een goed carrièreperspectief te creëren en de arbeidsvoorwaarden te verbeteren.
- Momenteel zet ruim een vijfde van de verenigingen trainersbegeleiders in. Bij 37 procent van de verenigingen met trainersbegeleiding is deze inzet sinds 2023 gestart of uitgebreid.

Verbeteren match vraag en aanbod op hyperlokaal niveau

- Sportbonden hebben hun aanbod vermarkt in de veronderstelling dat aanbieders dit op een gegeven moment ook via hen organiseren. Daarnaast ondersteunen sportbonden menig sportaanbieder op hun verzoek om sportaanbod te verbeteren en nieuw doelgroepen te binden.
- Sportverenigingen scoren relatief laag op sportinnovatie. Het sportinnovatiecijfer in het algemeen is gelijk gebleven sinds 2021.

Conclusies Vitale sportaanbieders

Door SAII is de clubondersteuningsstructuur versterkt en uitgebreid. Daarnaast is er een functiehuis en opleidingsstructuur voor professionals ontwikkeld. Voor betere arbeidsvoorwaarden voor professionals zijn nog wel stappen te zetten.

Inclusie & diversiteit

Financiële toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- Vrijwel alle gemeenten zetten in op het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen, vooral door samen te werken met sportaanbieders en andere beleidsdomeinen, door actieve toeleiding via professionals en door verbeterde vindbaarheid van en communicatie over de regelingen.
- Vrijwel alle gemeenten verwijzen vooral door naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. Dat is logisch, want deze zijn in veel gemeenten actief. Ook verwijzen gemeenten relatief vaak door naar het Volwassenfonds Sport & Cultuur en lokale fondsen en regelingen.
- Drie kwart van de sportverenigingen is bekend met financiële ondersteuningsmogelijkheden in hun gemeente. Zij verwijzen vooral door naar het Jeugdfonds en Volwassenfonds Sport & Cultuur.

- Tussen 2021 en 2024 steeg het aantal aanvragen bij beide fondsen. Het gemiddelde budget voor sport en zwemles per aanvraag neemt flink toe. Daardoor is meer financiering nodig om hetzelfde aantal aanvragen te bekostigen, of kunnen minder mensen ondersteund worden.

Sociale toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- Zeven op de tien sportbonden stimuleerden of ondersteunden verenigingen de afgelopen twee jaar om inclusie en diversiteit te bevorderen, of zijn dat van plan. Van deze sportbonden geeft 65 procent aan de mensen waarop het beleid zich richt actief bij het maken ervan te betrekken.
- Daarnaast hebben in 2026 meer sportbonden dan in 2018 doelstellingen of beleid gericht op het vergroten of behouden van sociale diversiteit bij bestuurders en andere functies binnen een bond. Hoe dit gebeurt is niet duidelijk, en de diversiteit in hogere kaderfuncties lijkt nog niet sterk vergroot (nog relatief weinig vrouwen, mensen met een beperking en mensen met een migratieachtergrond).
- Een groter aandeel verenigingen gaf wel aan rekening te houden met diversiteit bij de werving en keuze van bestuurders en trainers/coaches. Verder steeg het aandeel sportverenigingen met aandacht voor kwetsbare groepen de laatste jaren.
- Met het kompas Inclusie & Diversiteit ligt er een toepasbare richtlijn voor Inclusie & Diversiteit. Het is nog onbekend in hoeverre partners van SAII en hun achterban en stakeholders het kompas omarmen en naleven.
- Tot en met juni 2026 zijn er via OCIVI 1.392 sportaanbieders bereikt. Maar de veelal eenmalige OCIVI-interventies en -bijeenkomsten (voor sportbestuurders) zijn geen garantie dat de sportaanbieder daadwerkelijk en structureel de inclusie en diversiteit binnen de organisatie weet te vergroten.

Praktische toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- De BOSA-regeling werd in 2026 goed gevonden en beleidsmedewerkers sport bij gemeenten verwijzen verenigingen hier vaak naar door. In 2023 werd de BOSA weinig benut voor de toegankelijkheid van sportaccommodaties. Sinds 2023 investeerde 73 procent van de verenigingen niet in de toegankelijkheid van sportaccommodaties. 23 procent deed dat wel met eigen middelen. En 13 procent van de verenigingen met BOSA-subsidie.
- Ongeveer de helft van de gemeenten past de uitgangspunten van het VN-verdrag Handicap toe in lokaal sport- en beweegbeleid. Ongeveer een derde van de beleidsmedewerkers sport weet niet of dit gebeurt.
- Hoewel de aandacht voor sport en bewegen voor mensen met een handicap is toegenomen, is die nog niet vanzelfsprekend.
- De wekelijkse sportdeelname van mensen met een visuele beperking steeg licht sinds 2019.
- Via het platform Uniek Sporten is er duidelijk vindbare en bekende informatie over het sport- en beweegaanbod voor mensen met een

beperking. De informatie over sportaccommodaties op het platform is nog beperkt. Professionals die toeleiding verzorgen, weten Uniek Sporten goed te vinden. De doelgroep (mensen met een beperking of chronische aandoening) weet het platform nog minder goed te vinden.

Effectieve begeleiding en toeleiding

- Het merendeel van de beleidsmedewerkers sport die aangeven toeleiding te monitoren (een kleine groep van 29%), geeft aan dat meer mensen zijn toegeleid naar sportaanbod tijdens SAII.
- Beweeg- en buurtsportcoaches zijn gedurende een groot deel van de looptijd van SAII (2023-2025) steeds vaker ingezet op specifieke doelgroepen onder mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname.
- Tegelijkertijd is het aantal fte dat ingezet wordt op kwetsbare doelgroepen gedaald. Beweeg- en buurtsportcoaches hebben dus samen minder tijd beschikbaar om aandacht te geven aan die doelgroepen.
- Voor een effectievere toeleiding van ondervertegenwoordigde groepen naar de sport lijkt dan ook nog meer specifieke inzet en expertise van lokale beweeg- en sportprofessionals nodig.

Conclusies Inclusie & diversiteit

Op het thema Inclusie & diversiteit zijn vooral beleidsmatige stappen gezet die de sport- en beweegsector toegankelijk(er) en laagdrempelig(er) kunnen maken. Maar de daadwerkelijke effecten daarvan in termen van meer inclusie en diversiteit zijn nog beperkt of onbekend.

Vaardig in bewegen

Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen

- Het Mulier Instituut ontwikkelt een online tool (Trefzeker) waarmee vakleerkrachten de beweegwijsheid van leerlingen kunnen volgen en ze persoonlijk beweegadvies kunnen geven.
- Bijna vier op de tien sportbonden ondersteunen verenigingen actief bij brede motorische ontwikkeling, onder andere via trainersopleidingen, aangepaste wedstrijdvormen en bondsbeleid. De situatie voor brancheorganisaties is onbekend.
- Ruim een derde van de bonden heeft een eigen jeugdsportvisie ontwikkeld en een vergelijkbaar aandeel werkt daar nog (verder) aan. Hiermee is een beweging bij sportbonden in gang gezet, maar het laat ook zien dat deze ontwikkeling nog niet bij alle bonden is afgerond.
- Vrijwel alle gemeenten stimuleren veelzijdig bewegen, vooral via buurtsportcoaches, schoolprogramma's en multifunctionele sportplekken.

Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren

- 44 procent van de sportbonden heeft inzicht in de aanpassingen die nodig zijn om het aanbod beter aan te laten sluiten bij jongeren. We weten niet of brancheorganisaties dit inzicht hebben.

- In vrijwel alle gemeenten zijn jongeren door buurtsportcoaches betrokken bij het vormgeven van sport- en beweegaanbod. In 37 procent van de gemeenten gebeurt dit structureel en in 58 procent incidenteel.

Meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd

- Een ruime meerderheid van de beleids- en groepsprofessionals in de kinderopvang weet van het bestaan van het beweegadvies voor 0-4-jarigen. Maar zij zijn niet altijd bekend met de inhoud daarvan.
- In 2024 had ongeveer de helft van de JGZ-professionals die consulten met ouders van 0-4 jarigen hebben, wel eens van het beweegadvies gehoord. 13 procent gebruikte het advies. Ook de richtlijn Houding op Bewegen werd volgens 46 procent gebruikt op hun consultatiebureau.
- Dat bewegen inmiddels op vrijwel alle kinderopvanglocaties in het beleid voorkomt, laat zien dat er steeds meer beleidsaandacht is voor bewegen bij de jongste jeugd. Maar bewegen verankeren in beleid leidt niet automatisch tot een verankering van bewegen in de dagelijkse praktijk.
- 63 procent van de gemeenten werkt samen met sportverenigingen om beweegprogramma's voor de jongste jeugd lokaal te promoten. 34 procent werkt hiervoor samen met ondernemende sport- of beweegaanbieders. Gemeenten werken minder samen met de JGZ en consultatiebureaus.
- Het feit dat de doelgroep 0-4-jarigen onderdeel uitmaakt van het functieprofiel van de combinatiefunctionaris onderwijs, wijst erop dat deze doelgroep een stevigere positie heeft gekregen binnen deze functie.

Conclusies Vaardig in bewegen

Er is meer bewustwording van het belang van beweegvaardigheid ontstaan en de beleidsaandacht is toegenomen, met name gericht op de 0-4-jarigen. In dat kader zijn relevante samenwerkingen en instrumenten ontwikkeld en uitgebreid. Dit zijn voorwaarden om kinderen en jongeren meer in beweging te krijgen en vaardig(er) in bewegen te laten worden. De uiteindelijke effecten van de toegenomen beleidsaandacht, samenwerkingen en instrumenten zijn nog beperkt en vragen een langere termijn.

Het fundament op orde en een groter bereik?

Het fundament is tijdens SAII (beter) op orde gebracht. Hiermee bedoelen we dat de voorwaarden zijn verbeterd om sociale veiligheid in en rondom sport te kunnen versterken, om ruimtelijke vraagstukken beter te kunnen begrijpen en op te lossen, en om sportaanbieders en hun sportaanbod te kunnen versterken.

Het bereik is tijdens SAII deels vergroot. Op het thema Inclusie en diversiteit zijn met name beleidsmatige stappen gezet die de sport- en beweegsector toegankelijk(er) en laagdrempelig(er) kunnen maken. Het vergroten van het bereik vraagt om doorlopende gerichte aandacht voor kwetsbare groepen. Op het thema Vaardig in bewegen is meer (beleids)aandacht en bewustwording ontstaan voor veelzijdig bewegen bij kinderen en jongeren, en via samenwerkingen is het bereik vergroot.

Slotsom

De venijnige opgaven die in SAII centraal staan, vragen op lokaal en landelijk niveau om domeinoverstijgende samenwerking. Meerdere doelstellingen uit het beleidsprogramma waren daarop gespitst, en op het benutten van samenwerking in termen van toenemende (beleids)aandacht voor de opgaven uit SAII en het bedenken en uitwerken van oplossingsrichtingen daarvoor.

Gelet hierop zijn het versterkte fundament en het vergrote bereik betekenisvolle opbrengsten van SAII. Zeker ook in het licht van dat SAII een relatief kortdurend beleidsprogramma van vier jaar is, waarin de beschikbare middelen werden verdeeld over meerdere thema's en waarbij veel partners betrokken waren, die daarvóór niet per se (intensief) met elkaar samenwerkten.

Het vraagt om een lange adem om de opgaven die in SAII centraal staan (allemaal) het hoofd te bieden. En om via die weg meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en houden. Daarvoor is het nodig om vanuit de ontstane samenwerkingen de stap te zetten naar gerichte(re) acties op doelgroepen die nu niet of minder sporten en bewegen.

De opgaven uit SAII zijn na afloop van het beleidsprogramma niet verdwenen. Juist daarom is het van belang om de domeinoverstijgende samenwerkingen die binnen SAII zijn ontstaan, te borgen en versterken. SAII legt in dat opzicht een solide basis voor een volgend beleidsprogramma.

Hoofdstuk 1

Inleiding

Het Mulier Instituut monitort de voortgang van Sportakkoord II (SAII). Dit is de eindrapportage van onze monitoring. Die staat in het teken van in hoeverre de doelstellingen uit SAII zijn behaald. In dit hoofdstuk beschrijven we de achtergrond en inhoud van onze monitoring.

1.1 Sportakkoord II

Strategische partners

SAII is een beleidsprogramma van 2023 tot en met 2026. Het programma is geïnitieerd door vijf strategische partners:

- het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn & Sport (VWS);
- NOC*NSF;
- het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS);
- de Vereniging Sport & Gemeenten (VSG);
- de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Gelaagd beleidsprogramma

De centrale missie in SAII is om sport en bewegen voor iedereereen toegankelijk, leuk en veilig te maken en houden (Ministerie van VWS et al., 2023). Om die missie te bereiken, valt SAII uiteen in verschillende lagen (ambities, thema's, opgaven, doelstellingen en werkafspraken). We lichten die lagen hierna toe, zodat de doelstelling en onderzoeksvragen van onze monitoring (paragraaf 1.2 en 1.3) goed te begrijpen zijn.

- **Ambities**

De missie is doorvertaald naar drie ambities:

1. **Het fundament op orde: het verbeteren van de voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven.**
2. **Een groter bereik: meer mensen voelen zich aangesproken en uitgenodigd om te gaan sporten en sport te beleven.**
3. **Meer (zichtbare) betekenis: het vergroten van de waarden van sport, topsport en sportief bewegen, voor de hele maatschappij.**

- **Thema's en opgaven**

In het werkplan dat onderdeel is van SAII, zijn de ambities geconcretiseerd naar zes thema's. De thema's Sociaal veilige sport, Ruimte voor sport en bewegen en Vitale sportaanbieders vallen onder de ambitie Het fundament op orde. De thema's Inclusie & diversiteit en Vaardig in bewegen vallen onder de ambitie Een groter bereik.

Het thema Strategisch kader topsport valt in SAII onder de ambitie Meer (zichtbare) betekenis. Deze monitoren we via de monitor Topsport in Nederland (TiN) en laten we daarom buiten beschouwing in deze publicatie.

De thema's vallen op hun beurt uiteen in vijftien opgaven. Deze zijn geformuleerd om op thema's veranderingen te realiseren. Zo staat bij het thema Vitale sportaanbieders het realiseren van een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen centraal. Opgaven daarbij zijn het verhogen van de kwaliteit van kader in de sport en effectieve clubondersteuning (Ministerie van VWS et al., 2023).

We hebben alle thema's en opgaven die in dit rapport aan bod komen, in beeld gebracht in figuur 1.1. Daar vermelden we de hoofdstukken en paragrafen waarin de thema's en opgaven centraal staan, zoals het waarborgen en bespreekbaar maken van een sociaal veilige sport (opgave 1) in hoofdstuk 3 en paragraaf 3.1.

Figuur 1.1
Sportakkoord II: thema's en opgaven

Bron: Werkplan Sportakkoord II.

- **Doelstellingen en werkafspraken**

De opgaven zijn op hun beurt geconcretiseerd naar doelstellingen. Zo is een doelstelling op de opgave om de financiële toegankelijkheid te vergroten: het percentage mensen in Nederland waarvoor financiën een drempel vormt om te sporten en bewegen is zichtbaar gedaald.

De strategische partners van SAII hebben strategische acties bepaald om de doelstellingen per opgave te behalen. Zij noemen dit werkafspraken. De werkafspraken zien toe op de randvoorwaarden voor de doelstellingen. Zo zijn werkafspraken bij de opgave over financiële toegankelijkheid:

- Met pilots wordt een samenvoeging van regelingen onderzocht.

- Via onder meer de Hotspot -aanpak van NOC*NSF en het POS etaleren deze beide organisaties inspirerende voorbeelden over het vergroten van financiële toegankelijkheid van de sport.

- **Langetermijnindicatoren**

Uiteindelijk beoogt SAII door de doelstellingen op opgaven te realiseren bij te dragen aan positieve veranderingen op langetermijnindicatoren. Die indicatoren zijn toegespitst op groepen mensen die sporten en bewegen, en organisaties die sport en bewegen besturen en organiseren.

Voorbeelden van langetermijnindicatoren zijn:

- het aantal mensen dat financiële kosten als belemmering ervaart om te sporten;
- het aantal mensen dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen.

1.2 Doelstellingen eindrapportage

Sinds 2023 monitort het Mulier Instituut SAII, met als doel om tijdens het beleidsprogramma inzicht te krijgen in de voortgang daarvan. De partners van SAII gebruikten deze inzichten om de voortgang te verbeteren en waar nodig tussentijds bij te sturen.

De doelstellingen van deze eindrapportage van onze monitoring zijn:

- inzicht bieden in of de doelstellingen uit SAII zijn behaald: de inspanningen van de (strategische) partners van SAII zijn van 2023 tot en met 2026 namelijk vooral daarop gericht (geweest);
- inzicht bieden in de ontwikkelingen van de langetermijnindicatoren waaraan SAII beoogt bij te dragen.

De doelstellingen van onze rapportage zijn anders dan die van andere rapporten met een evaluatief karakter die over SAII verschenen of nog verschijnen. Berenschot publiceerde recent een rapport over de werking van het Sportakkoord (I én II) als beleidsinstrument. Het doel van hun rapport is inzicht bieden in de mate waarin het Sportakkoord als instrument (duurzaam) leidt tot verandering in hoe sportbeleid (ontwikkeling en uitvoering) landelijk en lokaal tot stand komt.

De strategische partners van SAII publiceren daarnaast nog een rapport over hoe acties en resultaten uit het beleidsprogramma zijn te borgen vanaf 2027.

1.3 Onderzoeksvragen

Voortbouwend op de doelstellingen staan in deze eindrapportage twee vragen centraal:

1. **In hoeverre zijn de doelstellingen uit SAII behaald?**
2. **Hoe hebben de langetermijnindicatoren waaraan SAII beoogt bij te dragen, zich ontwikkeld tijdens het beleidsprogramma?**

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten we toe welke onderzoeksmethoden we gebruikten.

De onderzoeksresultaten staan centraal in hoofdstuk 3 tot en met 7. We zoomen in op de doelstellingen en langetermijnindicatoren die gekoppeld zijn aan de thema's Sociaal veilige sport, Ruimte voor sport en bewegen, Vitale sportaanbieders, Inclusie en diversiteit en Vaardig in bewegen.

Onze slotbeschouwing presenteren we in hoofdstuk 8. We trekken conclusies door de onderzoeksvragen te beantwoorden. Ook beschouwen we wat de conclusies betekenen voor de ambities die in SAII centraal staan en voor toekomstig sport- en beweegbeleid.

Hoofdstuk 2

Methoden

Onze monitoring is gebaseerd op vragenlijstonderzoeken, een schriftelijke uitvraag en bureauonderzoek. We lichten in dit hoofdstuk toe hoe we deze methoden gebruikten. Ook beschrijven we acties die de kwaliteit van de rapportage borgen.

2.1 Schriftelijke uitvraag

Werkafspraken

De werkafspraken van de strategische partners zijn bedoeld om de doelstellingen uit SAII te halen (zie hoofdstuk 1). Wij monitoren daarom de uitvoering van de werkafspraken om inzicht te kunnen bieden in of de doelstellingen zijn behaald.

We vroegen de strategische partners in juni 2026[1] om inzicht te geven in de status van de werkafspraken. Dit deden we door ze per email een Excel-document toe te sturen, met het verzoek om de werkafspraken te voorzien van één van de statussen uit tabel 2.1.

De partners konden de statussen in het Excel-document ook nader toelichten. Soms was de toelichting die zij toestuurden te summier en wonnen we via bureauonderzoek aanvullende informatie bij de partners in. Meer hierover in paragraaf 2.3.

De informatie die we van de partners over de werkafspraken ontvingen, staat in bijlage 1 van dit rapport. We verwijzen hier in de resultatenhoofdstukken waar relevant naar in beschrijvingen over de mate waarin de doelstellingen uit SAII zijn gehaald.

[1] Op enkele werkafspraken waren in juni 2026 nog (veel) ontwikkelingen gaande. Daarover ontvingen we een update in september 2026.

Tabel 2.1
Status van de werkafspraken

Status	Subcategorie	Beschrijving
Niet gestart		De werkafspraak is gemaakt, maar de uitvoering daarvan is nog niet begonnen.
Lopend	Beginfase	De uitvoering van de werkafspraken is gestart; voorbereidingen en eerste acties zijn in gang gezet.
	Kernfase	De uitvoering bevindt zich in de hoofdperiode; de meeste activiteiten worden uitgevoerd en de voortgang daarvan is zichtbaar.
	Afrondende fase	De uitvoering loopt op zijn einde; de laatste activiteiten worden afgerond en resultaten worden geborgd.
Afgerond	Ingeregeld en doorlopend	De werkafspraak is onderdeel van de reguliere werkwijze of processen en wordt structureel uitgevoerd.
	Afgerond en afgesloten	De werkafspraak is volledig uitgevoerd en afgesloten; er is geen vervolg nodig.
Tijdelijk stilgelegd		De uitvoering van de werkafspraak is gepauzeerd.
Geannuleerd		De werkafspraak is definitief stopgezet.

Doelstellingen

Sommige doelstellingen uit SAII hebben betrekking op de acties van strategische partners zelf. Voorbeelden daarvan op het thema Inclusie & Diversiteit zijn:

- Er bestaat een herkenbare en toepasbare richtlijn Inclusie & Diversiteit in de sport die door de strategische partners van Sportakkoord II, hun achterban en stakeholders is omarmd en wordt nageleefd.
- In 2026 werken de strategische partners van Sportakkoord II, hun achterban en stakeholders met een standaardaanpak over hoe mensen meer zeggenschap krijgen in beleid zodat er (meer) rekening wordt gehouden met wat mensen willen en kunnen.

We vroegen de strategische partners om de doelstellingen die op hun eigen acties betrekking hebben, ook een status toe te kennen (zie tabel 2.1). En om die status toe te lichten. Ook voor de doelstellingen vroegen we de partners soms via bureauonderzoek om aanvullende informatie (zie paragraaf 2.3).

We nemen de letterlijke beschrijving van de doelstellingen uit het Werkplan SAII in dit rapport over. De doelstellingen zijn namelijk sinds het begin van SAII niet meer aangepast.

2.2 Vragenlijstonderzoeken

Met drie verschillende vragenlijsten hebben we onderzocht in hoeverre de doelstellingen uit SAII zijn behaald. Dit waren aparte vragenlijsten voor gemeenten (lokale beleidsmedewerkers sport), sportverenigingen en sportbonden.

We hebben geen vragenlijst uitgezet onder ondernemende sportaanbieders. Er bestaat namelijk (nog) geen panel waar een representatieve groep ondernemende sportaanbieders deel van uitmaakt. Gemeenten kunnen we bevragen via het VSG-panel, sportbonden via NOC*NSF en verenigingen via het Verenigingspanel van het Mulier Instituut. Maar voor de ondernemende sport ontbreekt zo'n structuur.

Vragenlijst gemeenten (lokale beleidsmedewerkers sport)
Een groot deel van de doelstellingen uit SAII heeft betrekking op gemeenten. Zo is binnen de opgave Effectieve clubondersteuning afgesproken dat gemeenten beschikken over een lokaal sport- en beweegloket dat is aangesloten bij een landelijk coördinatiepunt.

Om te bepalen in hoeverre deze en andere doelstellingen zijn behaald, heeft de VSG namens het ministerie van VWS een vragenlijst uitgezet onder alle Nederlandse gemeenten, specifiek onder de lokale beleidsmedewerkers sport. De beleidsmedewerkers sport konden deze vragenlijst invullen tussen mei en juli 2026. Het Mulier Instituut heeft de vragenlijst opgesteld en geprogrammeerd, en de resultaten geanalyseerd.

Het invullen van de vragenlijst is een van de verantwoordingsindicatoren voor het ontvangen van uitvoeringsbudget vanuit de Brede SPUK. Deelname was daarom verplicht voor gemeenten. Uiteindelijk hebben 333 van de 342 Nederlandse gemeenten de vragenlijst ingevuld.

- **Onderverdeling naar inwoneraantal**

Om de resultaten beter te kunnen duiden, maken we in een aantal figuren onderscheid tussen gemeenten op basis van inwoneraantal. Daarbij hanteren we de categorieën uit tabel 2.2.

Tabel 2.2
Onderverdeling gemeenten naar inwoneraantal
(n=333)

Categorie	Inwoneraantal	Aantal gemeenten
Kleine gemeente	<25.000	106
Middelgrote gemeente	25.000-75.000	174
Grote gemeente	> 75.000	53

Vragenlijst sportverenigingen

Verschillende doelstellingen uit SAII richten zich op sportaanbieders, waaronder sportverenigingen. Zo is een van de doelstellingen dat sportaanbieders en gemeenten samenwerken om beweegprogramma's voor de jongste jeugd lokaal te promoten.

Het Mulier Instituut bevraagt bestuurders van sportverenigingen regelmatig over actuele onderwerpen via het Verenigingspanel. In de meest recente peiling hebben we bestuurders van sportverenigingen vragen gesteld over onderwerpen die aansluiten bij de doelstellingen en thema's uit SAII.

De peiling heeft uitgestaan van juni tot en met augustus 2026. Van de 2.180 verenigingen uit het panel hebben uiteindelijk 335 verenigingen de vragenlijst ingevuld (15,4%). De respons hebben we vervolgens gewogen naar de samenstelling van het totale aantal sportverenigingen in Nederland. De uitkomsten zijn daardoor representatief voor alle sportverenigingen in Nederland.

- **Onderverdeling naar ledenaantal**

In het Verenigingspanel maken we een onderverdeling naar ledenaantal:

- kleine sportverenigingen (t/m 100 leden): 80 verenigingen;
- middelgrote sportverenigingen (101-250 leden): 102 verenigingen;
- grote sportverenigingen (meer dan 250 leden): 153 verenigingen.

Waar relevant komt de onderverdeling naar ledenaantal terug in figuren in dit rapport.

Vragenlijst sportbonden

Doelstellingen uit SAII zijn ook gericht op sportbonden die bij NOC*NSF zijn aangesloten. We vroegen hen in juni en juli 2026 naar de voortgang bij het halen van die doelstellingen via de Bondenmonitor van NOC*NSF. Dit is een periodiek vragenlijstonderzoek waarmee NOC*NSF sportbonden bevraagt over uiteenlopende onderwerpen.

Zestig van de tachtig door NOC*NSF aangeschreven sportbonden hebben de vragenlijst ingevuld. De data uit de vragenlijst heeft NOC*NSF aan ons verstrekt; wij hebben deze geanalyseerd. Aan het databestand hebben we enkele achtergrondkenmerken van de sportbonden toegevoegd, zoals binnen-/buitensport, wel/geen olympische sport, aantal leden en aantal jeugdleden. Waar relevant komen deze achtergrondkenmerken terug bij de onderzoeksresultaten.

2.3 Bureauonderzoek

We voerden bureauonderzoek uit om de resultaten van de schriftelijke uitvraag en de vragenlijstonderzoeken te verdiepen en verbreden. Ook kregen we via bureauonderzoek inzicht in de ontwikkeling van de langetermijnindicatoren.

Verdieping en verbreding

De informatie die de partners ons toestuurden over de werkafspraken en doelstellingen, bespraken wij – onderzoekers van het Mulier Instituut die SAII monitoren – kritisch. Hierbij gingen we vooral na of de informatie volledig en objectief genoeg was.

Waar dit in onvoldoende mate het geval bleek, voerden we aanvullend bureauonderzoek uit. Bijvoorbeeld door te e-mailen of telefoneren met vertegenwoordigers van de strategische partners voor verdere toelichting. Of door grijze literatuur te raadplegen die informatie bevat over de status van de werkafspraken, zoals rapportages van het Mulier Instituut gerelateerd aan de opgaven die in SAII centraal staan.

Ook de resultaten van de vragenlijstonderzoeken vulden we aan met informatie die we verkregen via bureauonderzoek. Hiermee konden we de resultaten verdiepen en verbreden.

Voor het verbreden en verdiepen van onze resultaten maakten we ook gebruik van de monitoringsrapportages over SAII die het Mulier Instituut eerder publiceerde. De informatie daaruit is immers bedoeld om de voortgang van het beleidsprogramma inzichtelijk te maken (én te verbeteren).

Langetermijnindicatoren

SAII beoogt bij te dragen aan veranderingen op langetermijnindicatoren (zie paragraaf 1.1). Een overzicht van al die indicatoren is terug te vinden in bijlage 2 van dit rapport (per thema in tabel B2.1 tot en met B2.5. In hoofdstuk 3 tot en met 7 zoomen we in op langetermijnindicatoren:

- die samenhangen met de doelstellingen uit SAII; en
- waarover we nieuwe voortgangsinformatie kunnen presenteren ten opzichte van onze vorige monitoringsrapportages.

We focussen bij de indicatoren op de periode waarin SAII aan de orde is, van 2023 tot en met 2026. Wanneer er verschillen of opvallendheden zijn ten opzichte van vóór 2023, halen we die aan.

De webpagina https://www.sportenbewegenincijfers.nl/beleid/sportakkoord is de centrale vindplaats voor informatie over langetermijnindicatoren. Daar verwijzen we zoveel mogelijk naar in dit rapport.

De ontwikkelingen waarop de langetermijnindicatoren betrekking hebben, worden via een vaste cyclus door verschillende organisaties gemonitord. Over een deel van

de indicatoren verschijnen in 2027 nieuwe cijfers. Omdat deze eindrapportage in 2026 verschijnt, kunnen we die cijfers niet meenemen. Voor de indicatoren waarover in 2027 nieuwe cijfers verschijnen, presenteren we in dit rapport de meest actuele cijfers, ook al zijn die soms van een aantal jaar geleden.

2.4 Kwaliteit

Rondom de monitoring van SAII is een begeleidingsgroep actief. Vertegenwoordigers van de strategische partners (zie paragraaf 1.1) maken daar onderdeel van uit. Om de kwaliteit van deze eindrapportage te verhogen en te borgen, gaf de begeleidingsgroep commentaar op de conceptversie daarvan. We hebben dat commentaar met hen besproken en verwerkt.

Bij het Mulier Instituut werken onderzoekers met expertise op de thema's die in deze rapportage centraal staan, zoals Vaardig in bewegen en Sociaal veilige sport. Ook zij gaven commentaar op de conceptrapportage, en ook dit hebben we met hen besproken en verwerkt.

mulier
instituut

Hoofdstuk 3

Sociaal veilige sport

Het thema Sociaal veilige sport valt in Sportakkoord II uiteen in twee opgaven: waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport en versterken van de keten voor sociale veiligheid. In paragraaf 3.1 en 3.2 zoomen we in op de voortgang van de doelstellingen bij deze opgaven en langetermijnindicatoren die daar direct mee samenhangen. In paragraaf 3.3 komen de overige langetermijnindicatoren aan bod.

3.1 Opgave 1: Waarborgen en bespreekbaar maken sociaal veilige sport

Deze opgave richt zich op het creëren van een basisniveau voor sociale veiligheid in de sport. Daarbij staan zowel het voldoen aan basiseisen, zoals een VOG, vertrouwenscontactpersoon en gedragsregels, als het vergroten van bewustwording en het stimuleren van een cultuurverandering centraal. Sportbonden, brancheorganisaties, sportaanbieders en gemeenten hebben ieder een rol bij het ondersteunen en bevorderen van een sociaal veilige sportomgeving.

Deze opgave is geconcretiseerd naar twee doelstellingen. We presenteren deze in het tekstkader hieronder. Daarna lichten we de voortgang bij het realiseren van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de status van de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het merendeel van alle sportaanbieders werkt met de basiseisen sociale veiligheid, met name voor de jeugd en kwetsbare groepen.
  - Het aandeel verenigingen dat met de basiseisen werkt is niet toegenomen ten opzichte van 2024. In totaal werkt ongeveer één op de acht verenigingen met alle vier de basiseisen. Het merendeel van de aanbieders met jeugdleden werkt met drie of vier van de basiseisen.
  - Bonden en gemeenten stimuleren verenigingen om met de basiseisen aan de slag te gaan. Ook in de ondernemende sport zien we aanwijzingen dat er aandacht is voor de basiseisen.

- Bij alle sportaanbieders, gemeentes, branchеverenigingen en sportbonden loopt het gesprek over het thema sociale veiligheid en is bekend hoe ze dit in praktijk brengen.
  - Gemeenten kunnen afspraken rondom sociale veiligheid vastleggen in een plan van aanpak sociale veiligheid. Een derde van de gemeenten heeft zo'n plan en voert dit uit.
  - Bonden en brancheorganisaties worden geholpen door de inzet van integriteitsmanagers. Deze integriteitsmanagers helpen bonden en branchеverenigingen bij het opstellen en uitvoeren van integriteitsbeleid.

Basiseisen binnen sportaanbieders

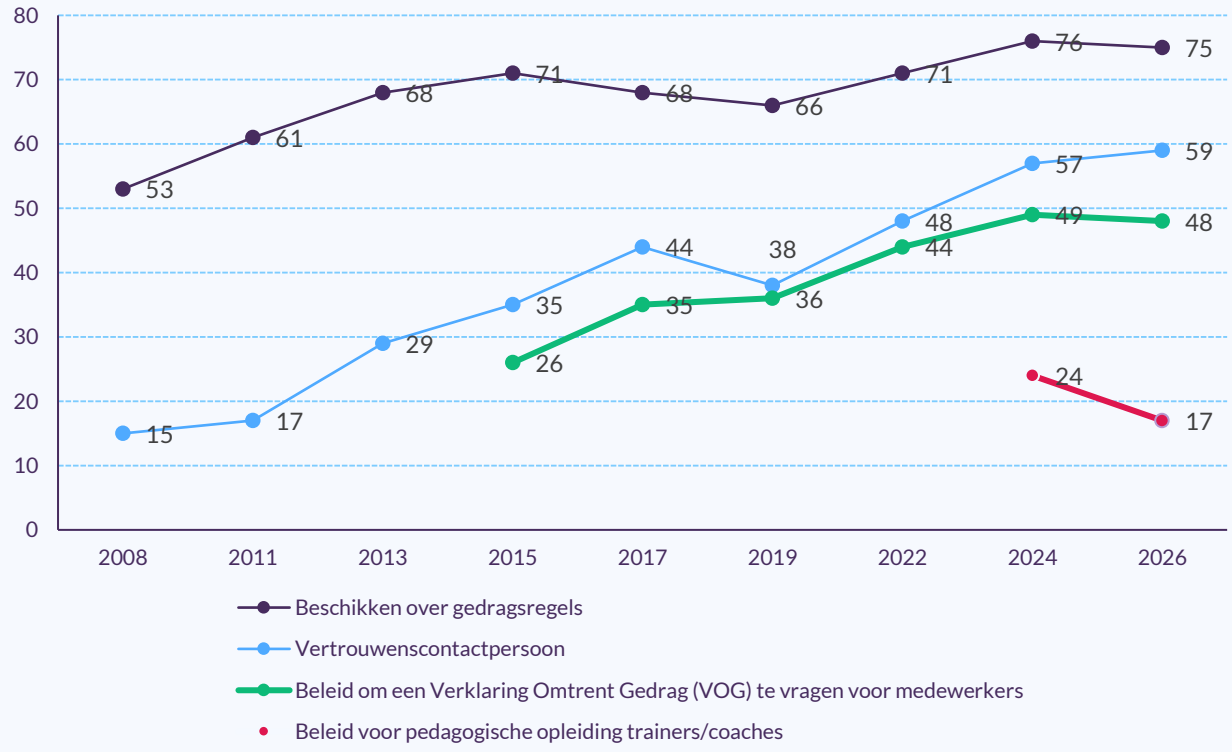
- **Sportverenigingen werken niet vaker met basiseisen dan in 2024**

Het aantal verenigingen dat werkt met de vier basiseisen, is een langetermijnindicator voor SAII (vgl. hoofdstuk 1). Van sportaanbieders wordt verwacht dat zij voldoen aan de vier basiseisen voor sociale veiligheid (de vier v's). Dit geldt in het bijzonder voor sportverenigingen met jeugdleden. De vier basiseisen zijn:

- een vastgestelde gedragscode;
- een vertrouwenscontactpersoon;
- Verklaringen omtrent het Gedrag (VOG); en
- vakkundige trainers/coaches.

De vierde basiseis (vakkundige trainers/coaches, in figuur 3.1 aangeduid als 'beleid voor pedagogische opleiding trainers/coaches') is later toegevoegd. Daarom monitort het Mulier Instituut de invoering van deze basiseis pas sinds 2024. Het is ook de maatregel die de minste verenigingen hebben geïmplementeerd. Wel heeft NOC*NSF in de afgelopen jaren sterk op die implementatie ingezet door de e-learning te herzien en toegankelijker te maken.

Figuur 3.1
Verenigingen die werken met de sociale basiseisen
(in procenten, n=335)

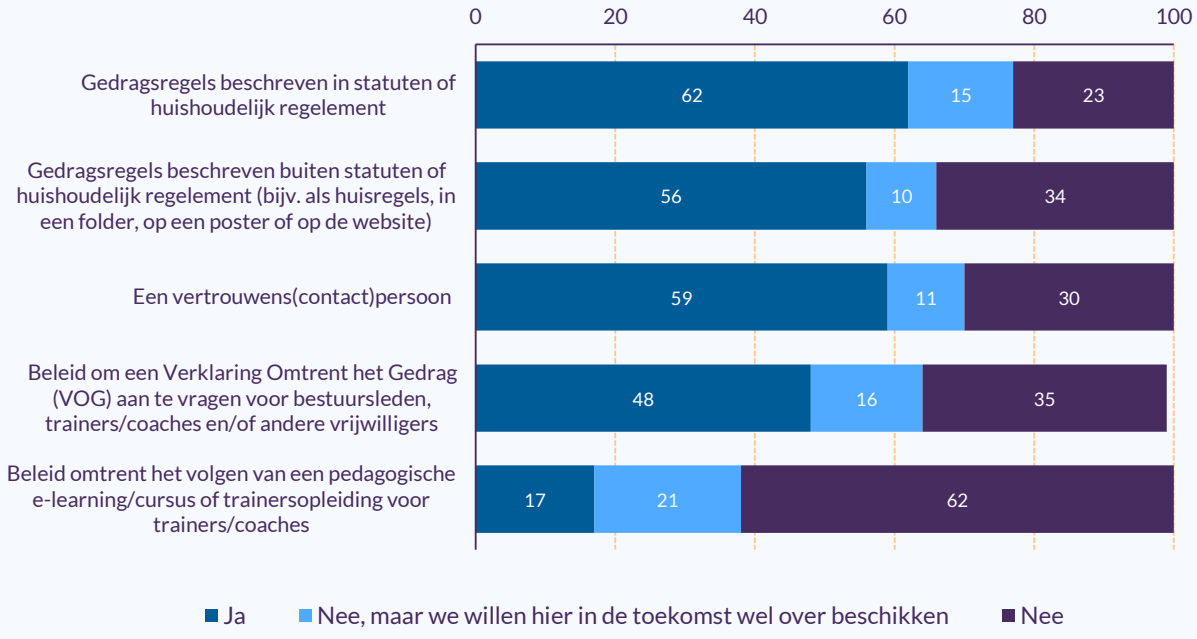
Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2026.

Over het algemeen zien we in 2026 ten opzichte van 2024 geen toename van het aandeel verenigingen dat met de basiseisen werkt. In totaal heeft 13 procent van de verenigingen alle vier de basiseisen ingevoerd. In 2024 was dit 16 procent (niet in figuur). Het aandeel verenigingen dat trainers een e-learning laat volgen rondom pedagogisch-didactische vaardigheden, lijkt zelfs iets te zijn afgenomen (van 24% in 2024 naar 17% in 2026, figuur 3.1).

Het zou kunnen dat verenigingen in mindere mate met deze basiseis zijn gaan werken. We zien daarnaast twee mogelijke verklaringen die de cijfers kunnen beïnvloeden:

- De steekproef bevatte in 2026 ten opzichte van 2024 meer verenigingen die aan teamsport doen. Verenigingen die aan teamsport doen, werken vaker met de basiseisen.
- Het zou kunnen dat verenigingen door verbeterde informatievoorziening beter weten wat beleid rondom een pedagogische opleiding inhoudt. Daardoor zijn ze mogelijk minder snel geneigd aan te geven dat ze daar al aan voldoen.

Figuur 3.2
Verenigingen met basiseisen en intentie tot invoeren basiseisen
(in procenten, n=333)

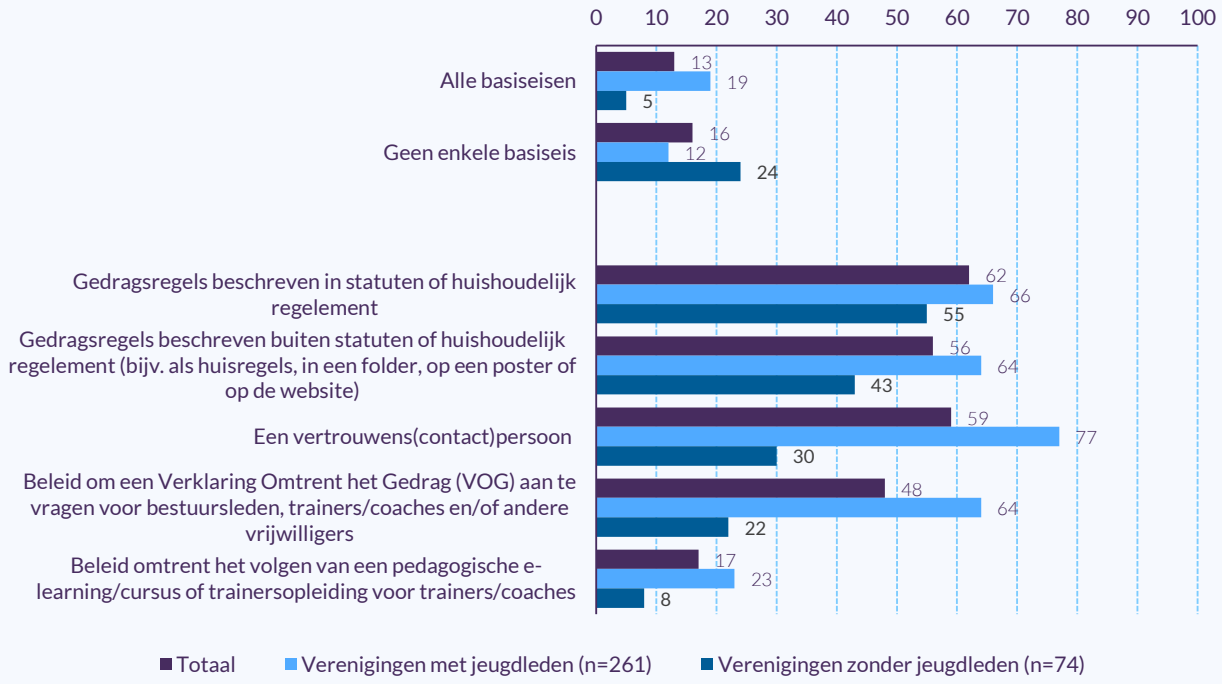
Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Voor alle basiseisen geldt dat er nog een deel van de verenigingen is dat deze in de toekomst wel graag in wil voeren. Zo wil bijvoorbeeld 21 procent van de verenigingen nog beleid opstellen rondom het volgen van een pedagogische e-learning of trainersopleiding voor trainers/coaches (zie figuur 3.2).

Verder kunnen verenigingen ook nog andere maatregelen nemen om sociale veiligheid goed te beleggen binnen de vereniging. Bijvoorbeeld door een bestuursverantwoordelijke aan te stellen of een commissie voor sociale veiligheid/grensoverschrijdend gedrag in te stellen.

Verenigingen beschikken hier vaak nog niet over. Iets meer dan de helft (56%) geeft aan dit soort andere maatregelen niet te hebben. 24 procent heeft die wel. Ongeveer een vijfde van de verenigingen (19%) heeft ze nu nog niet, maar wil hier in de toekomst wel over beschikken.

Figuur 3.3
Basiseisen bij verenigingen met en zonder jeugdleden
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

In de doelstelling worden verenigingen met jeugdleden specifiek genoemd. Zij werken ook vaker met de verschillende basiseisen (figuur 3.3). Meer dan de helft van de verenigingen met jeugdleden werkt met drie (41%, niet in figuur) of vier (19%, figuur 3.3) van de basiseisen. Twee derde van de verenigingen zonder jeugdleden werkt met geen enkele (24%, figuur 3.3) of één (42%, niet in figuur) van de basiseisen.

- **Ondernemende sportaanbieders hebben aandacht voor basiseisen**

We hebben geen precieze informatie over de mate waarin ondernemende sportaanbieders de sociale basiseisen invoeren. Wel blijkt uit een eerste peiling begin 2025 onder zwembaden, vechtsportscholen en fitnesscentra dat zij aandacht hebben voor de basiseisen.

Ruim twee derde van de bevraagde zwembaden voldoet aan alle vier de basiseisen (68%). Onder de bevraagde vechtsportscholen is dat de helft (51%). Van de bevraagde fitnessondernemers voldoet ongeveer één op de zeven aan alle vier de basiseisen.[2] Alle bevraagde zwembaden en vechtsportscholen voldoen aan ten minste één basiseis (Cremers et al., 2026).

De cijfers zeggen niets over het eventuele effect van de recente inspanningen van het POS, aangezien ze uit begin 2025 komen. Door samen op te trekken met NOC*NSF in de 'basiseisen-campagne' zet het POS zich in om onder ondernemende aanbieders aandacht te creëren voor het belang hiervan.

Rol gemeenten, bonden en brancheorganisaties bij invoeren basiseisen

- **Gemeenten stimuleren sportverenigingen om met de basiseisen te werken**

Vrijwel alle gemeenten (98%) stimuleren sportverenigingen om de basiseisen in te voeren. De meeste gemeenten (80%) doen datzelfde voor ondernemende sportaanbieders, zo blijkt uit onze uitvraag onder gemeenten. Gemeenten doen dit met name door sportaanbieders te informeren en door ze clubondersteuning te bieden om te gaan werken met de basiseisen.

Uit die uitvraag blijkt ook dat de meeste gemeenten (85%) geen maatregelen nemen tegen verenigingen die nog niet met de basiseisen werken. Zij zetten meer in op stimuleren, zonder er consequenties aan te verbinden als verenigingen de maatregelen niet invoeren. Een klein deel van de gemeenten (7%) doet dit wel. Bijvoorbeeld doordat verenigingen die nog niet met de basiseisen werken, niet in aanmerking komen voor bepaalde gemeentelijke subsidies (zie ook Bronkhorst & De Kwaasteniet, nog te verschijnen).

NOC*NSF heeft een monitoringstool ontwikkeld om bij te houden of verenigingen met de basiseisen werken. Gemeenten en bonden kunnen zo bijhouden welke sportverenigingen werken met de basiseisen. Sportverenigingen kunnen inloggen in een online omgeving en daarin aangeven aan welke basiseisen zij voldoen. In de tweede helft van 2026 wordt de monitoringstool uitgebreid, zodat ook ondernemende sportaanbieders opgenomen kunnen worden.

- **Bonden en brancheorganisaties zetten in op basiseisen**

Ook bonden stimuleren verenigingen om met de basiseisen aan de slag te gaan. 69 procent van de bonden is het eens met de stelling 'uw bond ondersteunt leden bij het voldoen aan de basiseisen'. Ook zeggen vrijwel alle bonden (97%) zelf gedragsregels te hebben en deze uit te dragen.

Net als bij gemeenten zien we ook bij bonden verschillen tussen verplichten en een meer vrijblijvende aanpak. Deze hebben we niet zo gedetailleerd uitgevraagd als bij

[2] Het aantal fitnesscentra dat de peiling invulde was klein. Daardoor kunnen volgens Cremers et al. (2026) geen conclusies aan deze resultaten worden verbonden.

gemeenten. Wel is bijvoorbeeld bekend dat de schaatsbond (KNSB) haar leden verplicht stelt te werken met de basiseisen.

Uit een eigen uitvraag van het POS onder zestien brancheorganisaties blijkt dat tien hiervan een gedragscode hebben. Vier van deze organisaties verplichten hun leden ook te werken met een gedragscode. Elf brancheorganisaties hebben een vertrouwenspersoon/meldpunt. Zes werken met een VOG-beleid en ook zes hebben een of meerdere e-learnings gedeeld met hun achterban. Deze e-learnings zijn afkomstig van NOC*NSF en zijn aangepast zodat ze aansluiten op de ondernemende sport.

Het POS rondt momenteel een uitvoeringsplan af om branches te ondersteunen bij het werken met de basiseisen. Het POS zet zich in om handreikingen en andere informatie en hulp beschikbaar te stellen via hun site.

Gesprek over sociale veiligheid

De tweede doelstelling gaat over het gesprek over sociale veiligheid op gang brengen binnen sportaanbieders, gemeenten, brancheorganisaties en sportbonden. Uit de bevraging onder beleidsmedewerkers sport blijkt dat bijna alle gemeenten (96%) zich inzetten om de sociale veiligheid te vergroten en grensoverschrijdend gedrag binnen de sport tegen te gaan. Waar die inzet precies uit bestaat, hebben we niet gevraagd.

- **Niet meer gemeenten met plan van aanpak sociaal veilige sport**

Een derde van de gemeenten heeft een plan van aanpak voor sociale veiligheid. Het opstellen van zo'n plan was een van de randvoorwaarden van SAII (zie Rappange et al., 2025).10 procent heeft geen plan en ontwikkelt dit ook niet. De overige 56 procent is nog bezig met het ontwikkelen van het plan of heeft het plan wel af, maar moet het nog gaan uitvoeren.

Figuur 3.4
Aandeel gemeenten met plan van aanpak sociale veiligheid
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

In vergelijking met vorig jaar (2025) zien we weinig verandering. Het aandeel gemeenten dat aangeeft geen plan van aanpak voor sociale veiligheid te hebben en dit niet te ontwikkelen, is vergelijkbaar (8% in 2025 vs. 10% in 2026). Het percentage gemeenten dat het plan af heeft en uitvoert, is minimaal gestegen: van 30 procent in 2025 naar 33 procent in 2026. Over de inhoud van de plannen hebben we verder niets gevraagd.

- **Bonden wijzen op belang sociale veiligheid**

Uit de uitvraag onder bonden blijkt dat zij zich inzetten om het gesprek over sociale veiligheid op gang te brengen binnen sportverenigingen. 88 procent communiceert over het belang van sociale veiligheid in de sport.

- **Inzet integriteitsmanagers waardevol**

NOC*NSF heeft twaalf integriteitsmanagers aangesteld, die bijna vijftig sportbonden ondersteunen bij hun beleid rondom sociale veiligheid. Ook het POS heeft ondersteuning voor brancheorganisaties en partners geleverd door de inzet van een integriteitsmanager.

In een eerdere voortgangsrapportage (Hoogendam et al., 2024) stonden we uitgebreid stil bij de werkzaamheden van integriteitsmanagers. Daaruit bleek onder andere dat zij een meldpunt vormen voor integriteit en ongewenst gedrag. En dat ze ondersteunen bij de ontwikkeling, coördinatie en uitvoering van integriteitsbeleid.

Volgens NOC*NSF heeft de inzet van integriteitsmanagers geleid tot verdere professionalisering en een stevigere verankering van integriteit in beleid en besluitvorming (NOC*NSF, z.d.-a).

Ook in de recent verschenen ‘Strategie sport en integriteit 2026/2032’ staat dat in de toekomt doorgebouwd moet worden op de werkzaamheden van de

integriteitsmanagers. De werkzaamheden van de integriteitsmanagers staan daarin beschreven als 'het vergroten van het bereik van de vier basiseisen richting clubs, het verbeteren van een duurzaam prestatieklimaat in de topsportomgeving van de bond of het gericht inzetten van integriteitsmedewerkers van de sportbond (NOC*NSF, 2026).'

De integriteitsmanager van het POS heeft volgens het POS gezorgd voor bewustwording bij brancheorganisaties en verspreiding van informatie en kennis op het gebied van de vier v's, ook breder richting POS-kantoren en gemeenten (zie tabel B1.1 in bijlage 1).

3.2 Opgave 2: Versterken van de keten voor sociale veiligheid

Deze opgave richt zich op het versterken van de keten voor sociale veiligheid en het optimaal ondersteunen van sportaanbieders hierbij. Hiervoor is een goede samenwerking vereist tussen sportbonden, brancheorganisaties in de ondernemende sport, sportaanbieders en gemeenten. Gemeenten stimuleren hierbij lokale sportaanbieders om de minimaal noodzakelijke stappen richting een sociaal veilige sport te zetten en gebruik te maken van de beschikbare ondersteuningsinstrumenten.

Deze opgave is geconcretiseerd naar twee doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang bij het realiseren van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de status van de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het merendeel van de sportaanbieders zorgt ervoor dat mensen die grensoverschrijdend gedrag waarnemen of ondervinden weten bij wie ze zich veilig kunnen melden en heeft interne procedures om hier opvolging aan te geven.
  - Veel verenigingen informeren hun leden over (beleids)maatregelen rond sociale veiligheid. Met name via de algemene ledenvergadering (66%) en de website (62%).
  - Landelijk wordt nog verder gewerkt aan een sterkere meld- en opvolgingsstructuur, onder andere via Integere Sport Nederland (ISN).

- Sportaanbieders weten welke vervolgstappen ze dienen te ondernemen en welke instanties ze moeten inschakelen bij (ernstige) incidenten.
  - Het merendeel van de bestuursleden en kaderleden binnen verenigingen denkt te weten hoe zij moeten handelen bij grensoverschrijdend gedrag. Al is niet bekend in hoeverre zij ook weten welke instanties ze daarbij kunnen inschakelen.

Sportaanbieders zorgen voor veilig melden en procedures over opvolging

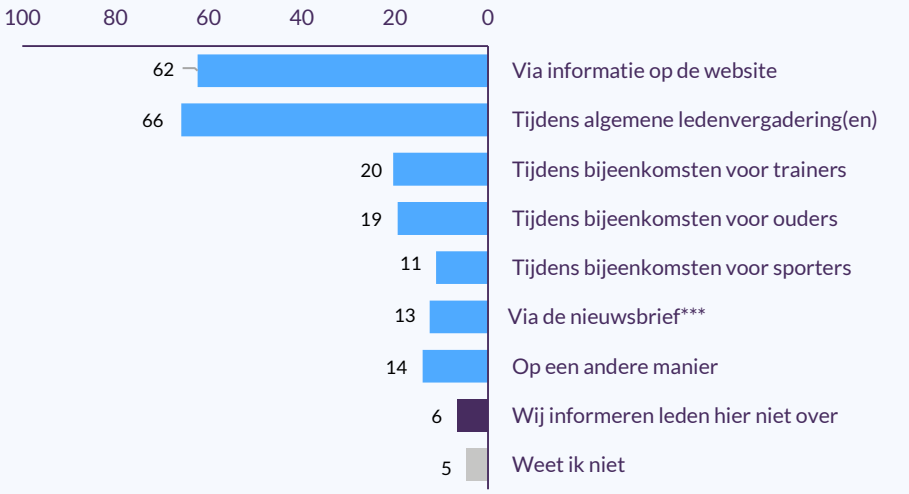
De vorige rapportage (Hoogendam et al., 2024) gaf vooral inzicht in de voortgang van de werkafspraken en de ontwikkeling van de landelijke ondersteuning. In hoeverre sportaanbieders er door deze inspanningen destijds ook voor zorgden dat mensen wisten waar zij grensoverschrijdend gedrag konden melden en beschikten over procedures voor de opvolging daarvan, konden we toen nog niet vaststellen.

- **Situatie in de praktijk (bij sportaanbieders)**

Uit het Verenigingspanel blijkt dat het overgrote deel van de verenigingen hun leden op een manier informeert over de aanwezigheid van (beleids)maatregelen (89%, zie figuur 3.5). De meeste verenigingen doen dit tijdens de algemene ledenvergadering(en) (66%) en via informatie op de website (62%) (zie figuur 3.5**).**

Het gaat daarbij om beleid om een VOG aan te vragen voor bestuursleden, trainers/coaches en/of andere vrijwilligers, en beleid over het volgen van een pedagogische e-learning/cursus of trainersopleiding voor trainers./coaches.

Figuur 3.5
Hoe informeren verenigingen leden over de aanwezigheid van (beleids)maatregelen
(in procenten, n= 306)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2026

De antwoordoptie 'nieuwsbrief' stond niet in de vragenlijst, maar deze variabele hebben wij aangemaakt/heringedeeld o.b.v. het antwoord 'anders, namelijk'. Daar noemden veel verenigingen de nieuwsbrief.

- **Wet integere sport en oprichting Integere Sport Nederland (ISN)**

Ook op Rijksniveau wordt gewerkt aan verdere verankering van sociale veiligheid in de sport. Op 26 juni 2026 stemde de ministerraad in met de Wet integere sport. Volgens het Kabinet moet deze wet sportorganisaties onder andere duidelijke verplichtingen geven op het gebied van sociale veiligheid en voorzien in de oprichting van een onafhankelijke organisatie: Integere Sport Nederland (ISN).

De kwartiermaker verkent momenteel de opbouw van de organisatie (zie tabel B1.2 in bijlage 2). ISN moet meldingen over onder andere sociaal onveilig gedrag kunnen onderzoeken en sportorganisaties ondersteunen bij de opvolging daarvan. Twee bestaande organisaties gaan onderdeel uitmaken van ISN: de Dopingautoriteit en het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN) van NOC*NSF (Rijksoverheid, 2026).

Met de oprichting van ISN wordt toegewerkt naar een meer eenduidige en onafhankelijke structuur voor het melden en opvolgen van integriteitskwesties. Hiermee worden belangrijke randvoorwaarden voor de keten verder ingericht. Maar om de doelstelling te halen is het niet voldoende dat deze structuur beschikbaar is. Sportaanbieders en betrokken moeten ook weten waar zij terecht kunnen en de weg naar passende ondersteuning en opvolging weten te vinden.

- **Strategie Integriteit in de Sport 2026-2032**

De verdere inrichting van de meldstructuur krijgt ook vorm in de *Strategie Integriteit in de Sport 2026-2032* van NOC*NSF. Daarin constateren ze dat meldstructuren niet altijd voldoende zijn toegerust op de aard en omvang van meldingen.

NOC*NSF zet daarom de komende jaren in op verdere professionalisering van meldpunten en op het verbeteren van de opvolging van meldignen. Hierbij zetten ze in op verschillende vormen van opvolging, afhankelijk van de situatie. Zoals herstel- en gespreksbemiddeling, educatieve maatregelen, doorverwijzing en waar nodig tuchtrecht (NOC*NSF, 2026).

Deze verschillende vormen van opvolging moeten er uiteindelijk aan bijdragen dat sportaanbieders en betrokkenen weten waar zij terecht kunnen met signalen en meldingen en dat passende opvolging kan worden geboden. In hoeverre sportaanbieders deze verschillende vormen van opvolging daadwerkelijk weten te vinden en gebruiken, moet de komende jaren blijken.

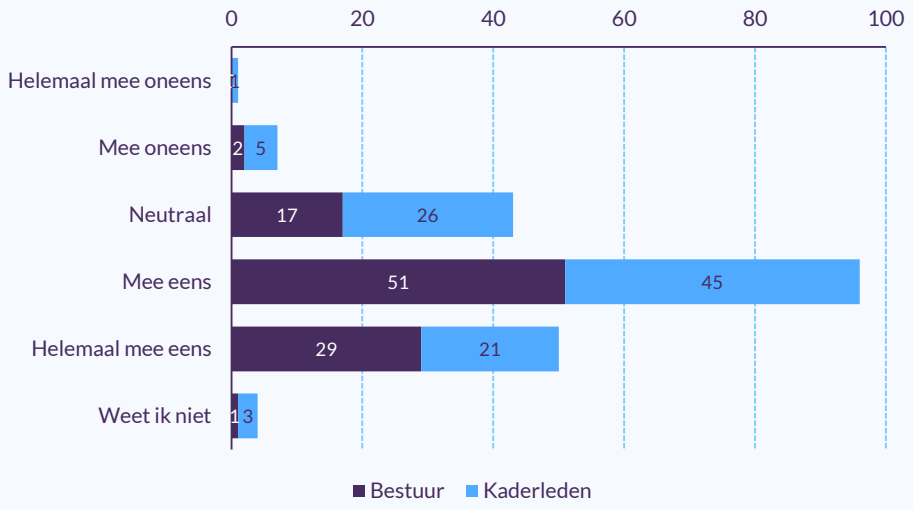
Sportaanbieders weten hoe te handelen bij (ernstige) incidenten

De tweede doelstelling onder deze opgave is dat sportaanbieders weten welke vervolgstappen ze moeten ondernemen en welke instanties ze moeten inschakelen bij (ernstige) incidenten. Het overgrote deel van de verenigingen geeft aan dat bestuursleden weten hoe ze moeten handelen wanneer er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt (80%, figuur 3.6). Dat aandeel ligt hoger bij verenigingen met jeugdleden dan bij verenigingen zonder jeugdleden (87% vs. 69%, niet in figuur).

Twee derde van de verenigingen geeft aan dat kaderleden weten hoe zij moeten handelen wanneer ze grensoverschrijdend gedrag waarnemen. 21 procent is het helemaal eens met de stelling en 45 procent is het ermee eens (zie figuur 3.6). Verenigingen met jeugdleden zijn het hier iets vaker (helemaal) mee eens dan verenigingen zonder jeugdleden (69% vs. 61%, niet in figuur).

Belangrijk hierbij is dat verenigingen deze stellingen zelf mochten beoordelen. We weten bijvoorbeeld niet hoe verenigingen de stellingen hebben ingevuld als een deel van de bestuursleden of kaderleden weet hoe ze moeten handelen en een deel niet. Enige voorzichtigheid bij de interpretatie van deze data is dus belangrijk.

Figuur 3.6
Mate waarin bestuursleden het eens zijn met de stellingen: 'Het bestuur en al onze kaderleden weten hoe te handelen wanneer er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt'
(in procenten, n= 335)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2026.

3.3 Overige langetermijnindicatoren

SAII is bedoeld om bij te dragen aan positieve veranderingen op langetermijnindicatoren. Die indicatoren hebben betrekking op ontwikkelingen die bijdragen aan een sociaal veilige sport in Nederland. We zoomen in deze paragraaf in op de langetermijnindicatoren die we niet in de vorige paragrafen bespraken. De belangrijkste bevindingen vatten we samen in het volgende tekstkader. Daarna lichten we ze toe.

Belangrijkste bevindingen

- In 2024 voelde 83 procent van de sporters en wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder zich meestal veilig tijdens en rond sportwedstrijden. Dit aandeel is sinds 2020 stabiel.
- Tegelijk geeft 30 procent aan dat ze wangedrag meemaakten of hiervan getuige waren.
- Bij voetbalwedstrijden kwam in 2024 meer excessief gedrag voor dan in 2022 en 2023, terwijl dit bij hockeywedstrijden sinds 2022 lager ligt dan voor de coronapandemie.
- Het aandeel Nederlanders dat tevreden is over hoe hun trainer omgaat met onwenselijk gedrag, is met 88 procent vergelijkbaar met eerdere metingen.

Veilig sportklimaat

Uit de langetermijnindicator 'veilig sportklimaat' blijkt dat het merendeel (83%)

van de Nederlandse sporters en/of wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder zich meestal veilig voelt tijdens en rond sportwedstrijden. Dat percentage neemt sinds 2012 toe, maar is sinds 2020 stabiel.

In 2024 geeft bijna één op de drie (30%) sporters en/of wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder aan wangedrag in de sport te hebben meegemaakt of hier getuige van te zijn geweest. Dat gaat meestal om verbaal geweld, zoals pesten, schelden of treiteren.

Dat aandeel is vergelijkbaar met 2018, voor de coronacrisis. In de jaren van de coronacrisis lag het aandeel lager, omdat er minder wedstrijden werden gespeeld en er vaak geen publiek toegestaan was bij wedstrijden.

Sportwedstrijden met negatieve gedragingen

De langetermijnindicator 'sportwedstrijden met negatieve gedragingen' gaat over positieve, negatieve en excessieve gedragingen in voetbal- en hockeywedstrijden. Zowel voetbal- als hockeywedstrijden kennen met name positieve gedragingen (resp. 82% en 89% van de gedragingen in 2024). Voor beide sporten lag het aandeel positieve gedragingen in 2022 en 2023 iets hoger.

Excessief gedrag, zoals duwen of trekken, uitschelden of slaan, kwam voor in 65 procent van de geobserveerde voetbalwedstrijden. Bij iets minder dan een derde van de voetbalwedstrijden ging dit om meer dan drie excessieve gedragingen per wedstrijd (29%). Het aandeel excessieve gedragingen lag lager in 2022 en 2023.

In hockeywedstrijden kwam relatief minder excessief gedrag voor. 30 procent van die wedstrijden kende minimaal één excessieve gedraging, terwijl er in 9 procent van de wedstrijden meer dan drie voorkwamen.Ten opzichte van de jaren voor de coronapandemie zijn bij hockeywedstrijden vanaf 2022 minder excessieve gedragingen te zien.

In mannenwedstrijden komen relatief vaker excessieve en negatieve gedragingen voor dan bij vrouwenwedstrijden.

Tevredenheid met hoe trainer omgaat met onwenselijk gedrag

De laatste langetermijnindicator is 'tevredenheid met hoe trainer omgaat met onwenselijk gedrag'. Die gaat over hoe tevreden Nederlanders die wel eens sporten onder begeleiding van een trainer of instructeur zijn met de manier waarop deze omgaat met onwenselijk gedrag, zoals pesten, schelden of intimidatie.

In 2024 was 88 procent van deze Nederlanders tevreden met de manier waarop hun trainer omgaat met onwenselijk gedrag. 12 procent was daar neutraal, ontevreden of heel ontevreden over. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met eerdere uitvragen in 2020 en 2018.

Hoofdstuk 4

Ruimte voor sport en bewegen

Het thema Ruimte voor sport en bewegen valt in SAII uiteen in twee opgaven: een betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur, en een verdere versterking van de beweegvriendelijke omgeving. In paragraaf 4.1 en 4.2 zoomen we in op de voortgang van de doelstellingen bij deze opgaven en de langetermijnindicatoren die daar direct mee samenhangen. In paragraaf 4.3 komen de overige langetermijnindicatoren aan bod.

4.1 Opgave 3: Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur

Druk op de ruimte

De druk op de ruimte voor sport en bewegen neemt toe. Veranderende sport- en beweegbehoeften spelen hierbij een rol. In steden zorgt bevolkingsgroei voor extra druk op de ruimte. Op delen van het platteland hebben krimp en vergrijzing juist andere gevolgen voor de sportinfrastructuur.

Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor in hoeverre de beschikbare ruimte voor sport en bewegen aansluit op de behoefte om te sporten en bewegen. Daarom wordt er vanuit SAII op ingezet voldoende ruimte beschikbaar te houden én bestaande sport- en beweegvoorzieningen efficiënter te gebruiken.

Gemeenten, sportaanbieders, sportbonden en brancheorganisaties hebben hierbij ieder een eigen rol. Gemeenten sturen op accommodatiebeleid en ruimtelijke inrichting; sportaanbieders op efficiënt ruimtegebruik; bonden en brancheorganisaties begeleiden sportaanbieders bij het toepassen en proberen van andere vormen van ruimtegebruik.

De opgave betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur valt uiteen in twee doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang bij het realiseren van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de status en de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Landelijk zijn de voorwaarden gecreëerd om lokaal of regionaal een constructiever gesprek te voeren over de inrichting en spreiding van sportruimte.
  - Voor de inrichting en spreiding van sportruimte zijn verschillende landelijke instrumenten en kennisproducten ontwikkeld.
  - De handreiking Integraal Huisvestigingsplan (IHP) Sport en Bewegen helpt gemeenten om de huidige en toekomstige behoefte van sportvoorzieningen te vertalen naar langetermijnbeleid voor sportinfrastructuur.
  - Daarnaast wordt gewerkt aan een data-infrastructuur waarmee sportbonden gemeenten beter kunnen adviseren over toekomstige ruimte- en capaciteitsbehoeften.
  - Ook komen er ontwerprichtlijnen die gemeenten ondersteunen bij ruimtelijke keuzes over sport en bewegen.

- Er zijn concrete en in de praktijk getoetste modellen ontwikkeld en verspreid voor meervoudig gebruik en het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde van de beschikbare sportinfrastructuur.
  - Voor meervoudig gebruik zijn modellen ontwikkeld, getoetst en verspreid.
  - Voor het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde zijn praktijkvoorbeelden uit bestaande situaties opgehaald en verspreid.
  - De volgende stap is bredere toepassing in de praktijk.

Inrichting en spreiding van sportruimte

Instrumenten en onderzoeken

Voor de eerste doelstelling zijn in de afgelopen periode verschillende instrumenten en kennisproducten ontwikkeld die gemeenten kunnen ondersteunen bij het nadenken over de inrichting en spreiding van sportruimte.

Een belangrijk instrument is de Handreiking Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport en Bewegen. Daarmee kunnen gemeenten de huidige en toekomstige behoefte aan sportvoorzieningen vertalen naar langetermijnbeleid voor de sportinfrastructuur (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2025).

NOC*NSF werkt daarnaast aan een data-infrastructuur voor gegevens over sportaccommodaties. Daarbij werken ze toe naar één bestand met gegevens over onder meer de ligging en capaciteit van sportaccommodaties. Deze gegevens kunnen sportbonden gebruiken om gemeenten beter te adviseren over toekomstige behoeften aan sportinfrastructuur en de benodigde capaciteit op langere termijn. Bijvoorbeeld als onderbouwing voor een lokaal of regionaal IHP Sport en Bewegen.

Daarnaast werken het Mulier Instituut en het RIVM momenteel aan landelijke ontwerprichtlijnen voor ruimte voor sport en bewegen. Platform31 en Urhahn concludeerden dat zulke richtlijnen wenselijk zijn om gemeenten te ondersteunen

bij ruimtelijke keuzes over sport en bewegen. Publicatie verwachten we in november 2026 (zie tabel B1.3 in bijlage 1).

Ook andere werkafspraken dragen bij aan een betere inrichting en benutting van sportruimte (zie tabel B1.3 in bijlage 1). Zo zijn kansrijke oplossingsrichtingen voor slimmer gebruik en betere spreiding van bestaande sportaccommodaties onderzocht (Urhahn, 2024) en heeft het Mulier Instituut de toekomstige behoefte aan ruimte voor sport in beeld gebracht (Hoekman et al., 2024).

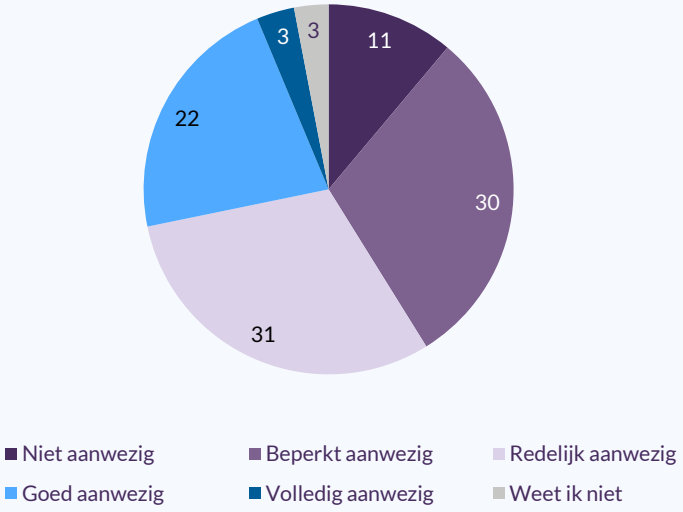
Volgens de strategische partners zijn daarnaast onder meer handreikingen over beweegruimte, ontwerprichtlijnen voor sport en bewegen en inzichten en stappenplannen voor open sportparken ontwikkeld. Ook wijzen zij op de eerste verankering van sport en bewegen in de Nota Ruimte.

- **Overlegstructuur binnen gemeenten**

Een overlegstructuur waarin wordt samengewerkt aan de inrichting en spreiding van sportruimte, biedt lokaal een basis om hierover het gesprek te voeren. In ons vragenlijstonderzoek onder lokale beleidsmedewerkers sport vroegen we in hoeverre zo'n overlegstructuur binnen gemeenten aanwezig is.

Bij 56 procent van de gemeenten is deze overlegstructuur redelijk, goed of volledig aanwezig. Bij 41 procent is deze niet of beperkt aanwezig. De overige 3 procent weet dit niet (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1
Aanwezigheid van een overlegstructuur waarin samengewerkt wordt aan de inrichting en spreiding van sportruimte
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Meervoudig gebruik en maatschappelijke meerwaarde sportinfrastructuur

- **Kennisdeling, handelingsperspectieven en modellen**

Voor de tweede doelstelling is volgens de strategische partners in de afgelopen periode meer kennis beschikbaar gekomen over manieren om sportinfrastructuur meervoudig te gebruiken. Zo zijn rond gedeeld gebruik van sport- en onderwijsvoorzieningen concrete modellen, voorbeelden en handelingsperspectieven voor gemeenten ontwikkeld en verspreid.

NOC*NSF heeft daarnaast drie oplossingsrichtingen voor een intensiever gebruik van sportaccommodaties uitgewerkt: spreiding van competitiemomenten, medegebruik door andere sporten en medegebruik door andere gebruikers. Ook is een model ontwikkeld voor de belijning van kunstgrasvelden voor meerdere sporten, dat is opgenomen in het Kwaliteit Zorg Systeem. Volgens de strategische partners is de aandacht voor meervoudig gebruik mede door artikelen, workshops en bijeenkomsten toegenomen.

Ook verschillende werkafspraken dragen direct aan deze doelstelling bij (zie tabel B1.3 in bijlage 1). De oorspronkelijke werkafspraak om lokale experimenteerruimte te bieden is bijgestuurd. In plaats daarvan is kennis opgehaald op plekken waar medegebruik al is gerealiseerd, over wat wel en niet werkt en welke afspraken daarvoor nodig zijn. Deze kennis is gebruikt bij de uitwerking van de drie oplossingsrichtingen en bijbehorende praktische handvatten. Een stappenplan voor de inrichting van multisportvelden wordt eind 2026 opgeleverd.

Binnen een werkafspraak over het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde is onderzocht hoe sportparken ook voor andere leefdomeinen kunnen worden benut. Daarbij is onder meer een casestudie uitgevoerd op een sportpark in Tiel. De resultaten daarvan zijn opgenomen in het rapport 'Waarde van sport voor welzijn bij doelgroepen in sociaal domein'. Daarnaast heeft NOC*NSF voor meervoudig gebruik relevante exploitatievariabelen in beeld gebracht en vertaald naar een benchmark, artikel en workshop voor verenigingsbestuurders.

- **Praktische toepasbaarheid modellen**

Met deze acties zijn verschillende modellen en voorbeelden voor meervoudig gebruik ontwikkeld en verspreid. De ontwikkelde modellen voor medegebruik zijn getoetst bij gemeenten en sportbonden en verspreid via workshops, presentaties en een videoanimatie.

Daarnaast zijn praktijkvoorbeelden geselecteerd op basis van hun bijdrage aan het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde per vierkante meter. Deze voorbeelden zijn opgehaald uit situaties waarin het meervoudig gebruik al in de praktijk plaatsvindt. Daarmee verschuift de aandacht van ontwikkeling en toetsing naar verdere toepassing in de praktijk.

4.2 Opgave 4: Verdere versterking beweegvriendelijke omgeving

Deze opgave richt zich op een beweegvriendelijke inrichting en beter gebruik van de openbare ruimte. Gemeenten, provincies en sport- en beweegaanbieders hebben hierin ieder een eigen rol. Gemeenten sturen op de inrichting van de openbare ruimte, provincies spelen een belangrijke rol bij gemeentegrensoverschrijdende natuur- en recreatiegebieden en sport- en beweegaanbieders op effectief gebruik van sport- en beweegaccommodaties en de openbare ruimte.

De opgave valt uiteen in drie doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang bij het realiseren van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de status en de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Een gedeelde visie en overtuiging van de waarde van een beweegvriendelijke omgeving die wordt gedragen, en tot uitvoer wordt gebracht, door beleidsmakers en andere relevante partijen. Sport en bewegen is hiermee een vanzelfsprekend onderdeel van de omgevingsvisies- en plannen en aanvullende programma's. Hierbij zijn voorbeelden en mogelijkheden beschikbaar, bijvoorbeeld het stapelen van functies in de openbare ruimte.
  - In ongeveer twee derde van de gemeenten is sprake van een gedeelde visie op het belang van een beweegvriendelijke omgeving; een derde van deze gemeenten brengt die visie ook structureel in de praktijk.
  - De maatschappelijke waarde van een beweegvriendelijke omgeving is onderzocht, zodat deze kan worden meegewogen in gebiedsontwikkeling en ruimtelijke keuzes.

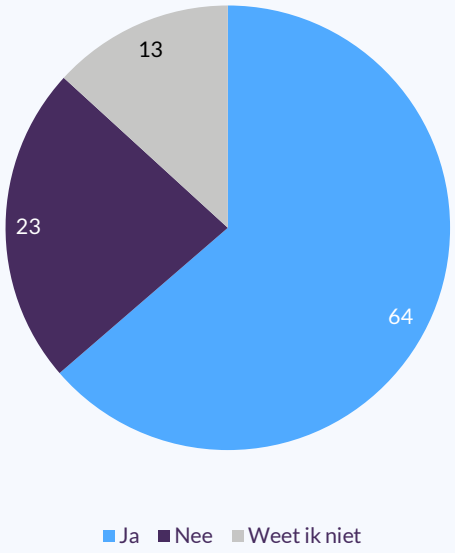
- De behoefte van burgers omtrent beweegvriendelijke ruimte in hun directe leefomgeving is beter bekend en wordt meegenomen in ruimte ordeningsvraagstukken.
  - De behoeften van inwoners rond een beweegvriendelijke leefomgeving zijn verder in beeld gebracht door onderzoek naar gedrag, motieven en belemmeringen bij sporten en bewegen in de openbare ruimte.
  - Op gemeentelijk niveau geeft ongeveer de helft van de gemeenten aan redelijk, goed of volledig zicht te hebben op deze behoeften. In de ruimtelijke besluitvorming neemt een derde van de gemeenten deze behoeften structureel mee en de helft incidenteel.

- De organisatie van sportaanbod in de openbare ruimte wordt ondersteund voordat belemmeringen zoals regeldruk geslecht zijn.
  - De ondersteuning van sportaanbod in de openbare ruimte richt zich vooral op slimmer omgaan met bestaande regels. Hiervoor zijn onder meer een handelingsperspectief voor stikstof, regionale pilots, samenwerkingsafspraken met terreinbeheerders en een kennisplatform met vergunningentool ontwikkeld.

Gedeelde visie op beweegvriendelijke omgeving

In 64 procent van de gemeenten is sprake van een gedeelde visie onder beleidsmakers en andere betrokken partijen in het ruimtelijk, sociaal en sportdomein op het belang van een beweegvriendelijke omgeving. Bij 23 procent is dit niet het geval en 13 procent weet dit niet (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2
Aanwezigheid van een gedeelde visie op het belang van een beweegvriendelijke omgeving
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Het bestaan van een gedeelde visie betekent niet automatisch dat deze ook structureel wordt uitgevoerd. Een derde (34%, niet in figuur) van de gemeenten met een gedeelde visie op een beweegvriendelijke omgeving, geeft aan dat de gedeelde visie structureel in de praktijk wordt gebracht. 62 procent zegt dat dit incidenteel gebeurt. Bij 2 procent gebeurt dit niet en 2 procent weet dit niet. Waarom gemeenten de visie niet structureel uitvoeren, hebben we niet gevraagd.

Naast een gedeelde visie vraagt de doelstelling om overtuiging van de waarde van een beweegvriendelijke omgeving. Binnen de werkafspraken is daarom ingezet op het beter inzichtelijk maken van deze waarde (zie tabel B1.4 in bijlage 1).

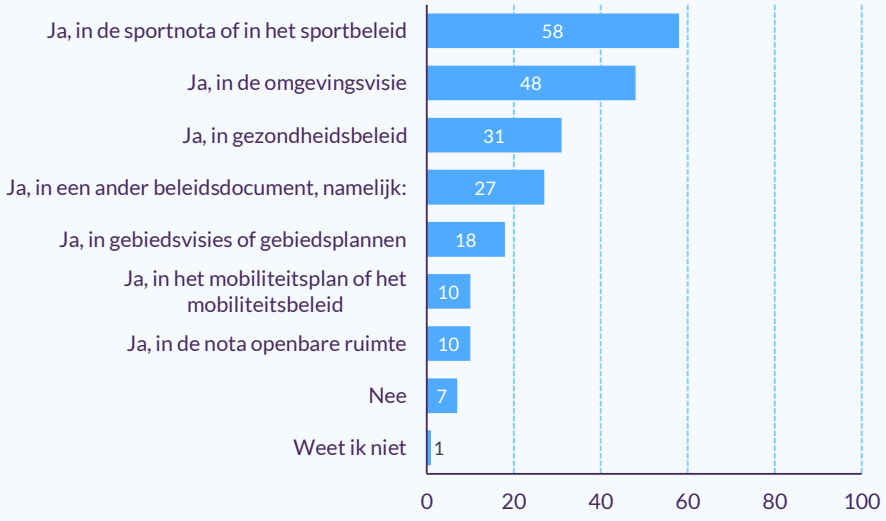
Populytics heeft in opdracht van Kenniscentrum Sport en Bewegen de maatschappelijke waarde van een beweegvriendelijke openbare ruimte onderzocht (Mouter et al., 2026). Het doel is om deze waarde beter zichtbaar te maken, zodat die beter kan worden meegewogen in gebiedsontwikkeling en andere ruimtelijke keuzes. Het onderzoek laat zien dat Nederlanders maatschappelijke waarde toekennen aan investeringen in een beweegvriendelijke openbare ruimte.

Bijvoorbeeld doordat die mensen stimuleert om meer te bewegen en andere maatschappelijke baten kan opleveren (Mouter et al., 2026).

De gedeelde visie en overtuiging van de waarde van een beweegvriendelijke omgeving moeten er uiteindelijk aan bijdragen dat sport en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel wordt van omgevingsvisies en -plannen. In juni 2026 beantwoordden gemeentelijke beleidsmedewerkers sport via het VSG-panel vragen over beweegvriendelijke omgevingen in lokaal beleid.

Volgens 58 procent is het stimuleren van een beweegvriendelijke omgeving opgenomen in de sportnota of het sportbeleid van hun gemeente. Volgens 48 procent staat dit in de omgevingsvisie. 7 procent geeft aan dat dit niet in het gemeentelijk beleid is opgenomen (figuur 4.3).

Figuur 4.3
Is het stimuleren van een beweegvriendelijke omgeving opgenomen in gemeentelijk beleid?
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=157)

Bron: Mulier Instituut/VSG, VSG-panel, juni 2026 (ongepubliceerde gegevens).

Naast gemeenten kunnen ook provincies een rol spelen voor deze doelstelling, bijvoorbeeld via routenetwerken, de toegankelijkheid van natuurgebieden en vergunningverlening. Volgens de strategische partners is er in bredere zin nog beperkt aandacht voor de rol en mogelijke bijdrage van provincies.

Behoeften van burgers rondom beweegvriendelijke omgeving

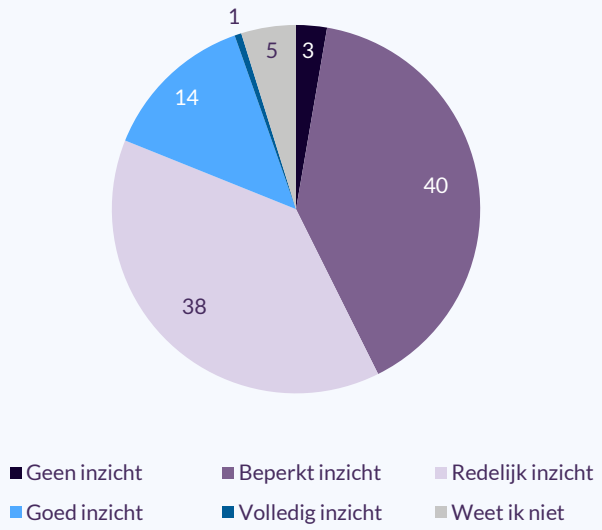
Om de behoeften van inwoners rondom een beweegvriendelijke omgeving beter inzichtelijk te maken, heeft het Mulier Instituut onderzoek gedaan naar sporten en bewegen in de openbare ruimte, met aandacht voor gedrag, motieven en ervaren

belemmeringen (Rauws et al., 2025; zie tabel B1.4 in bijlage 1). Uit dit onderzoek blijkt onder meer dat persoonlijke, sociale en fysieke belemmeringen een rol spelen en dat deze tussen groepen verschillen. De resultaten bieden daarmee meer inzicht in wat verschillende groepen nodig hebben om in de openbare ruimte te kunnen sporten en bewegen.

Het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft de resultaten vertaald naar een factsheet voor beleidsmakers, met onder meer aanknopingspunten als betere fiets- en voetpaden, meer verlichting en het aanleggen van ommetjes en routes. Daarmee is meer inzicht beschikbaar gekomen in wat inwoners nodig hebben voor een beweegvriendelijke omgeving.

Gemeenten hebben in wisselende mate zicht op deze behoeften. 53 procent geeft aan redelijk, goed of volledig inzicht te hebben in wat inwoners nodig hebben voor een beweegvriendelijke omgeving. 40 procent heeft hier beperkt inzicht in en 3 procent geen inzicht. De overige 5 procent weet dit niet (zie figuur 4.4).

Figuur 4.4
Mate waarin gemeenten inzicht hebben in de behoeften van inwoners rondom een beweegvriendelijke omgeving
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

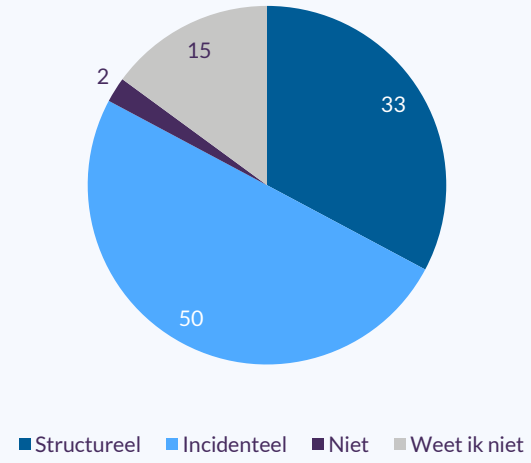
Een relevante indicator is de tevredenheid van inwoners met de mogelijkheden om in hun woonomgeving te sporten en bewegen. In 2024 was 84 procent van de Nederlanders van 12 jaar en ouder hierover (zeer) tevreden. Dit aandeel is sinds 2018 stabiel, zo blijkt uit de langetermijnindicator 'Tevredenheid sport- en beweegaanbod'. Deze indicator zegt iets over hoe inwoners hun sport- en

beweegomgeving ervaren, maar niet over de mate waarin gemeenten hun behoeften kennen of meenemen in ruimtelijke besluitvorming.

De behoeften van inwoners moeten uiteindelijk ook hun weg vinden naar ruimtelijke afwegingen. Uit onderzoek blijkt dat sport en bewegen daarbij onder druk kan staan door onder meer woningbouwopgaven, ruimtegebrek en financiële beperkingen (Urhahn et al., 2025).

Ook uit ons vragenlijstonderzoek onder beleidsmedewerkers sport blijkt dat de behoeften van inwoners nog niet overal structureel worden meegenomen. Een derde van de gemeenten (33 procent, zie figuur 4.5) geeft aan dit structureel te doen. De helft doet dit incidenteel. Bij 2 procent gebeurt dit niet en 15 procent weet niet of dit gebeurt.

Figuur 4.5
Mate waarin behoeften van inwoners rondom een beweegvriendelijke omgeving in hun directe leefomgeving worden meegenomen in besluitvorming over ruimtelijke ordening
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Ondersteuning bij regeldruk

Voor de derde doelstelling onderscheiden de strategische partners drie routes om regeldruk op sportaanbod in de openbare ruimte te verminderen: regels wegnemen, regels aanpassen en slimmer omgaan met bestaande regels.

Omdat het wegnemen of aanpassen van regelgeving vaak complex is, lag de nadruk in deze periode vooral op die laatste route (zie tabel B1.4 in bijlage 1). Daarbij wordt gezocht naar manieren om het voor organisatoren van sport in de openbare ruimte eenvoudiger te maken binnen de geldende regels te handelen. Onder meer via een handelingsperspectief voor stikstof, regionale pilots en samenwerkingsafspraken met terreinbeheerders. Daarnaast hebben buitensportbonden in september 2026

een kennisplatform en vergunningentool gelanceerd om organisatoren hierbij praktisch te ondersteunen.

4.3 Overige langetermijnindicatoren

SAII is bedoeld om bij te dragen aan positieve ontwikkelingen op de langere termijn. Deze ontwikkelingen worden gevolgd aan de hand van langetermijnindicatoren. Zo ook voor het thema Ruimte voor sport en bewegen. In deze paragraaf bespreken we de langetermijnindicatoren die in de voorgaande paragrafen nog niet aan bod kwamen. We vatten de belangrijkste bevindingen samen in het tekstkader en lichten die daarna toe.

Belangrijkste bevindingen

- De beweegvriendelijke omgeving is tussen 2020 en 2024 verbeterd: de gemiddelde score steeg van 60 naar 68 (schaal van 0 tot 100).
- De dichtheid van sportaccommodaties bleef met 21,7 accommodaties per 10.000 inwoners nagenoeg stabiel.
- Het aantal hectares sportterrein daalde van 37.873 hectare in 2020 naar 36.307 hectare in 2022, waarbij het beschikbare oppervlak per 10.000 inwoners verschilt tussen stedelijke en niet-stedelijke gemeenten.
- De afstand tot sportaccommodaties varieert van 1,3 tot 6,1 kilometer.
- De bezettingsgraad van gemeentelijke sportaccommodaties verschilt naar type accommodatie, seizoen en moment van de dag.

Beweegvriendelijke omgeving

De langetermijnindicator 'Beweegvriendelijke Omgeving' geeft weer in hoeverre de fysieke openbare ruimte mogelijkheden biedt om te sporten en bewegen. De indicator bestaat uit vier deelindicatoren: sportaccommodaties, sport- en speelplekken, recreatief groen en blauw, en de nabijheid van voorzieningen. Samen vormen deze deelindicatoren de totaalscore voor de beweegvriendelijkheid van de omgeving.

In 2024 bedraagt de gemiddelde score voor Nederland 68 op een schaal van 0 tot en met 100. Dat is 8 punten hoger dan in 2020. De score bedraagt 56 voor sportaccommodaties, 82 voor sport- en speelplekken, 63 voor recreatief groen en blauw en 69 voor de nabijheid van voorzieningen.

Afstand tussen huis en sportaccommodatie

De langetermijnindicator 'Afstand tussen huis en sportaccommodatie' geeft de gemiddelde afstand over de weg weer tussen woningen en verschillende typen sportaccommodaties. In 2023 varieerde deze afstand van 1,3 kilometer tot 6,1 kilometer. De afstand was het kleinst tot fitnesslocaties, sporthallen, voetbalvelden en tennisbanen en het grootst tot golfbanen.

Dichtheid sportaccommodaties

De langetermijnindicator 'Dichtheid sportaccommodaties' geeft het aantal sportaccommodaties per 10.000 inwoners weer. In 2023 bedroeg de dichtheid in

Nederland 21,7 sportaccommodaties per 10.000 inwoners. Dit is nagenoeg gelijk aan eerdere meetjaren. De dichtheid is hoger in plattelandsgemeenten en lager in stedelijke gebieden.

Aantal hectares bodemgebruik voor sport

De langetermijnindicator 'Aantal hectares bodemgebruik voor sport' geeft weer hoeveel hectare grond in Nederland als sportterrein wordt gebruikt. In 2022 ging het om 36.307 hectare, gemiddeld 20,1 hectare per 10.000 inwoners. In 2020 was dit 37.873 hectare en 21,8 hectare per 10.000 inwoners.

Naar stedelijkheid en bevolkingsomvang zijn duidelijke verschillen zichtbaar. In niet-stedelijke gemeenten was in 2022 gemiddeld 35,5 hectare sportterrein per 10.000 inwoners beschikbaar, tegenover 9,6 hectare in zeer sterk stedelijke gemeenten. Ook naar bevolkingsomvang loopt dit uiteen: van 34,4 hectare per 10.000 inwoners in gemeenten met minder dan 20.000 inwoners tot 7,6 hectare in gemeenten met 250.000 inwoners of meer.

Bezettingsgraad sportaccommodaties

De langetermijnindicator 'Bezettingsgraad sportaccommodaties' geeft inzicht in het gebruik van gemeentelijke sporthallen, sportzalen en gymzalen. Over de periode 2016-2026 ligt de gemiddelde bezetting op doordeweekse dagen overdag (8:00-16:00 uur) bij alle drie de typen accommodaties tussen de 52 en 60 procent. De bezetting is het hoogst bij sporthallen in het winterseizoen. Tussen 18.00 en 22.00 uur zijn deze gemiddeld voor 83 procent bezet.

Ook het jaargebruik verschilt naar type accommodatie. Sporthallen worden gemiddeld ongeveer 2.120 uur per jaar gebruikt, sportzalen 1.880 uur en gymzalen 1.505 uur. Bij sporthallen en sportzalen bestaat iets meer dan de helft van het gebruik uit sport en overige activiteiten. Bij gymzalen vormt onderwijs juist het grootste deel van het gebruik, met gemiddeld 893 uur, tegenover 612 uur voor sport en overige activiteiten.

Naar stedelijkheid zijn vooral overdag verschillen zichtbaar. De bezetting van sporthallen, sportzalen en gymzalen ligt dan in stedelijke gemeenten hoger dan in niet-stedelijke gemeenten. Ook het totale jaargebruik ligt voor alle drie de typen accommodaties hoger in stedelijke gemeenten. In de avond zijn de verschillen naar stedelijkheid kleiner en is het beeld niet voor alle accommodaties hetzelfde.

Hoofdstuk 5

Vitale sportaanbieders

Het thema Vitale sportaanbieders kent vier opgaven: de kwaliteit van het kader verhogen, effectieve clubondersteuning bieden, de uitvoeringskracht versterken, en vraag en aanbod op lokaal niveau beter op elkaar afstemmen. In paragraaf 5.1 tot en met 5.4 bespreken we de voortgang van de doelstellingen bij deze opgaven. In paragraaf 5.5 benoemen we cijfers over de langetermijnindicatoren rondom Vitale sportaanbieders.

5.1 Opgave 5: Kwaliteit kader in de sport verhogen

Binnen deze opgave staat het vergroten van het aantal coaches, instructeurs en trainers met een minimale basiskwalificatie centraal. Sportaanbieders stimuleren hun kaderleden om deze kwalificatie te behalen. Gemeenten, sportbonden en brancheorganisaties ondersteunen ze daarbij.

De opgave is geconcretiseerd naar twee doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader en vatten de belangrijkste bevindingen daarin samen. Daarna lichten we de voortgang bij het realiseren van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de status van de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie tabellen B1.5 tot en met B1.8 in bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het merendeel van de sportaanbieders werkt met de minimale basiskwalificatie voor kwaliteit kader.
  - Via de e-learning 'Sterk van start' kunnen trainers/coaches een basiskwalificatie behalen. Medio september 2026 hebben circa 1.000 trainers/coaches de algemene versie via NOC*NSF afgerond en 350 de sportspecifieke versie via hun sportbond.
  - Dit wijst op een toename van het aantal trainers/coaches met een basiskwalificatie, al is nog niet duidelijk welk aandeel van de sportaanbieders hiermee wordt bereikt.
- Vanuit de Human Capital Agenda wordt één functiehuis voor de sportsector ontwikkeld om hoge uitstroom kader tegen te gaan en meer loopbaanperspectief te bieden.
  - Een functiehuis is in ontwikkeling en wordt in het najaar van 2026 opgeleverd.

Basiskwalificatie kader

De eerste doelstelling is dat het merendeel van de sportaanbieders werkt met de minimale basiskwalificatie voor de kwaliteit van kader. Deze is onder meer te halen door de openbaar beschikbare e-learning *Sterk van start* af te ronden. Die kunnen trainers/coaches volgen via een online portaal van NOC*NSF. Volgens NOC*NSF hebben op dit moment (peildatum medio september 2026) ongeveer 1.600 mensen de e-learning geopend en hebben 1.000 mensen deze afgerond.

Daarnaast zijn ruim dertig sportbonden bezig deze algemene e-learning te verwerken in hun opleidingsstructuur van hun eigen bond. Enkele bonden hebben ondertussen een dergelijke sportspecifieke e-learning gepubliceerd. Via deze weg zijn 350 trainers/coaches opgeleid tot 'basisbekwaam'. Zodra meer bonden hun sportspecifieke e-learning aanbieden, wordt ook duidelijk hoeveel trainers en coaches daarmee worden opgeleid.

Ontwikkeling functiehuis sportsector

De tweede doelstelling komt overeen met een van de werkafspraken onder de opgave kwaliteit kader in de sport verhogen (zie bijlage 1, tabel B1.5): er wordt vanuit de HCA één functiehuis ontwikkeld voor de sportsector om de hoge uitstroom van kader tegen te gaan en ze loopbaanperspectief te bieden.

In opdracht van de HCA ontwikkelt adviesbureau EVZ op dit moment in samenspraak met de sportsector een functiehuis. Dit functiehuis is in het najaar van 2026 gereed.

5.2 Opgave 6: Effectieve clubondersteuning

De opgave 'effectieve clubondersteuning' is gericht op het opzetten en doorontwikkelen van sport- en beweegloketten. Deze loketten dienen als lokaal of regionaal coördinatiepunt voor vragen van sportaanbieders. In deze paragraaf lichten we de voortgang op de onderstaande doelstelling rondom deze loketten toe.

Doelstelling en belangrijkste bevinding

- De sport- en beweegloketten vormen samen een landelijk dekkend netwerk. Alle sportaanbieders kunnen er voor ondersteuning terecht, en alle bonden en brancheorganisaties zijn aangesloten op het netwerk.
  - **Het netwerk van sport- en beweegloketten groeit. 155 gemeenten hebben een lokaal sport- en beweegloket of zijn aangesloten bij een regionaal sport- en beweegloket. In 125 gemeenten wordt een lokaal of regionaal loket momenteel opgericht.**

Dekkend netwerk sport- en beweegloketten

Volgens cijfers van NOC*NSF zijn er in 155 gemeenten lokale of regionale sport- en beweegloketten operationeel (peildatum 5 oktober 2026). In nog eens 125 gemeenten is een lokaal of regionaal loket in oprichting. Zodra ook deze loketten operationeel zijn, beschikt 82 procent van de gemeenten over een lokaal of regionaal sport- en beweegloket.

Veel gemeenten zoeken naar regionale samenwerking bij het oprichten van een loket. Een dergelijk loket bedient dan meerdere gemeenten. Vooral kleine gemeenten kiezen daarvoor, om kennis en middelen met andere gemeenten te bundelen (zie werkafspraken over deze opgave in bijlage 1, tabel B1.6).

Uit cijfers van de Bondenmonitor blijkt dat sportbonden in de helft van de gevallen nog niet zijn aangesloten bij het netwerk van lokale sport- en beweegloketten (49%,

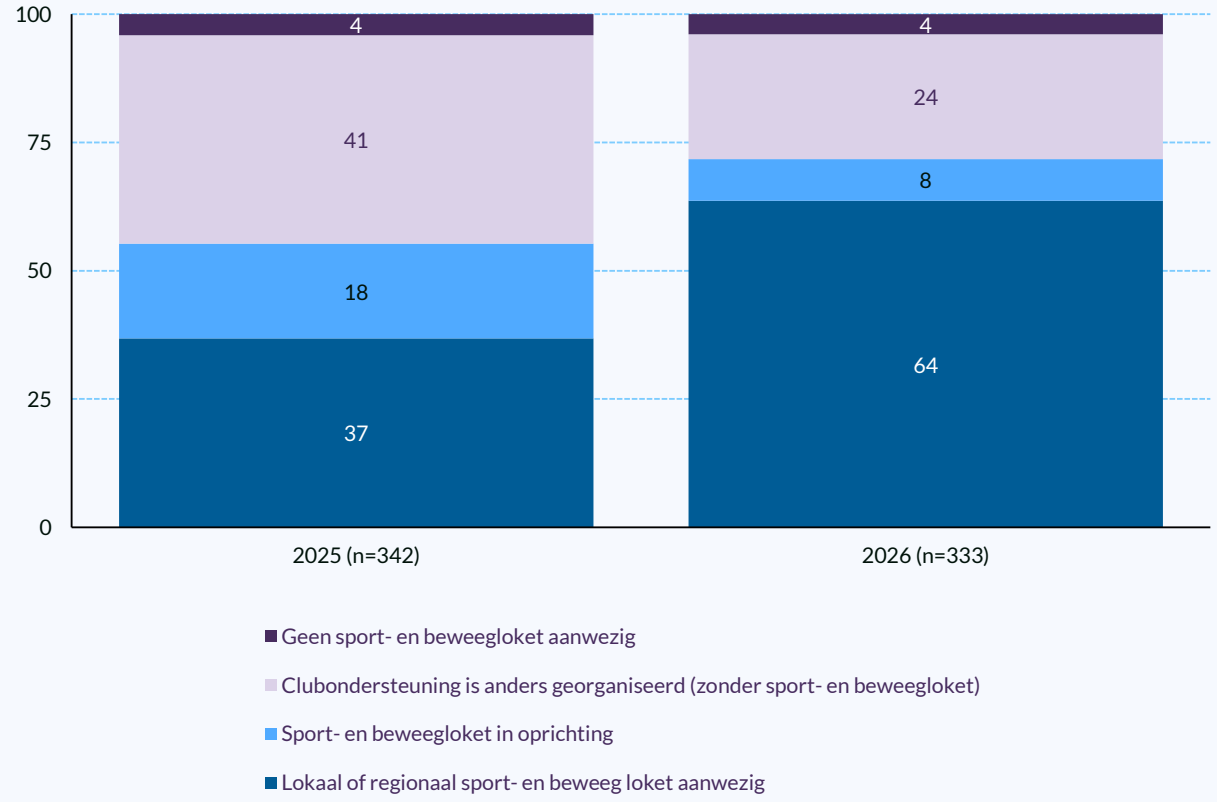
niet in figuur). Iets meer dan een vijfde van de sportbonden is dat wel (22%). 29 procent geeft aan dat ze niet weten of ze zijn aangesloten bij het netwerk van lokale sport- en beweegloketten. We weten niet in hoeverre brancheorganisaties bij de netwerken van loketten zijn aangesloten.

VSG en NOC*NSF maken momenteel afspraken om het netwerk van sport- en beweegloketten vanaf 2027 te vergroten en te borgen, mede aan de hand van een landelijk ondersteuningspunt dat zich daarop richt (zie bijlage 1). Hierbij is ook het POS betrokken, om vertegenwoordiging van de ondernemende sport in de loketten te stimuleren.

- **Uitvraag onder gemeentelijke beleidsmedewerkers sport**

Ook gemeentelijke beleidsmedewerkers sport hebben we gevraagd naar de aanwezigheid van een sport- en beweegloket in hun gemeente. Hieruit blijkt dat 72 procent van de gemeenten een lokaal of regionaal sport- en beweegloket heeft of opricht (figuur 5.1). Het aantal operationele loketten is aanzienlijk toegenomen tussen mei 2025 en mei 2026. Daarnaast geeft bijna een kwart van de gemeenten aan clubondersteuning op een andere manier in te richten.

Figuur 5.1
Aanwezigheid van een lokaal of regionaal sport- en beweegloket in gemeenten voor clubondersteuning
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

5.3 Opgave 7: Verbeteren van de uitvoeringskracht

Deze opgave streeft naar een goed functionerend arbeidsmarktbeleid voor de sport- en beweegsector. Daarin is aandacht voor een samenhangend functiehuis en opleidingsstelsel met een goed carrièreperspectief en goede arbeidsvoorwaarden.

De opgave is geconcretiseerd naar vier doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader, net als de belangrijkste bevindingen. Daarna lichten we de voortgang toe, mede aan de hand van de status van de uitvoering van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1, tabel B1.7).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- De sportsector heeft eind 2026 een goed functionerend arbeidsmarktbeleid. Vertegenwoordigers van de overheid, werkgevers, werknemers, opleiders en sportaanbieders werken samen aan een gedeelde visie en een werkagenda om deze doelstelling te realiseren.
  - Met de HCA als kartrekker wordt gewerkt aan het verbeteren van arbeidsmarktbeleid. Hierover lopen gesprekken met allerlei relevante partijen.
- Er komt een samenhangend functiehuis en opleidingsstelsel voor de sport- en beweegsector.
  - Een functiehuis is in ontwikkeling en wordt in het najaar van 2026 opgeleverd.
- Voor werknemers is er een goed carrièreperspectief en zijn de arbeidsvoorwaarden verbeterd. De HR-functie is in de volle breedte van de sector toegenomen en door samenwerking met andere sectoren is de gemiddelde omvang van banen vergroot.
  - De HCA Sport en Bewegen richt zich op het stimuleren van arbeidsmobiliteit tussen sport en andere sectoren.
  - Ook loopt het gesprek met brancheorganisaties over het verbeteren van arbeidsvoorwaarden.
- Het aantal actieve trainersbegeleiders bij sportverenigingen is toegenomen, door onder andere de inzet van clubkadercoaches.
  - Een vijfde van de sportverenigingen zet trainersbegeleiders in. Bij verenigingen met meer dan 250 leden is dit meer dan de helft.
  - Bij 37 procent van de verenigingen mét trainersbegeleiding is de begeleiding sinds 2023 (start SAII) gestart of uitgebreid.

Arbeidsmarktbeleid

De eerste drie doelstellingen hebben als gemene deler dat ze over arbeidsmarktbeleid gaan.

Momenteel is er een functiehuis in ontwikkeling dat eind 2026 gereed is (zie bijlage 1 en opgave 7). Ook zijn de arbeidsvoorwaarden van de sector in beeld gebracht. Daarnaast vindt er een dialoog plaats tussen de sportsector en de sectoren zorg en welzijn, kinderopvang en primair onderwijs, met als doel de arbeidsmobiliteit te tussen deze sectoren bevorderen. Aan het einde van 2026 vindt

er een bijeenkomst plaats met relevante vertegenwoordigers (zie de eerste doelstelling), waarbij relevante inzichten worden gepresenteerd.

Binnen de HCA Sport en Bewegen zijn daarnaast er werkgroepen die zich richten op de samenwerking tussen sport en zorg en welzijn, en tussen sport en kinderopvang en primair onderwijs. De laatste werkgroep kent de subgroepen 'lokaal', 'reguliere opleidingen' en 'belangenbehartiging'. De werkgroep lokaal ontwikkelt bijvoorbeeld een handreiking voor gemeenten om de samenwerking tussen de sectoren vorm te geven vanuit arbeidsperspectief (zie bijlage 1, tabel B1.7).

Deze ontwikkelingen, initiatieven en gespreksvoering dienen als basis om ervoor te zorgen dat het carrièreperspectief en arbeidsvoorwaarden in de sportsector verbeteren. Het is te vroeg om conclusies te trekken over het slagen daarvan, omdat dit een doorlopend proces is.

Toename actieve trainersbegeleiders sportverenigingen

De vierde doelstelling binnen deze opgave gaat over trainersbegeleiders: personen binnen een sportvereniging die trainers/coaches ondersteunen en begeleiden. Meer dan een vijfde van alle verenigingen (22%) zet trainersbegeleiders in; 55 procent doet dit niet (zie tabel 3.1).

De inzet van trainersbegeleiding hangt samen met verenigingsomvang. Van de verenigingen met meer dan 250 leden werkt 53 procent met trainersbegeleiders. Dit geldt voor 33 procent van de middelgrote verenigingen (101-250 leden) en 7 procent van de kleine verenigingen (t/m 100 leden).

Tabel 5.1
Aandeel verenigingen dat trainersbegeleiders inzet, naar verenigingsomvang
(in procenten, n=355, gewogen gemiddelden)

	Totaal	T/m 100 leden	101 t/m 250 leden	Meer dan 250 leden
Zet trainersbegeleiders in	22	7	33	53
Zet geen trainersbegeleiders in	55	61	53	38
Niet van toepassing (vereniging heeft geen trainers)	21	31	10	6
Onbekend	2	1	4	3

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2026.

Van de verenigingen die momenteel trainersbegeleiding inzetten, is 16 procent daar na 2023 mee gestart (tabel 5.2). Bij 21 procent is de begeleiding sindsdien uitgebreid, terwijl deze bij 57 procent gelijk is gebleven. Uitbreiding kan betekenen dat meer trainers en coaches worden begeleid of dat verenigingen per persoon meer tijd aan de begeleiding besteden.

Tabel 5.2
Ontwikkeling trainersbegeleiding sinds 2023
(in procenten, n=121, gewogen gemiddelden)

	Totaal
Sinds 2023 gestart met trainersbegeleiding	16
Trainersbegeleiding uitgebreid sinds 2023	21
Trainersbegeleiding afgenomen sinds 2023	6
Trainersbegeleiding gelijk gebleven sinds 2023	57

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2026.

5.4 Opgave 8: Verbeteren match vraag en aanbod hyperlokaal niveau

Via deze opgave ontwikkelen sportaanbieders en sportbonden een innovatiever sportaanbod dat beter aansluit op de behoeften van hun doelgroepen. Deze opgave kent één doelstelling. Dis staat met de belangrijkste bevindingen over de voortgang in onderstaand tekstkader. Daarna lichten we de voortgang toe aan de hand van de werkafspraken (zie tabel B1.8 in bijlage 1).

Doelstelling en belangrijkste bevindingen

- Sportaanbieders hebben innovatiever sportaanbod ontwikkeld dat beter aansluit op behoefte van de doelgroep.
  - De score op de langetermijnindicator Sportinnovatie is in 2025 bijna hetzelfde als in 2021. Sportverenigingen scoren hoger dan ondernemende sportaanbieders op sportinnovatie.
  - 1.036 sportaanbieders vroegen de afgelopen drie jaar procesbegeleiding aan om hun sportaanbod te verbeteren en nieuwe doelgroepen te binden.

Innovatiecijfer sportsector

Het sportinnovatiecijfer van de hele sportsector wordt gevolgd via de Sportinnovatiemonitor (Vom Baur et al., 2026). Hierin staat dat Nederlandse sportorganisaties vooral gericht zijn op het geleidelijk verbeteren en optimaliseren van bestaande sportactiviteiten, processen en diensten. En minder op het ontwikkelen van volledig nieuwe producten of radicale vernieuwing.

De langetermijnindicator Sportinnovatie meet de innovatie van de sector aan de hand van vijf indicatoren. De algehele score op deze indicatoren in 2025 is 6,3 (op 10), gebaseerd op de vijf innovatie-indicatoren. Dit is nagenoeg hetzelfde als in 2021 (6,2), maar toen was de score gebaseerd op twee van de vijf innovatie-indicatoren.

Sportverenigingen scoren het laagst op sportinnovatie. Zij hebben vaak minder middelen en een traditioneler aanbod, en gebruiken minder digitale middelen.

Ondernemende sportaanbieders scoren gemiddeld hoger. Organisaties met meer financiële en organisatorische ruimte om te investeren in vernieuwing scoren over het algemeen ook hoger dan sportverenigingen (Vom Baur et al., 2026).

Aanpassing aanbod door bonden en verenigingen
Ook hebben 1.036 sportaanbieders in de afgelopen drie jaar in de vorm van procesbegeleiding ondersteuning aangevraagd om hun sportaanbod te verbeteren en nieuwe doelgroepen te binden (zie bijlage 1, tabel B1.8). Zij krijgen hierbij ondersteuning van hun sportbonden, die hier gelijktijdig mee bezig zijn.

Sportbonden werken via een van de werkafspraken onder deze opgave (zie bijlage 1, tabel B1.8) gericht aan het vermarkten van hun sportaanbod, vooral om beter in de behoeften van jeugd te voorzien. Het is aannemelijk dat dit veranderende sportaanbod op een gegeven moment ook via sportbonden bij sportaanbieders georganiseerd wordt. Het ontbreekt nu aan inzicht in de mate en wijze waarop dit gebeurt.

5.5 Overige langetermijnindicatoren

SAII is bedoeld om bij te dragen aan positieve veranderingen op de lange termijn. Om dit te monitoren zijn enkele indicatoren opgesteld die betrekking hebben op de ontwikkelingen die bijdragen aan de vitaliteit van sportaanbieders in Nederland. Vrijwel alle cijfers die we daarover presenteren, gaan over sportverenigingen. Eén van de langetermijnindicatoren, sportinnovatie, bespraken we hierboven al.

We vatten de belangrijkste bevindingen samen in het volgende tekstkader en lichten die daarna toe.

Belangrijkste bevindingen
- Het aandeel krachtige sportverenigingen is gestegen van 37 procent in 2023 naar 41 procent in 2025.
- Iets meer verenigingen hebben voldoende vrijwilligers (81% vs. 78%).
- Tegelijk blijft het aandeel kwetsbare verenigingen hoger dan in 2018.
- Het aandeel open clubs is vrijwel stabiel en samenwerking met andere partijen blijft breed verspreid.

Vrijwilligers met relevante opleiding
Uit de monitoring van de langetermijnindicator 'Vrijwilligers met relevante opleiding' blijkt dat meer dan de helft van de scheidsrechters (57%) in 2024 een cursus of opleiding had gevolgd waar zij voordeel van hebben bij het uitvoeren van hun vrijwilligersfunctie. Eén op de drie trainers en coaches (34%) en één op de vier verenigingsbestuurders (25%) had een relevante opleidingsachtergrond (Schep & Van Kalmthout, 2026).

Vitale sportaanbieders
Voor de langetermijnindicator 'Vitale sportaanbieders' is het aandeel krachtige verenigingen gestegen van 37 procent in 2023 naar 41 procent in 2025

(Hoeijmakers, Van Kalmthout & Schep, 2026). Daarmee ligt het weer op het niveau van 2021, maar nog iets onder dat van 2018 (43%). Het aandeel kwetsbare, vitale en maatschappelijk georiënteerde verenigingen bedraagt in 2025 respectievelijk 28, 22 en 10 procent. Deze percentages zijn nagenoeg gelijk aan die in 2021 en 2023.

Wel ligt het aantal kwetsbare verenigingen nog altijd hoger dan in 2018 (21%). Een deel van de verenigingen lijkt nog niet hersteld te zijn van de impact van de corona- en energiecrisis. Of is nog niet op het niveau van voor de crises.

Open sportaanbieders

Een 'open club' is een vereniging waar leden en buurtbewoners elkaar ontmoeten, sporten en duurzaam betrokken raken, met als doel dat zij bij de vereniging betrokken raken en blijven. Het percentage open sportclubs is in 2025 (15%) nagenoeg stabiel in vergelijking met 2023 (16%).

Sportaanbieders met voldoende vrijwilligers

81 procent van de sportverenigingen beschikt over voldoende vrijwilligers in 2025 (Hoeijmakers, Van Kalmthout & Schep, 2026). Dit aandeel is iets hoger dan in 2023 (78%), maar blijft onder het niveau van 2021 (85%). Dit betekent dat ongeveer één op de vijf sportverenigingen met een tekort aan vrijwilligers kampt.

Samenwerkingen

De overgrote meerderheid van de sportverenigingen (88%) werkte in 2025 samen met andere organisaties en partijen (Hoeijmakers et al, 2026). Net als in voorgaande jaren is de gemeente de meest genoemde samenwerkingspartner: 61 procent van de verenigingen werkt hiermee samen. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat in 2023. Daarna zijn andere sportverenigingen met 57 procent de meest genoemde samenwerkingspartner. Dit aandeel is hoger dan in 2021 en 2023.

Sportverenigingen werken het minste samen met sportscholen/fitnesscentra. In 2025 en 2023 deed 4 procent van de verenigingen dit. In 2021 was dit 6 procent.

mulier
instituut

Hoofdstuk 6

Inclusie & diversiteit

Het thema Inclusie & diversiteit (I&D) valt in Sportakkoord II uiteen in vier opgaven: het vergroten van de financiële, sociale en praktische toegankelijkheid van sport en bewegen, en effectieve begeleiding en toeleiding. In paragraaf 6.1 tot en met 6.4 zoomen we in op de voortgang van de doelstellingen en langetermijnindicatoren die daar direct mee samenhangen. In paragraaf 6.5 komen de overige langetermijnindicatoren aan bod.

6.1 Opgave 9: Financiële toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Bij deze opgave staat het verkleinen van de financiële drempels die mensen belemmeren om deel te nemen aan sport en bewegen centraal. De opgave valt uiteen in drie doelstellingen. Deze en de belangrijkste bevindingen staan in het tekstkader hieronder. Onder het kader lichten we per doelstelling de voortgang toe.

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het percentage mensen in Nederland waarvoor financiën een drempel vormt om te sporten en bewegen is zichtbaar gedaald.
  - In 2024 vond meer dan de helft van de Nederlanders de kosten om te sporten in het algemeen te hoog.
  - Eén op de vijf Nederlanders en één op de vier sporters had na het betalen van de vaste lasten te weinig geld over voor sportieve activiteiten.
  - We kunnen nog geen ontwikkeling schetsen; nieuwe cijfers verschijnen in 2027.

- Er is een aanpak ontwikkeld en lokaal toegepast om de toegankelijkheid van financiële regelingen te vergroten (bijv. door bundeling van regelingen).
  - Vrijwel alle gemeenten zetten in op het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen.
  - Landelijk lopen een pilot en meerdere onderzoeken naar de invoering van een sportpas voor jongeren. De resultaten daarvan komen in 2027 beschikbaar.

- Alle gemeenten en sportaanbieders weten van de beschikbare ondersteuningsmogelijkheden en verwijzen mensen hiernaar door.
  - Nagenoeg alle gemeenten verwijzen inwoners door naar beschikbare ondersteuningsmogelijkheden.
  - Drie kwart van de sportverenigingen is naar eigen zeggen bekend met de ondersteuningsmogelijkheden in de gemeente. Van hen verwijzen zeven op de tien potentiële leden hiernaar door.

Financiële drempels om te sporten

De eerste doelstelling is dat het aantal mensen in Nederland waarvoor financiën een drempel vormt om te sporten en bewegen, zichtbaar daalt. De langetermijnindicator

‘Financiële kosten voor sport als ervaren belemmering’ biedt inzichten die relevant zijn voor deze doelstelling.

In 2024 vond 55 procent van de bevolking de kosten om te sporten in het algemeen te hoog; 64 procent van de niet-sporters en 52 procent van de sporters (zij zijn minimaal één keer per jaar actief). Daarnaast gaf een op de vijf Nederlanders aan dat er na het betalen van de vaste lasten te weinig geld over blijft om zelf te sporten. Dit aandeel is hoger onder niet-sporters (40%) dan onder sporters (13%).

De cijfers uit 2024 laten zien dat relatief veel mensen de kosten voor sport te hoog vinden. Dat vier op de tien niet-sporters daarnaast aangeven dat er te weinig geld overblijft voor sporten, wijst erop dat voor een deel van de Nederlanders de kosten voor sport een financiële drempel zijn. Nieuwe data over de indicator komen pas in 2027 beschikbaar, waardoor we nu geen ontwikkeling kunnen schetsen.

Aanpak toegankelijkheid financiële regelingen

De tweede doelstelling is dat er lokaal een aanpak wordt ontwikkeld en toegepast om de toegankelijkheid van financiële regelingen te vergroten. Die aanpak bevat bijvoorbeeld het bundelen van financiële regelingen.

Op landelijk niveau wordt in drie gemeenten een pilot gedaan met de sportpas, waarbij een samenvoeging van regelingen wordt onderzocht (zie de werkafspraken in tabel B1.9 in bijlage 1). De resultaten hiervan worden verwacht in 2027. Daarnaast voert het Mulier Instituut een verdieping uit rondom stadspasconstructies die voor sport en zwemles in te zetten zijn. Het rapport verschijnt in het najaar van 2026.

In ons vragenlijstonderzoek onder lokale beleidsmedewerkers sport (zie paragraaf 2.2) vroegen we of de gemeente inzet op het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen voor sport en bewegen.

Vrijwel alle gemeenten doen dat, vooral door samen te werken met sportaanbieders en andere beleidsdomeinen, door actieve toeleiding via professionals en door verbeterde vindbaarheid van en communicatie over de regelingen ook (figuur 6.1). Slechts een klein deel (3%) zet niet in op het vergroten van de financiële toegankelijkheid van regelingen voor sport en bewegen.

Figuur 6.1
Zet uw gemeente in op het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen voor sport en bewegen?
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Uit een uitvraag onder beleidsmedewerkers sport in 2025 blijkt dat 27 procent van de gemeenten twaalf maanden voorafgaand aan de peiling iets in het aanbod van financiële regelingen had gewijzigd (Stuij et al., 2026). Dit aandeel is vergelijkbaar met 2024. Uit de toelichtingen blijkt dat de wijzigingen kunnen gaan om een vereenvoudiging of samenvoeging van regelingen, overstap naar een nieuwe regeling, toevoeging van regeling voor volwassenen of verhoging van inkomensgrenzen of budgetten.

In diezelfde uitvraag gaf één op de drie gemeenten (33%) aan iets aan het aanbod van financiële regelingen te willen veranderen. Dan gaat het met name om een structurele ondersteuningsregeling voor volwassenen.

Het merendeel van de gemeenten is dus bezig met het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen. Gedurende de looptijd van SAI en SAII zijn veel inspanningen op dit thema gedaan.

Een relevante kanttekening bij dit onderwerp is dat (slechts) in 16 procent van de gemeenten de beleidsverantwoordelijkheid voor financiële ondersteuning voor sport bij het lokale sportbeleid ligt (Stuij et al., 2026). Vaak gaan andere beleidsdomeinen (zoals armoede, sociaal domein of werk en inkomen) hierover of ligt de verantwoordelijkheid bij meerdere domeinen (in resp. 56 en 21% van de gemeenten).

Bekendheid en doorverwijzing financiële regelingen

De derde doelstelling is dat alle gemeenten en sportaanbieders weten van de beschikbare ondersteuningsmogelijkheden en mensen hiernaar verwijzen. De strategische partners brengen de regelingen onder de aandacht waar dat kan. Zo worden ondernemende sportaanbieders via POS-kantoren en branches gewezen op het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Volwassenenfonds Sport & Cultuur (zie de werkafspraken in tabel B1.9 in bijlage 1 voor meer voorbeelden).

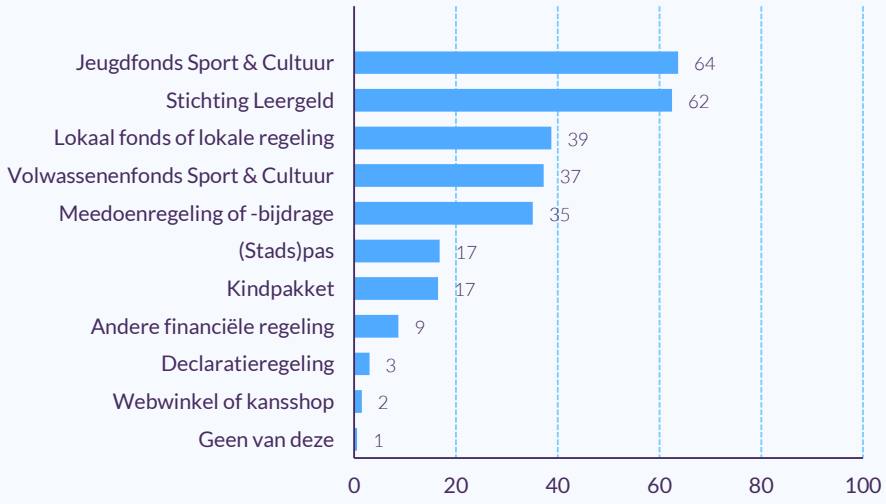
- **Gemeenten**

We vroegen beleidsmedewerkers sport naar welke financiële ondersteuningsmogelijkheden de gemeente inwoners actief doorverwijst. Verreweg het meest noemen zij het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur is in 207 gemeenten actief; dat is 61 procent (Jeugdfonds Sport & Cultuur, 2025; niet in figuur). Stichting Leergeld is in 78 procent van de gemeenten actief (Stichting Leergeld, z.d., niet in figuur).

Ook het Volwassenfonds Sport & Cultuur en lokale fondsen of lokale (meedoen)regelingen noemen gemeenten relatief vaak. Ze verwijzen relatief weinig specifiek door naar een (stads)pas, declaratieregeling of kindpakket (wat onderdeel kan zijn van een lokale regeling). Deze typen ondersteuningsregelingen komen ook minder vaak voor in gemeenten (Stuij et al., 2024).

Een zeer klein deel van de beleidsmedewerkers sport (1%) geeft aan dat de gemeente inwoners niet doorverwijst naar ondersteuningsmogelijkheden.

Figuur 6.2
Financiële ondersteuningsmogelijkheden waar gemeenten inwoners actief naar doorverwijzen
(in procenten, n=333)

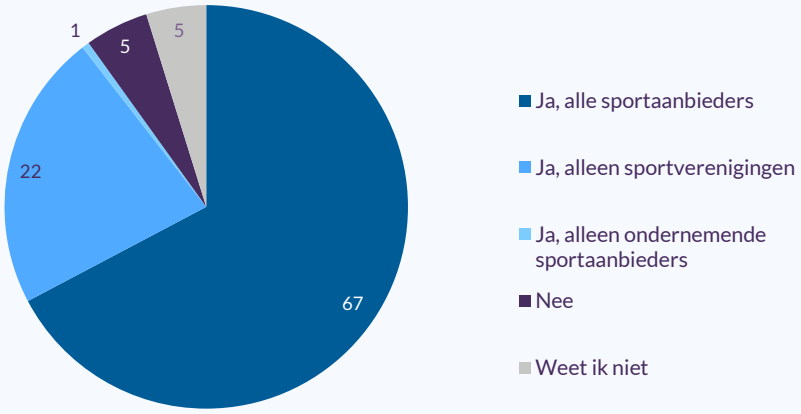
Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

- **Sportaanbieders**

De doelstelling die in deze subparagraaf centraal staat, gaat ook over dat sportaanbieders weten van de beschikbare financiële ondersteuningsmogelijkheden voor inwoners. We vroegen lokale beleidsmedewerkers sport in ons vragenlijstonderzoek of zij aanbieders hierover informeren.

Negen op de tien gemeenten doen dat. 67 procent informeert alle sportaanbieders, 22 procent alleen verenigingen. Hiermee informeert ongeveer één op de vijf gemeenten de ondernemende sportaanbieders niet over de financiële ondersteuningsmogelijkheden voor inwoners.

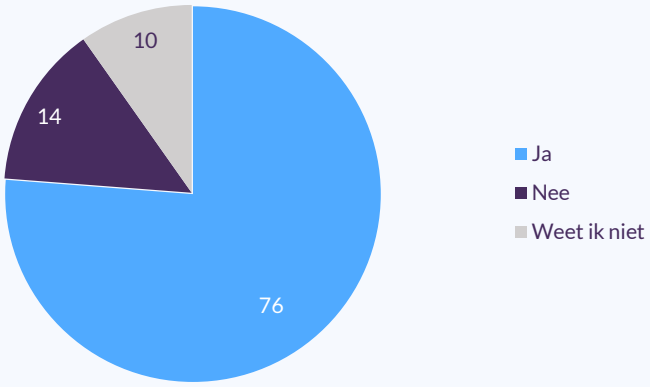
Figuur 6.3
Informeert uw gemeente sportaanbieders over financiële ondersteuningsmogelijkheden voor inwoners?
(in procenten, n=333)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Via de Verenigingsmonitor (zie paragraaf 2.1) vroegen we ook in hoeverre sportverenigingen van de beschikbare ondersteuningsmogelijkheden afweten en waar zij naar doorverwijzen. Drie kwart geeft aan dat zij bekend zijn met de beschikbare financiële ondersteuningsmogelijkheden in de gemeente (figuur 6.4).

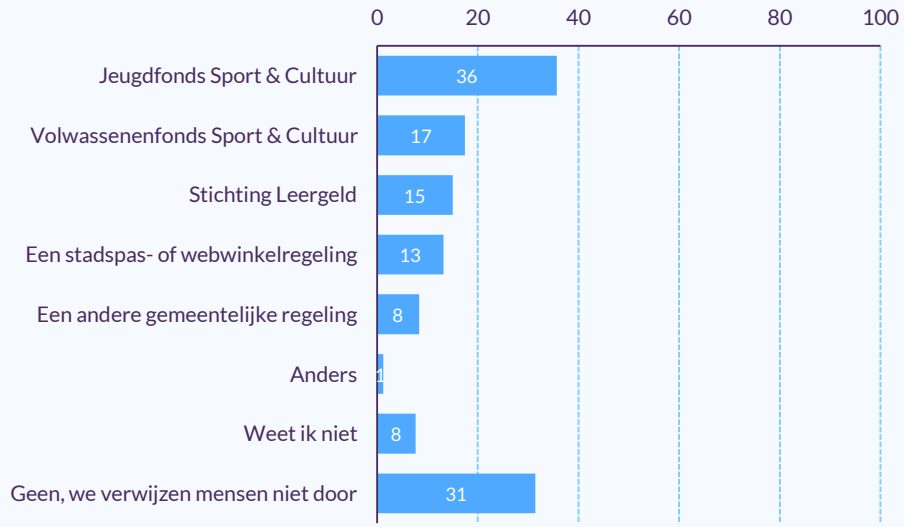
Figuur 6.4
Bekendheid sportverenigingen met de beschikbare financiële ondersteuningsregelingen in de gemeente
(in procenten, n=335)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2026.

Bijna vier op de tien sportverenigingen (36%) verwijzen (potentiële) leden door naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Daarnaast verwijzen verenigingen leden door naar het Volwassenenfonds Sport & Cultuur (17%), Stichting Leergeld (15%) en een stadspas- of webwinkelregeling (13%). Ongeveer een derde (31%) verwijst leden niet door naar financiële ondersteuningsmogelijkheden.

Figuur 6.5
Financiële ondersteuningsmogelijkheden waar sportverenigingen (potentiële) leden naar doorverwijst
(in procenten, n=276)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2026.

Een belangrijke kanttekening bij deze informatie is dat deze gegevens niets zeggen over of álle lokale beleidsmedewerkers sport en sportaanbieders weten van álle beschikbare ondersteuningsmogelijkheden. Eerder onderzoek laat zien dat lokale beleidsmedewerkers sport vaak afhankelijk zijn van collega's van andere beleidsdomeinen en uitvoeringorganisaties voor kennis over aanwezige regelingen. Ze lijken dus niet altijd volledig op de hoogte te zijn van de bestaande regelingen in de gemeente (Stuij et al., 2024, 2026).

Op basis van de verzamelde data kunnen we niet zeggen of sportaanbieders op de hoogte zijn van alle aanwezige ondersteuningsregelingen. Sportaanbieders zullen alleen doorverwijzen naar de regelingen waar zij bekend mee zijn.

Een derde van de sportverenigingen (33%) heeft leden voor wie het lidmaatschap vanuit financiële ondersteuningsregelingen wordt betaald (Stuij, Pulles & Hollander, 2026). Zij ontvangen vaker steun voor jeugdleden en de meeste vergoedingen komen vanuit het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Dat is niet vreemd, want het Jeugdfonds Sport & Cultuur is in meer dan 200 gemeenten actief.

Ruim zes op de tien verenigingen besteden (ook) op andere manieren dan via ondersteuningsregelingen aandacht aan geldzorgen van leden. Zo wijzen ze nieuwe leden of hun ouders op het bestaan van financiële regelingen, spreken ze iemand aan als ze vermoeden dat diegene moeite heeft met het betalen van de contributie, stellen ze kleding of materialen beschikbaar, of hebben ze een vast aanspreekpunt binnen de vereniging voor leden met geldzorgen.

- **Aantal aanvragen Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur**

Een van de langtermijnindicatoren die met SAII samenhangen, is het aantal aanvragen voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Volwassenenfonds Sport & Cultuur. De ontwikkeling daarin zegt indirect iets over de bekendheid met en mogelijk het doorverwijzen naar deze financiële ondersteuningsregelingen.

Sinds 2021, na een dip tijdens de coronacrisis, stijgt het aantal aanvragen bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur. In 2025 zijn er ruim 88.000 aanvragen goedgekeurd. Uit een verdiepende analyse van de aanvragen uit 2024 blijkt dat het aantal sportaanvragen voor jeugd iets hoger was dan in 2023, met name voor jongens van 13 jaar en ouder. Het aantal aanvragen voor zwemles was iets lager (Pulles et al., 2026).

Het aantal aanvragen voor het Volwassenenfonds Sport & Cultuur neemt sterk toe sinds 2021, het eerste jaar waarin het fonds actief was. In 2025 zijn er ruim 21.000 aanvragen goedgekeurd. De stijging komt doordat steeds meer gemeenten samenwerken met het Volwassenenfonds Sport & Cultuur en binnen gemeenten meer aanvragen worden gedaan (Stuij et al., 2026).

Zowel voor jeugd als voor volwassenen zijn de uitgaven voor sport en zwemles flink toegenomen doordat het gemiddelde budget per aanvraag steeg (Pulles, Smit & Stuij, 2026). Dit heeft implicaties voor de financiering of het bereik van de fondsen.

Op den duur is er meer financiering nodig om hetzelfde aantal aanvragen te bekostigen. Of er kunnen minder inwoners ondersteund worden.

6.2 Opgave 10: Sociale toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

De opgave sociale toegankelijkheid gaat over het creëren van een veilige, inclusieve en gastvrije sportomgeving waarin iedereen zich thuis voelt en kan meedoen. Deze valt uiteen in drie doelstellingen. Deze komen in onderstaand tekstkader aan bod, inclusief de belangrijkste bevindingen daarover. Daarna lichten we voortgang van de doelstellingen toe.

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- In 2026 werken de partners van het Sportakkoord, de achterban van deze partijen en stakeholders met een standaardaanpak over hoe mensen meer zeggenschap krijgen in beleid zodat er (meer) rekening wordt gehouden met wat mensen willen en kunnen.
  - Er is nog geen standaardaanpak ontwikkeld. Wel is hier aandacht voor en spreken de partners erover.
  - Van de sportbonden die verenigingen ondersteunen om inclusie en diversiteit te bevorderen, betrekt 65 procent de mensen waarop het beleid zich richt al actief bij het maken van beleid.
- Er bestaat een herkenbare en toepasbare richtlijn Inclusie en Diversiteit in de sport die door de partners van Sportakkoord II, hun achterban en de stakeholders is omarmd en wordt nageleefd.
  - In de zomer van 2026 verscheen het digitale kompas Inclusie & Diversiteit.
- 1.500 sportaanbieders hebben gebruik gemaakt van 'Onze Club is van iedereen' en de servicelijst Sportakkoord en hebben daarmee inclusie en diversiteit op clubs vergroot.
  - In juni 2026 zijn 1.392 sportaanbieders met OCIVI bereikt.

Uitwerken standaardaanpak

De eerste doelstelling is dat de partners van SAII en hun achterban en stakeholders in 2026 een standaardaanpak uitwerken over hoe mensen meer zeggenschap krijgen in beleid. Zodat er (meer) rekening wordt gehouden met wat zij willen en kunnen.

De strategische partners koppelden terug dat er doorlopend aandacht is voor dit onderwerp in communicatie (zie hiervoor de werkafspraken in tabel B1.10 in bijlage 1). Bijvoorbeeld tijdens regionale contactdagen die VSG organiseert, maar ook door SAII te verbinden met de akkoorden GALA en AZWA. En door in gemeenten zoveel mogelijk inwonerbetrokkenheid te organiseren en voor het verzamelen van relevante kennis samen te werken met kennisinstellingen als Pharos en Movisie.

Doorlopende aandacht is wel wat anders dan dat er een standaardaanpak is ontwikkeld. De strategische partners gaven aan dat die aanpak er nog niet is, maar dat zij wel praten over hoe die eruit kan komen te zien en te ontwikkelen is.

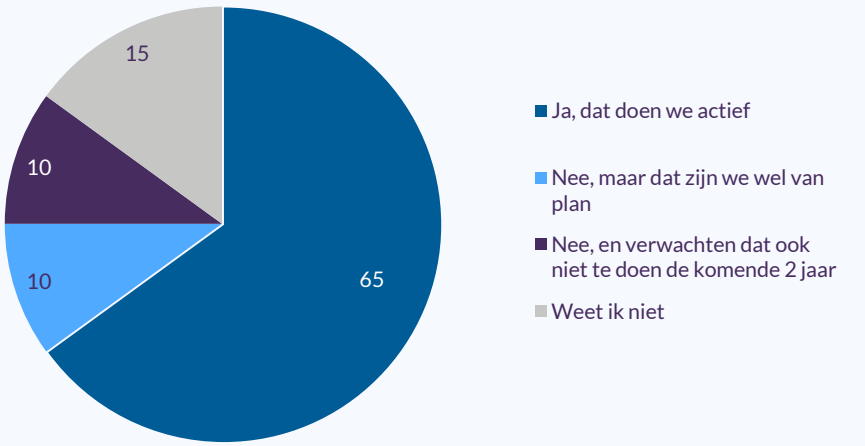
Het is daarbij ook de vraag in hoeverre een standaardaanpak wenselijk en haalbaar is. Vanuit de charter D&I van NOC*NSF voor sportbonden is juist ruimte voor eigen lijnen en maatwerk. Gedeelde principes – zoals het betrekken van mensen om wie het gaat – zouden het uitgangspunt kunnen zijn, maar de aanpak kan vervolgens op verschillende manieren. Afgestemd op de groep om wie het gaat en de context waarin mensen betrokken worden.

Zes op de tien sportbonden stimuleerden of ondersteunden verenigingen de afgelopen twee jaar om een inclusief sportklimaat of diversiteit in kaderfuncties te bevorderen. 10 procent van de bonden deed dat nog niet, maar is het wel van plan.

De ondersteuning had vooral betrekking op inclusie en diversiteit van specifieke bevolkingsgroepen bij verenigingen. En dan met name meisjes/vrouwen (64%), jongeren (61%), mensen met een beperking (54%) en ouderen (50%). En in mindere mate jongens/mannen (39%), LHBT+-personen (36%), mensen met een lagere sociaaleconomische positie (29%) en etnische minderheden, waaronder vluchtelingen (21%).

Van de groep sportbonden die verenigingen ondersteunt om inclusie en diversiteit te bevorderen, betrekt 65 procent de mensen waarop het beleid zich richt actief bij het maken van beleid. 10 procent doet dat nog niet, maar is het wel van plan. Ook 10 procent geeft verwacht dit de komende twee jaar niet te gaan doen. Niet duidelijk is op welke wijze dit ‘betrekken bij beleid’ gebeurt en of de mensen om wie het gaat dit zelf ook zo ervaren.

Figuur 6.6
Betrekken van mensen waarop beleid zich richt (ervaringsdeskundigen) bij het maken van het beleid door sportbonden
(in procenten, sportbonden die verenigingen ondersteunen op bevorderen inclusie en diversiteit, n=40)

Bron: NOC*NSF, Bondenmonitor zomer 2026.

In een eerdere voortgangsrapportage (Rappange et al., 2025) beschreven we dat sportbonden sinds 1 december 2023 verplicht zijn beleid te voeren voor het vergroten van inclusie en diversiteit in kaderfuncties. De minimale kwaliteitseisen van NOC*NSF voor sportbonden zijn een 'standaardaanpak'. Eerder kende deze minimale kwaliteitseisen een specificatie voor gendergelijkheid: besturen van sportbonden mochten voor maximaal 70 procent uit hetzelfde geslacht bestaan.

In 2025 werd deze specifieke standaardisatie losgelaten en gaat het om vastgesteld beleid voor 'afdoende diversiteit op het gebied van deskundigheid, ervaring, competenties, overige persoonlijke kwaliteiten, geslacht of genderidentiteit, leeftijd, nationaliteit en culturele achtergrond' (NOC*NSF, 2025).

Vanuit de doelstelling om de inclusie en diversiteit te vergroten is het loslaten van de 70 procent een opmerkelijk besluit. Hiermee is standaardisatie in het vergroten van zeggenschap van ondervertegenwoordigde groepen vrijwel geheel verdwenen. In paragraaf 6.5 gaan we verder in op de diversiteit binnen sportbonden.

Richtlijn Inclusie & Diversiteit
De tweede doelstelling is: er bestaat een herkenbare en toepasbare richtlijn Inclusie & Diversiteit in de sport die door de partners van SAII, hun achterban en stakeholders is omarmd en wordt nageleefd. Deze richtlijn komt in de praktijk tot uiting in het (digitale) kompas Inclusie & Diversiteit dat het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft ontworpen (zie tabel B1.10 in bijlage 1).

Het kompas bevat vier kernelementen: gelijkwaardigheid, verantwoordelijkheid, omgaan met verschillen en samen werken aan passend aanbod. Het biedt een gezamenlijk begrippenkader en kan sportprofessionals en sport- en beweegaanbieders helpen om op een laagdrempelige manier in gesprek te gaan over inclusie en diversiteit.

Het digitale kompas verscheen in de zomer van 2026 en wordt nog getest en geëvalueerd. Bij het testen ligt de focus op wat professionals nodig hebben, zoals fysiek ondersteuningsmateriaal, gesprekstechnieken en werkbladen. In aanvulling op de algemene principes van dit Kompas blijft ook kennis over, aandacht voor en aanpak van specifieke vormen van ongelijkheid van belang.

OCIVI

De derde doelstelling luidt: '1.500 sportaanbieders hebben gebruik gemaakt van Onze Club Is Van Iedereen (OCIVI) en de servicelijst Sportakkoord en hebben daarmee de inclusie & diversiteit op de clubs vergroot'. Tot 1 september 2026 konden organisaties interventies aanvragen bij NOC*NSF die onderdeel zijn van het trainingsprogramma (dit geldt alleen niet voor de interventie trajectbegeleiding).

Per juni 2026 waren er 1.392 sportaanbieders bereikt (zie tabel B1.10 in bijlage 1). Zij werkten daarmee aan het vergroten van inclusie en diversiteit binnen de vereniging. Het aantal ingezette interventies vanaf 2023 is 357, waarvan er in 2026 tot en met juni 61 zijn ingezet.

Het Mulier Instituut monitort de voortgang van het beleidsprogramma OCIVI. Daarin concluderen we dat antidiscriminatie en inclusie binnen sportaanbieders nog weinig prioriteit krijgen. Sportaanbieders voelen weinig urgentie om met deze thema's aan de slag te gaan, want ze (h)erkennen discriminatie en racisme vaak niet (Visser et al., 2026a). Dat sportaanbieders bereikt worden via veelal eenmalige OCIVI-interventies/-bijeenkomsten, betekent nog niet dat zij ook daadwerkelijk en structureel de inclusie en diversiteit binnen hun context vergroten.

6.3 Opgave 11: Praktische toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Bij deze opgave staat sport en bewegen voor mensen met een beperking centraal. Partners van lokale sportakkoorden spannen zich in om (het aanschaffen van) sporthulpmiddelen, sportaccommodaties en het vervoer naar sportaccommodaties toegankelijker te maken. De opgave praktische toegankelijkheid valt uiteen in vier doelstellingen. Deze komen terug in onderstaande tekstkader, inclusief de belangrijkste bevindingen.

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- In 2026 worden de bestaande lokale en landelijke regelingen zoals de BOSA gevonden en benut en wordt wetgeving ten aanzien van toegankelijkheid nageleefd.
  - De BOSA-regeling werd in 2025 overvraagd.
  - In negen op de tien gemeenten verwijzen beleidsmedewerkers verenigingen door naar de BOSA.
  - De BOSA werd in 2023 weinig benut voor het verbeteren van de toegankelijkheid van sportaccommodaties. 13 procent van de sportverenigingen heeft de regeling sinds dat jaar gebruikt om te investeren in de toegankelijkheid van de accommodatie of kantine.

- Gemeenten zijn bekend met het VN-verdrag handicap en benutten de doelen hiervan voor resultaten in sport en bewegen.
  - Ongeveer de helft van de gemeenten past de uitgangspunten van het VN-verdrag handicap toe in lokaal sport- en beweegbeleid.

- Eind 2030 moet sport vanzelfsprekend zijn voor mensen met een handicap. Dit betekent dat iedereen die wil sporten ook kan sporten en weet hoe dit geregeld kan worden. In 2026 wordt een tussenevaluatie gehouden.
  - Vanuit de strategie 'Sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030' werken de strategische partners van SAII samen met MOS aan het verbeteren van de toegankelijkheid van sport en bewegen in Nederland.
  - Momenteel is nog geen sprake van vanzelfsprekendheid, omdat (meer) veranderingen nodig zijn op het gebied van onder andere vervoer en sporthulpmiddelen.

- De informatie over de praktische toegankelijkheid en waar mensen ondersteuning kunnen krijgen is duidelijk vindbaar en bekend.
  - Via het platform Uniek Sporten is informatie over het sport- en beweegaanbod in 340 gemeenten voor mensen met een beperking vindbaar.
  - Er is gewerkt aan een centraal loket voor sporthulpmiddelen en er is een kennisplatform ontwikkeld om de kennis over vervoer, sporthulpmiddelen en financiële regelingen bij professionals te vergroten.
  - Uniek Sporten lijkt sterk ingebed bij een relevante professionele intermediaire groep, terwijl de directe bekendheid onder de uiteindelijke doelgroep beperkt is.

Benutten regelingen en wetgeving

De eerste doelstelling is: in 2026 worden de bestaande lokale en landelijke regelingen, zoals de BOSA, gevonden en benut, en wordt wetgeving ten aanzien van toegankelijkheid nageleefd.

Over andere regelingen dan de BOSA zijn geen cijfers bekend. De BOSA is gericht op het bouwen en onderhouden van sportaccommodaties, inclusief de toegankelijkheid. In januari 2026 is een nieuwe aanvraagronde voor de BOSA geopend. Sportverenigingen en stichtingen aangesloten bij een sportbond die lid is

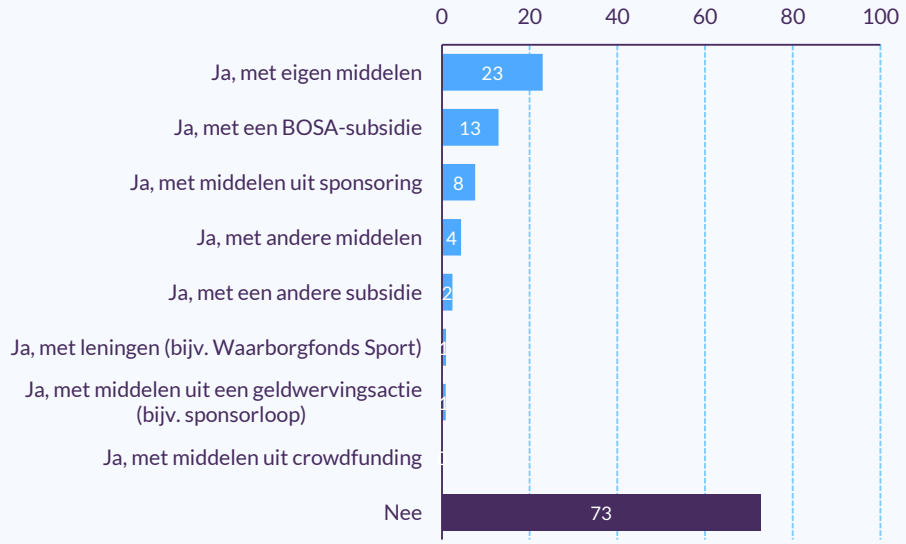
van NOC*NSF, kunnen daar gebruik van maken. Ondernemende sportaanbieders niet.

De aanvraagronde van 2025 werd in april van dat jaar gesloten, omdat het BOSA-budget met 155 procent overvraagd was (NOC*NSF, z.d.-b). Hieruit is af te leiden dat de BOSA gevonden en benut is. Toch weten we uit onderzoek uit 2023 dat de BOSA toen weinig werd benut voor het verbeteren van de toegankelijkheid van sportaccommodaties (Van Gemeren et al., 2023).

In het vragenlijstonderzoek onder lokale beleidsmedewerkers sport vroegen we of zij sportverenigingen wijzen op de mogelijkheden om de BOSA aan te vragen. 89 procent van de gemeenten doet dat. We weten niet of de BOSA ook specifiek is ingezet voor de praktische toegankelijkheid van sportaccommodaties.

In de Verenigingsmonitor vroegen we verenigingen of zij sinds 2023 geïnvesteerd hebben in de toegankelijkheid van de sportaccommodatie of kantine en welke middelen zij daarvoor gebruikt hebben. Ongeveer drie kwart van de verenigingen (73%) heeft hier sinds 2023 niet in geïnvesteerd. Een kwart (23%) investeerde sinds dat jaar eigen middelen om de toegankelijkheid te verbeteren. 13 procent gebruikte hiervoor de BOSA-subsidie.[3]

Figuur 6.7
Investeringen sinds 2023 in maatregelen voor de toegankelijkheid van de sportaccommodatie en/of kantine door sportverenigingen
(in procenten, n=224)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2026.

[3] Het is de vraag in hoeverre 13 procent van de verenigingen toegankelijkheidsmaatregelen heeft genomen in de eigen accommodatie en dat betaald heeft met de BOSA. Dit kan alleen als verenigingen eigenaar zijn van de accommodatie en veel verenigingen zijn dat niet. Ook gaven we op basis van onderzoek van Van Gemeren (2023) al aan dat de BOSA weinig werd benut voor het verbeteren van de toegankelijkheid van sportaccommodaties.

Mensen met een beperking ervaren veel belemmeringen als het gaat om de toegankelijkheid van sportaccommodaties (Van Lindert et al., 2025). Dit is dan ook een belangrijke reden om de toegankelijkheid van sportaccommodaties wettelijk te verankeren in het VN-verdrag Handicap. Daarnaast zijn er in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) eisen vastgesteld over het bouwen van (sport)accommodaties voor mensen met een beperking.

Bekendheid VN-verdrag handicap

De tweede doelstelling is dat gemeenten bekend zijn met het VN-verdrag Handicap en de doelen daarvan benutten voor resultaten met betrekking tot sport en bewegen. Hoe de doelen van het VN-verdrag zich precies vertalen naar resultaten van gemeenten weten we niet.

Gemeenten zijn verplicht een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op te stellen. Hierin geven ze aan hoe ze de samenleving toegankelijker gaan maken. Uit onderzoek van Movisie en VNG blijkt dat 215 gemeenten in 2026 een LIA hebben. 58 gemeenten werken hieraan en 69 hebben nog geen LIA (Movisie & VNG, 2026).

We vroegen lokale beleidsmedewerkers sport via ons vragenlijstonderzoek of zij de doelen en uitgangspunten van het VN-verdrag Handicap toepassen in hun lokale sport- en beweegbeleid. 52 procent van de gemeenten gaf aan van wel, 17 procent van niet, en 31 procent weet dit niet.

Hieruit leiden we af dat het merendeel van de gemeenten bekend is met het verdrag. In mei/juni 2024 was 27 procent van de beleidsmedewerkers sport niet bekend met het VN-verdrag Handicap of met ‘handicap’ in artikel 1 van de Grondwet (Rauws & Van Lindert, 2024).

Sport voor mensen met handicap vanzelfsprekend

De derde doelstelling onder de opgave praktische toegankelijkheid luidt: eind 2030 moet sport vanzelfsprekend zijn voor mensen met een handicap. Dit betekent dat iedereen die wil sporten ook kan sporten en weet hoe dit geregeld kan worden. In 2026 vindt een tussenevaluatie van deze doelstelling plaats. Bij het verschijnen van dit rapport is die evaluatie nog niet beschikbaar.

Vanuit de strategie Sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030 (hierna ‘Strategie 2030’) werken de strategische partners van SAII (NOC*NSF, POS, VSG en VWS), in samenwerking met MOS, aan het verbeteren van de toegankelijkheid van sport en bewegen in Nederland.

De Strategie 2030 is ook de leidende strategie voor mensen met een beperking (vgl. Rappange et al., 2025). Daarom is daar aparte monitoring voor ingericht, die het Mulier Instituut uitvoert. Van Lindert et al. (2024) concludeerden dat er meer beleidsaandacht is gekomen voor sporten en bewegen voor mensen met een beperking. Toch is die aandacht nog niet vanzelfsprekend. (Meer) veranderingen zijn

nodig op het gebied van vervoer, sporthulpmiddelen, betaalbaarheid en sociale toegankelijkheid (Van Lindert et al., 2025).

De uitvoeringspartners hebben nog vier jaar om voor concrete veranderingen in het dagelijks (sport)leven van mensen met een beperking te zorgen. Het is de vraag of dat haalbaar is. De strategie is namelijk een complex samenspel van verschillende doelen, acties en een groot aantal uitvoeringspartners is. Het risico is dat het proces van afstemming veel tijd in beslag neemt en de uitvoering van acties daardoor vertraging oploopt.

Van Lindert et al. concluderen in 2026 dat de uitvoering van de strategie inmiddels goed op gang is gekomen. Katrekkers en uitvoeringspartners boeken vooral resultaat in de vorm van afgeronde processtappen, al verschilt de voortgang per pijler. Of de uitvoering ook leidt tot veranderingen bij uitvoeringspartners en tot meer vanzelfsprekende sportdeelname voor mensen met een beperking, is momenteel nog niet vast te stellen (Van Lindert et al., 2026).

- **Wekelijkse sportdeelname**

Of sport vanzelfsprekender wordt voor mensen met een handicap, is af te leiden uit de ontwikkeling van drie langetermijnindicatoren. De eerste is Wekelijkse sportdeelname.

Het aandeel wekelijkse sporters is lager onder Nederlanders van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking en/of langdurige aandoening of beperking. Mensen met een motorische beperking sporten het minst vaak wekelijks: 22 procent in 2025. Van de Nederlanders met een visuele beperking sportte 36 procent wekelijks en van de Nederlanders met een auditieve beperking 29 procent. Het aandeel wekelijks sporters onder de groep mensen met een visuele beperking lijkt sinds 2019 licht te stijgen; voor de andere groepen is dat niet of nauwelijks het geval.

Het aandeel wekelijkse sporters onder mensen zonder langdurige aandoening of lichamelijke beperking stijgt volgens het RIVM licht sinds 2022 (van 59% in 2022 tot 66% in 2025). Daarmee is het verschil in sportdeelname tussen mensen met een lichamelijke beperking of langdurige aandoening en mensen zonder juist groter geworden.

- **Voldoen aan de beweegrichtlijnen**

De tweede indicator is Voldoen aan de beweegrichtlijnen. Ook hier geldt dat Nederlanders van 12 jaar en ouder met een lichamelijke beperking (motorisch, auditief, visueel) en/of een langdurige aandoening minder vaak aan de beweegrichtlijnen voldoen dan mensen zonder aandoening of beperking.

In 2025 voldeden Nederlanders van 12 jaar en ouder met een visuele (34%) of een auditieve (32%) beperking vaker aan de beweegrichtlijnen dan mensen met een motorische beperking (15%).

Nederlanders zonder aandoening of beperking voldoen ten opzichte van 2023 vaker aan de beweegrichtlijnen (van 48% naar 51%). Voor de groepen met een beperking is in dezelfde periode geen stijging zichtbaar. Daarmee zijn de verschillen niet kleiner geworden.

- **Leden van sportaanbieders**

De derde indicator is Leden van sportclubs en sportbonden in Nederland. Nederlanders zonder aandoening en beperking zijn het vaakst lid van een sportvereniging (27% in 2025) en hebben het vaakst een abonnement bij een commerciële sportaanbieder (30% in 2025).

In 2025 was 5 procent van de mensen met een motorische beperking lid van een sportvereniging. Voor mensen met een auditieve beperking of een visuele beperking was dit aandeel hoger: respectievelijk 13 en 12 procent. Ook hebben die laatste twee groepen vaker een abonnement bij een sportaanbieder (resp. 11% en 15%) dan mensen met een motorische beperking (9%).

In het lidmaatschap van deze groepen van sportclubs en sportbonden doen zich tussen 2023 en 2025 geen significante verschillen voor.

Voor alle drie de indicatoren zijn de cijfers voor mensen met een lichamelijke beperking of aandoening dus nog steeds fors lager dan die van de algemene bevolking. Sporten en bewegen is daarmee nog niet vanzelfsprekend voor mensen met een handicap.

Informatie praktische toegankelijkheid bekend en vindbaar

De vierde doelstelling is dat de informatie over praktische toegankelijkheid en waar mensen ondersteuning kunnen krijgen duidelijk vindbaar en bekend is.

Via het platform Uniek Sporten is informatie over het sport- en beweegaanbod in 340 gemeenten voor mensen met een beperking vindbaar (nog twee gemeenten ontbreken). Het gaat hierbij om hulpmiddelen, maar ook om sportaccommodaties die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

Bij de toegankelijkheid van sportaccommodaties gaat het om beperkte informatie. Het is mogelijk op het platform een beoordeling van een accommodatie in te vullen, maar daar wordt vooralsnog niet veel gebruik van gemaakt. NOC*NSF heeft vanuit de werkafspraken samen met VSG, het Kenniscentrum Sport en Bewegen, het POS, het ministerie van VWS en Stichting Accessibility, een zelfscan ontwikkeld waarmee sportaanbieders en accommodatiebeheerders de toegankelijkheid van hun sportaccommodatie kunnen beoordelen en verbeterpunten kunnen identificeren (tabel B1.11 in bijlage 1).

Het platform Uniek Sporten is mede door SAII doorontwikkeld. SAII droeg in die zin bij aan verbeterde vindbaarheid van informatie over praktische toegankelijkheid. Het platform lijkt sterk ingebed bij een relevante professionele intermediaire groep, maar de directe bekendheid onder de uiteindelijke doelgroep is beperkt. Zo is de

website van Uniek Sporten bekend bij 4 procent van de Nederlanders (18-80 jaar) en bij 5 procent van de Nederlanders met een beperking of chronische aandoening (Mulier Instituut, peiling Nationaal Sportonderzoek april 2026).

Daarnaast is gewerkt aan een centraal loket voor sporthulpmiddelen. Momenteel worden pilots uitgevoerd om toe te werken naar een duurzame oplossing om de inzet van sporthulpmiddelen beter te organiseren. Ook is met www.kennisoversportondersteuning.nl (KOSO) een kennisplatform ontwikkeld om de kennis over vervoer, sporthulpmiddelen en financiële regelingen bij professionals te vergroten. Zie voor meer informatie over de voortgang op de werkafspraken tabel B1.11 in bijlage 1.

6.4 Opgave 12: Effectieve begeleiding en toeleiding

Deze opgave richt zich op mensen beter begeleiden naar passend sport- en beweegaanbod, en hun deelname ondersteunen. Daarbij ligt de focus vooral op maatschappelijk kwetsbaardere groepen, zoals mensen met een lagere sociaaleconomische positie en mensen met een beperking. De opgave valt uiteen in twee doelstellingen. Deze en de voortgang daarop staan in onderstaand tekstkader.

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- In gemeenten – waar bewust wordt ingezet op deze opgave – is een zichtbare groei van toeleiding van mensen die een achterstand hebben in sport- en beweegdeelname naar het sportaanbod zichtbaar.
  - In één op de drie gemeenten wordt bijgehouden hoeveel inwoners uit kwetsbare doelgroepen worden toegeleid naar sport- en beweegaanbod.
  - Twee op de drie beleidsmedewerkers sport zien een toename in toeleiding.

- Beweeg- en buurtportcoaches worden in gemeenten actiever en meer dan nu (2023 bij start SAII, red.) ingezet voor toeleiding van mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname naar het sportaanbod.
  - Beweeg- en buurtsportcoaches worden in 2025 meer dan in 2023 ingezet op de toeleiding van kwetsbare doelgroepen, maar minder actief. Het aantal fte aan coaches voor deze groepen nam tussen beide jaren namelijk af.

Zichtbare groei toeleiding

De eerste doelstelling luidt: in gemeenten waar bewust wordt ingezet op deze opgave is een zichtbare groei in toeleiding zichtbaar van mensen die een achterstand hebben in sport- en beweegdeelname, naar het sportaanbod.

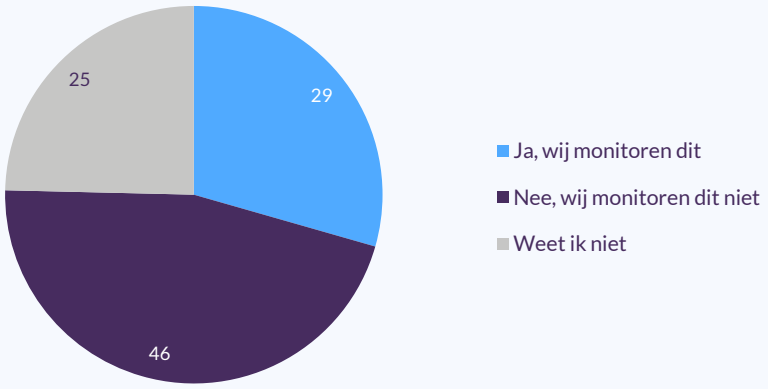
Lokale beleidsmedewerkers sport vroegen we of zij inzicht hebben in hoeveel inwoners uit kwetsbare groepen toegeleid[4] worden naar sport- en beweegaanbod. Meer gemeenten monitoren dit niet dan wel. Een kwart weet niet of het inzicht er is.

[4] We hebben niet gevraagd wat respondenten als 'toeleiding' hebben geïnterpreteerd.

Figuur 6.8

Is er in uw gemeente inzicht in hoeveel inwoners met een achterstand in sport- en beweegdeelname toegeleid worden naar sport- en beweegaanbod?

(in procenten, n=333)

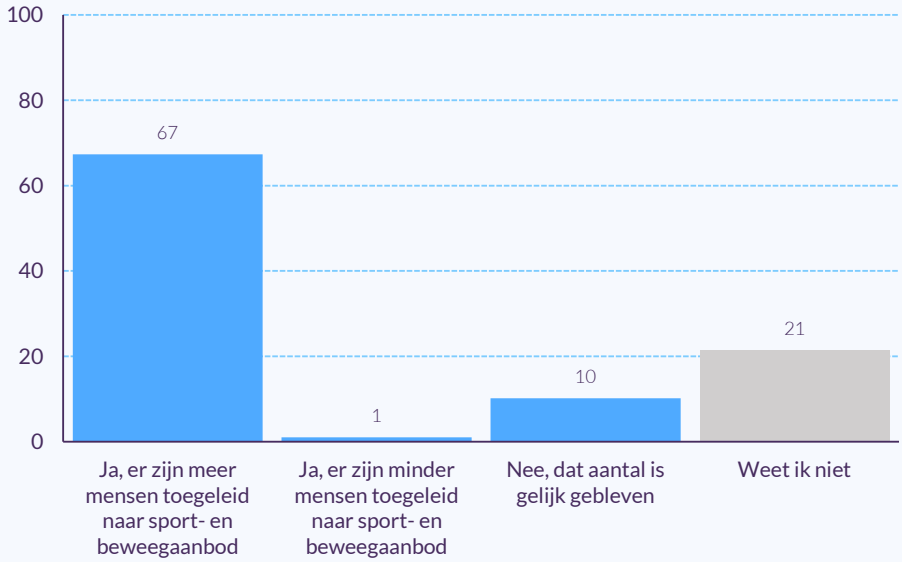
Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

We vroegen beleidsmedewerkers ook of het aantal inwoners met een achterstand in sport- en beweegdeelname dat wordt toegeleid naar sport- en beweegaanbod, is veranderd tijdens SAII. Het merendeel van de beleidsmedewerkers die aangeven toeleiding te monitoren, geeft aan dat er meer mensen zijn toegeleid; in andere gemeenten bleef dit aantal gelijk of was dit niet bekend.

Figuur 6.9

Is het aantal inwoners met een achterstand in sport- en beweegdeelname dat wordt toegeleid naar sport- en beweegaanbod, in uw gemeente veranderd gedurende het Sportakkoord II?

(in procenten, n=95)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Om een indicatie te krijgen of maatschappelijk kwetsbaardere groepen beter begeleid worden naar passend sport- en beweegaanbod, kunnen we kijken naar de ontwikkeling van twee langetermijnindicatoren: wekelijkse sportdeelname en leden van sportaanbieders.

- **Wekelijkse sportdeelname**

Er zijn grote verschillen in wekelijkse sportdeelname naar opleidingsniveau en inkomen. Voor elk opleidingsniveau geldt dat mensen met een hoger inkomen vaker wekelijks sporten dan mensen met een lager inkomen.

Mensen die buiten Europa zijn geboren, sporten minder vaak wekelijks (47% in 2025) dan mensen die in Nederland (56-61%, afhankelijk van waar hun ouders geboren zijn) of in een ander land in Europa geboren zijn (55%). Sinds 2022 is de wekelijkse sportdeelname het sterkst gestegen bij mensen die buiten Europa geboren zijn en mensen van wie de ouders buiten Europa geboren zijn. De verschillen zijn sinds 2023 wat afgenomen.[5]

In paragraaf 6.3 presenteerden we de ontwikkelingen in wekelijkse sportdeelname van Nederlanders met een lichamelijke aandoening of beperking.

- **Leden van sportaanbieders**

In 2025 waren mensen met een hoog inkomen in elke opleidingsgroep vaker lid van een sportvereniging dan mensen met een laag inkomen. Dit geldt ook voor het hebben van een abonnement om te sporten. Mensen met een lager inkomen en havo, vwo, mbo 2-4, hbo of wo als hoogste opleiding zijn de afgelopen jaren vaker lid geworden van een sportvereniging. En hebben minder vaak dan in 2023 een abonnement.

Mensen geboren buiten Europa zijn ten opzichte van 2023 vaker lid van een sportvereniging. Bij deze groep nam verenigingslidmaatschap flink toe (van 9,3% naar 16,8%). Bij sporten met een abonnement zijn minder duidelijke ontwikkelingen te zien.

In paragraaf 6.3 presenteerden we de ontwikkelingen in lidmaatschappen en abonnementen bij sportaanbieders van Nederlanders met een lichamelijke aandoening of beperking.

Inzet beweeg- en buurtsportcoaches

De tweede doelstelling onder deze opgave is dat beweeg- en buurtsportcoaches in gemeenten actiever en meer dan in 2023 worden ingezet voor toeleiding van mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname naar het sportaanbod.

Beweeg- en buurtsportcoaches worden continu gestimuleerd om met toeleiding bezig te zijn (zie voortgang werkafspraken in tabel B.1.12 in bijlage 1). Onder andere

[5] De cijfers betreffen alleen mensen die Nederlands spreken.

via regionale contactdagen van VSG en andere communicatiekanalen wordt dit onder de aandacht gebracht.

In 2023 werd 79 procent van de BRC-functionarissen ingezet op de specifieke doelgroep mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname. In 2024 was dit 83 procent en in 2025 87 procent (Bronkhorst et al., nog te verschijnen; Gómez Berns et al., 2025; vgl. Rappange et al., 2025). Kortom: er vond een toename plaats.

Tegelijkertijd is het aantal fte dat ingezet wordt op mensen met een laag inkomen, een lage sociaaleconomische positief of armoede en op mensen met een beperking, chronische aandoening of gedragsproblematiek gedaald (Bronkhorst et al., nog te verschijnen).

Beweeg- en buurtsportcoaches lijken daarmee meer dan in 2023 ingezet te worden op toeleiding van deze doelgroepen, maar minder actief. Cijfers over de inzet van BRC-functionarissen in 2026 zijn bij het verschijnen van dit rapport nog niet beschikbaar.

6.5 Overige langetermijnindicatoren

SAII is bedoeld om bij te dragen aan positieve veranderingen op langetermijnindicatoren. Die indicatoren gaan over ontwikkelingen die bijdragen aan de inclusie en sociale diversiteit in en rondom sport en bewegen in Nederland. We zoomen in deze paragraaf in op de overige langetermijnindicatoren die we niet in de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bespraken.

Ontwikkelingen op de langetermijnindicatoren voor wekelijkse sportdeelname, voldoen aan de beweegrichtlijnen en leden van sportclubs en sportbonden hebben we in dit hoofdstuk voor een aantal diversiteitskenmerken opgenomen (zoals beperking, sociaaleconomische positie en herkomst). Op de website van het RIVM staan cijfers en ontwikkelingen voor meer diversiteitskenmerken.

We vatten de belangrijkste bevindingen over de ontwikkelingen van de overige langetermijnindicatoren samen in het volgende tekstkader en lichten die daarna toe.

Belangrijkste bevindingen

- Het aandeel sportverenigingen dat aangeeft bij de werving en keuze van bestuurders en trainers/coaches rekening te houden met diversiteit is toegenomen van 19 procent in 2018 tot 26 procent in 2025.
- Ook het aandeel sportbonden dat doelstellingen of beleid heeft voor het vergroten van sociale diversiteit in andere functies binnen de bond nam toe van 65 procent in 2018 tot 75 procent in 2026. Het beleid richt zich voornamelijk op diversiteit naar geslacht en leeftijd.
- Daarnaast nam het aandeel sportverenigingen dat aandacht heeft voor mensen die belemmeringen ervaren om te (gaan) sporten en bewegen toe van 25 procent in 2023 tot 30 procent in 2025.
- De mate waarin mensen zich op hun gemak voelen bij de sportaanbieder en plezier hebben in sporten is stabiel over de tijd.

Mate waarin mensen zich op hun gemak voelen bij sportaanbieders

In 2025 gaven sporters van 4 jaar en ouder een ruime voldoende (8,7) op de vraag of zij zich op hun gemak voelden bij de sportaanbieder waarbij zij sportten. Er is een klein verschil tussen het cijfer dat sporters bij verenigingen (8,8) en bij andere sportaanbieders zoals een fitnesscentrum, dansschool of zwembad (8,6) gaven.

Uitsplitsingen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en lichamelijke beperking laten hetzelfde beeld zien. Ook zijn er naar deze achtergrondkenmerken nauwelijks verschillen in de mate waarop deze groepen zich op hun gemak voelen. De cijfers in 2025 zijn vergelijkbaar met 2021 en 2023.

Aanvullend op deze langetermijnindicator weten we uit onderzoek dat sporters met een migratieachtergrond zich minder vaak thuis voelen bij hun sportverband en zich minder vaak verbonden voelen met medesporters dan sporters zonder migratieachtergrond (Van der Meer et al., 2025). Opleiding, gender, beperking en stedelijkheid hebben hier nauwelijks invloed op.

Plezier beleven aan sporten

In 2025 beoordelen Nederlanders van 4 jaar en ouder hun plezier in sporten met gemiddeld een 7,4. Over de jaren lijkt dit redelijk stabiel. Wel zien we verschillen in de plezierbeleving tussen groepen, maar deze blijven ook stabiel over de tijd.

- Mannen beleven meer plezier aan sporten dan vrouwen.
- Jeugd beleeft er meer plezier aan dan volwassenen en ouderen;
- Mensen zonder lichamelijke beperking beleven er meer plezier aan dan mensen met een lichamelijke beperking.
- Mensen een hbo- of wo-opleiding beleven het meeste plezier aan sport en mensen met basisonderwijs, vmbo of mbo 1 het minst.
- Er zijn nauwelijks verschillen in plezierbeleving naar herkomst.

Beleid voor diversiteit in kaderfuncties/medewerkers bij sportaanbieders

In december 2025 gaf iets meer dan een kwart van bevraagde sportverenigingen (26%) in het Verenigingspanel aan rekening te houden met diversiteit bij de werving

en keuze van bestuurders en/of trainers/coaches. Dit is een toename ten opzichte van 2021 (16%) en 2018 (19%).

Uit de Bondenmonitor blijkt dat drie kwart van de sportbonden (75%) in 2026 doelstellingen of beleid heeft voor het vergroten of behouden van sociale diversiteit bij bestuurders en andere functies binnen de bond. Dat is een toename ten opzichte van 2018 (65%).

Olympische bonden (88%) hebben vaker diversiteitsbeleid dan niet-olympische bonden (65%); bij beide groepen is dit sinds 2018 toegenomen (resp. 76% en 50%). Het beleid richt zich voornamelijk op diversiteit naar geslacht (95%) en leeftijd (75%), en minder op etnisch-culturele achtergronden (41%), beperking (27%), seksuele voorkeur (18%) of opleidingsniveau (18%).

Het diversiteitsbeleid van sportbonden is vooral van toepassing op de functie bondsbestuurders (61%) en in mindere mate voor commissies (32%), managementfuncties (24%), trainers/coaches (20%) en arbitrage (17%). Sinds 2018 hebben meer sportbonden diversiteitsbeleid voor bondsbestuurders en commissies (resp. 41% en 15% in 2018). Het is aannemelijk dat dit het gevolg is van de minimale kwaliteitseisen waarover we in paragraaf 6.2 schreven. Bij de overige functies zijn nagenoeg geen veranderingen.

Diversiteit bij medewerkers sportaanbieders

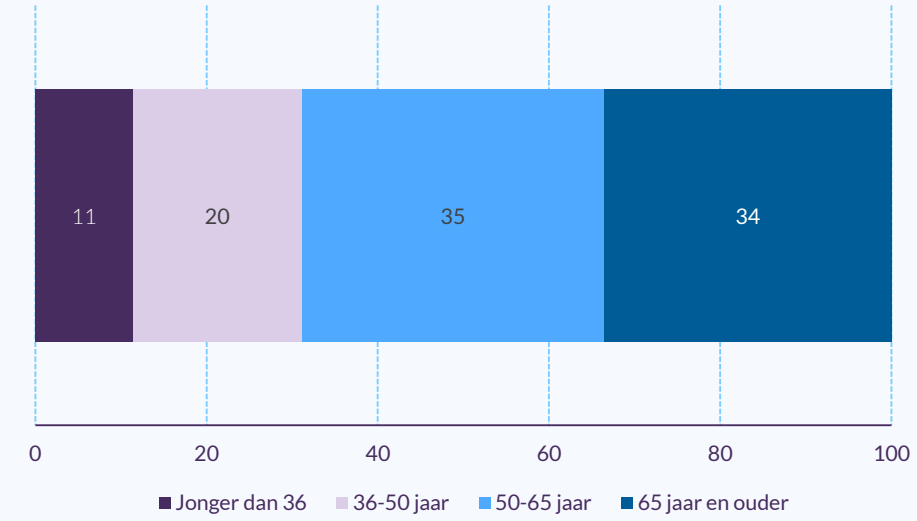
In december 2025 zaten bij de sportverenigingen meer mannen (70%) in het bestuur dan vrouwen (31%[6]), blijkt uit het verenigingspanel. Geen van de verenigingen gaf aan dat er een bestuurder met een andere genderidentiteit dan man of vrouw actief was. De cijfers over mannen en vrouwen zijn vergelijkbaar met 2021 en 2018. toen haalden we nog geen cijfers over andere genderidentiteiten op.

Aanvullende analyse wijst uit dat in 2025 in 29 procent van de besturen geen enkele vrouw zat, en in 4 procent geen enkele man. Ook dit is vergelijkbaar met 2018 en 2021 (beide 30% zonder vrouwen).

Het merendeel van de bestuurders is 50 jaar of ouder (figuur 6.10) Deze cijfers zijn redelijk vergelijkbaar met 2021 en 2018, al lijkt het aandeel bestuurders van 65 jaar en ouder wat te zijn toegenomen. Terwijl het beleid juist gericht is op de verjonging van besturen.

[6] We rapporteren getallen zonder decimalen. Door afronding van de getallen tellen de percentages niet precies op tot 100 procent.

Figuur 6.10
Aandeel van verschillende leeftijdsgroepen binnen verenigingsbesturen
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel winter 2025/2026.

In 2026 bestaan de bondsbesturen van olympische sportbonden voor 34 procent uit vrouwen (figuur 6.11). Bij niet-olympische sportbonden ligt dit aandeel lager (21%). Binnen managementfuncties zijn vrouwen minder vertegenwoordigd dan binnen bondsbesturen: bij olympische sportbonden is 18 procent van de managementfuncties door een vrouw ingevuld, bij niet-olympische 14 procent.

In de vorige voortgangsrapportage (Rappange et al., 2025) concludeerden we al dat het aandeel olympische sportbonden zonder vrouwen in het bestuur was afgenomen tot 3 procent in 2025. Het is aannemelijk dat de afname in 2025 een gevolg is van de minimale kwaliteitseisen vanuit NOC*NSF die in 2023 werden ingevoerd en inmiddels weer zijn losgelaten.

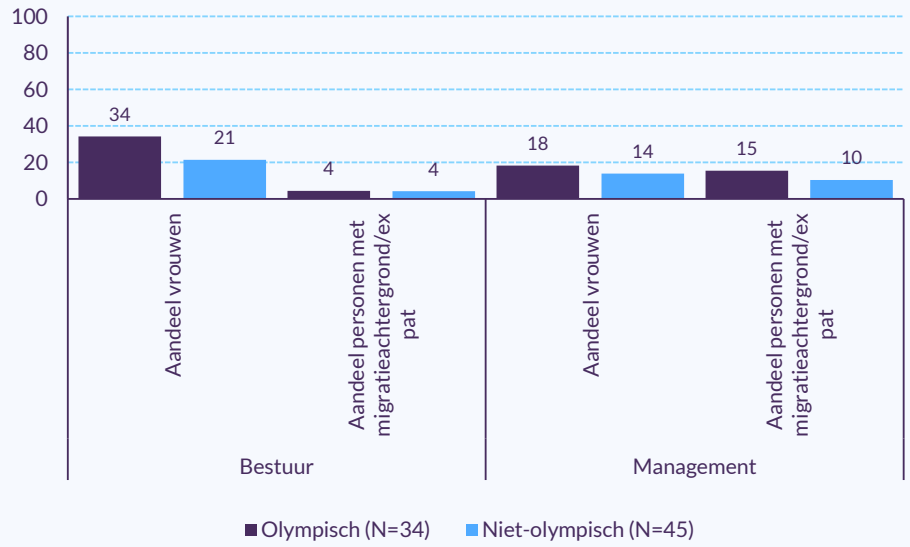
Dat laatste was een gevolg van het niet halen van de streefdoelen door meerdere, vooral niet-olympische sportbonden. Een op de drie niet-olympische bondsbesturen bestaat nog alleen uit mannen (31%; figuur 6.12). Drie kwart van alle sportbonden – zowel olympisch als niet-olympisch – heeft geen enkele vrouw in een managementfunctie.

Diversiteit naar migratieachtergrond[7] laat een iets ander beeld zien. Zo zijn personen met een migratieachtergrond iets meer vertegenwoordigd in een

[7] Migratieachtergrond hebben we vastgesteld aan de hand van het concept 'zichtbare etnische minderheid', eerder toegepast in onderzoek naar diversiteit in leiderschapsposities binnen het betaald voetbal (Bradbury, Van Sterkenburg & Mignon, 2014; Van Sterkenburg et al., 2023). Deze methode hebben we grotendeels overgenomen, met als verschil dat we een migratieachtergrond buiten Nederland hanteerden in plaats van uitsluitend een migratieachtergrond buiten Europa.

managementfunctie bij sportbonden dan in bondsbesturen (figuur 6.11). Zowel bij olympische als niet-olympische sportbonden is slechts 4 procent van de bestuursfuncties ingevuld door iemand met een migratieachtergrond. De meeste bonden hebben geen enkele persoon met een migratieachtergrond in het bestuur of management (figuur 6.12).

Figuur 6.11
Aandeel vrouwen en personen met migratieachtergrond in bestuur en management van olympische (n=34) en niet-olympische sportbonden (n=45)
(in procenten)

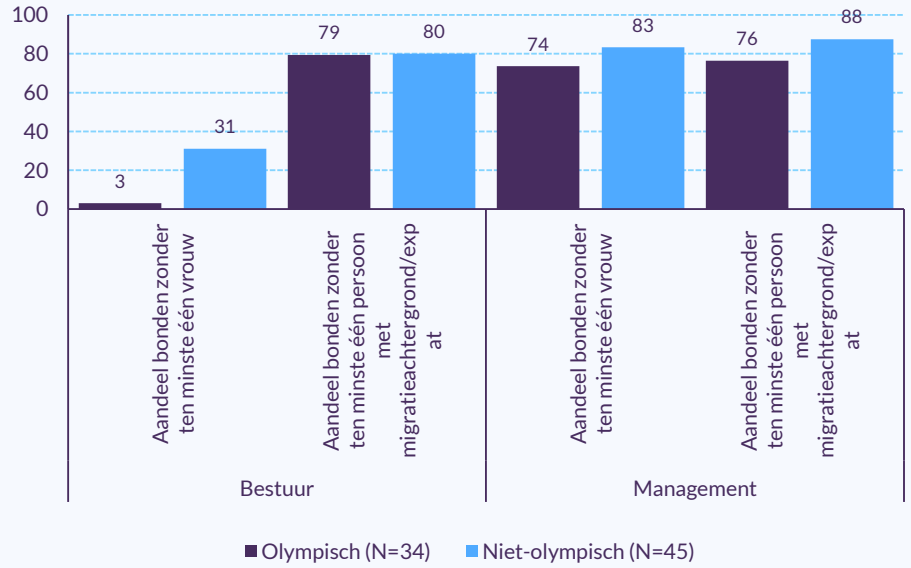

Bron: Bestuursinformatie op websites sportbonden, Mulier Instituut, 2026.

Figuur 6.12

Diversiteit in gender en migratieachtergrond van olympische (n=34) en niet-olympische sportbonden (n=45) in bestuur en management

(in procenten)

Bron: Bestuursinformatie op websites sportbonden, Mulier Instituut, 2026.

Sportverenigingen met aandacht voor kwetsbare doelgroepen

Drie op de tien verenigingen (30%) voerden in 2025 activiteiten uit voor kwetsbare doelgroepen of waren dit op korte termijn van plan, blijkt uit het Verenigingspanel. Denk hierbij aan activiteiten voor bijvoorbeeld mensen met een beperking, lage-inkomensgroepen en personen met een (niet-westerse) migratieachtergrond.

Het aandeel sportverenigingen dat aandacht heeft voor mensen die belemmeringen ervaren om te (gaan) sporten en bewegen, nam daarmee toe ten opzichte van 2023 (25%).

Hoofdstuk 7

Vaardig in bewegen

Het thema Vaardig in bewegen valt in SAII uiteen in vier opgaven: motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen, verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren, meer aandacht voor beweging bij de jongste jeugd, en betere kansen voor kinderen om sporten en bewegen te ontdekken. In paragraaf 7.1 tot en met 7.3 zoomen we in op de voortgang op de doelstellingen bij deze opgaven en langetermijnindicatoren die daar direct mee samenhangen. In paragraaf 7.4 komen de overige langetermijnindicatoren aan bod.

7.1 Opgave 13: Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen

Deze opgave richt zich op het stimuleren van een bredere motorische basis bij kinderen. Daarbij is aandacht voor het testen van motorische vaardigheden en verspreiding van kennis over motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen.

Deze opgave is geconcretiseerd naar vier doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het beweegadvies op maat is ontwikkeld en gereed voor gebruik door basisscholen.
  - Het Mulier Instituut test momenteel via pilots op basisscholen de online tool '*trefzeker*'. Hiermee kunnen gymdocenten de beweegwijsheid van leerlingen monitoren.
- Sportbonden en brancheverenigingen zien het en de noodzaak in van veelzijdig bewegen bij kinderen en zijn bekend met de manier waarop zij hier een bijdrage aan kunnen leveren.
  - Ongeveer de helft van de sportbonden met jeugd voert actief beleid rondom veelzijdig bewegen bij de jeugd, onder meer door competitievormen hierop aan te passen en door aandacht te geven aan dit thema in bondsopleidingen van trainer/coaches.
- Sportbonden zijn bekend met de visie op jeugdsport ten behoeve van de ontwikkeling van kinderen.
  - 35 procent van de bonden heeft een bondspecifieke vertaling gemaakt van de jeugdsportvisie van NOC*NSF. Nog eens 37 procent is bezig deze vertaling te maken.
- Alle gemeenten weten wat zij kunnen doen om veelzijdig bewegen te promoten in hun gemeente.
  - Nagenoeg alle gemeenten promoten veelzijdig bewegen. Met name via de inzet van buurtsportcoaches, specifieke programma's op basisscholen en de aanleg van multifunctionele (urban) sportplekken.

Beweegadvies op maat

Het Mulier Instituut ontwikkelt het beweegadvies op maat en heeft hiervoor een online tool ontwikkeld (Trefzeker). Dit betreft ook een van de werkafspraken (zie tabel B1.13 in bijlage 1). Met het beweegadvies op maat kunnen gymdocenten de beweegwijsheid van leerlingen bijhouden en een persoonlijk beweegadvies voor hen opstellen.

Het Mulier Instituut test deze tool momenteel met een pilot op een aantal basisscholen. Naar verwachting duurt de pilot tot oktober 2026, waarna nog een aantal verbeteringen worden aangebracht. Uiteindelijk wordt het beweegadvies eind 2026 opgeleverd.

De ontwikkeling van het beweegadvies vindt plaats binnen de context van het bewegingsonderwijs op basisscholen. De tool richt zich op het volgen van de beweegwijsheid van leerlingen en het geven van passend beweegadvies.

De manier waarop bewegingsonderwijs op scholen is georganiseerd en de professionals die hierbij betrokken zijn, zijn daarom relevant voor de uiteindelijke toepassing van de tool in de onderwijspraktijk. Daarom schetsen we de ontwikkelingen van de onderstaande twee langetermijnindicatoren die samenhangen met deze doelstelling.

Voor de langetermijnindicator Uren bewegingsonderwijs geldt dat leerlingen in groep 1 en 2 van het primair basisonderwijs in het meest recente meetjaar (schooljaar 2024/2025) gemiddeld 109 minuten bewegingsonderwijs per week kregen. Voor leerlingen in groep 3 tot en met 8 was dit gemiddeld 92 minuten per week. De gemiddelde ingeroosterde lestijd voor deze groepen is de afgelopen jaren weinig veranderd.

Bovendien verschilt per school welke professionals het bewegingsonderwijs verzorgen (langetermijnindicator vak- of groepsleerkracht geeft bewegingsonderwijs). In het schooljaar 2024/2025 werd het bewegingsonderwijs in groep 3 tot en met 8 op 54 procent van de basisscholen uitsluitend gegeven door een bevoegde vakleerkracht. Op 24 procent van de scholen verzorgden in deze groepen zowel een vakleerkracht als een groepsleerkracht het bewegingsonderwijs. Op 11 procent van de basisscholen was dit uitsluitend een bevoegde groepsleerkracht. In de groepen 1 en 2 is de inzet van vakleerkrachten beperkter.

Nut en noodzaak veelzijdig bewegen kinderen bij sportbonden

Uit een schriftelijke uitvraag onder sportbonden blijkt dat 38 procent hun verenigingen actief ondersteunt bij de brede motorische ontwikkeling van de jeugd (niet in figuur). Nog eens 7 procent is dit van plan in de komende tijd. Voor 30 procent van de bonden is dit niet van toepassing, omdat zij geen of weinig (< 250) jeugdleden hebben.

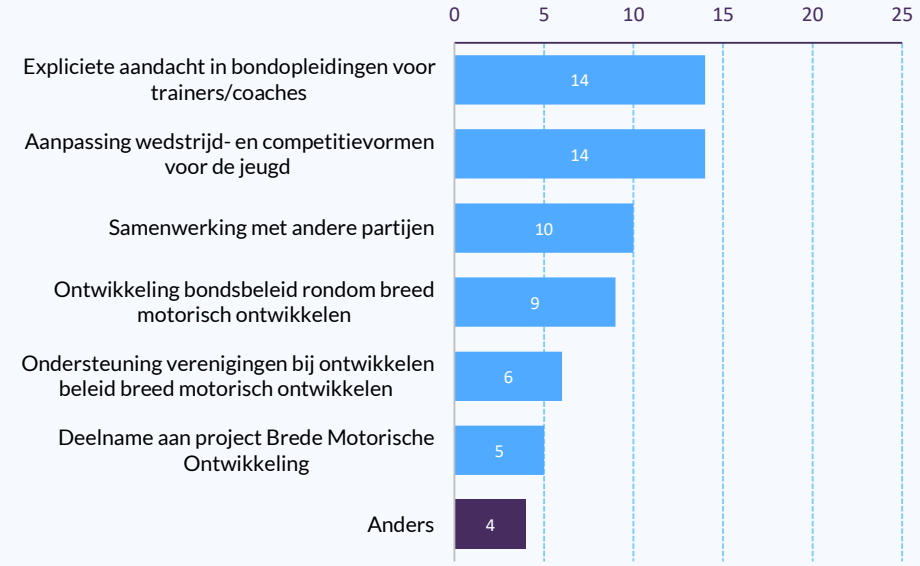
De sportbonden die actief bezig zijn met het stimuleren van veelzijdig bewegen, doen dit op verschillende manieren (zie figuur 7.1). Zo geven veertien bonden

hieraan expliciete aandacht in de opleiding van trainers/coaches. Hetzelfde aantal bonden past wedstrijdvormen voor de jeugd hierop aan. Ook zoeken tien bonden samenwerkingen met andere partijen op en ontwikkelen negen bonden specifiek bondsbeleid hierop.

Figuur 7.1

Aantal sportbonden dat verenigingen in afgelopen twee jaar actief heeft ondersteund op het terrein van brede motorische ontwikkeling van de jeugd

(in absolute aantallen, n=23)

Bron: NOC*NSF, Bondenmonitor zomer 2026.

Visie sportbonden op jeugdsport

De derde doelstelling is dat sportbonden bekend zijn met het jeugdsportplan (NOC*NSF, 2022) voor de ontwikkeling van kinderen. Over de mate waarin sportbonden hiervan op de hoogte zijn, zijn geen cijfers beschikbaar.

Uit de schriftelijke uitvraag onder sportbonden blijkt wel dat meer dan een derde (35%) een bondsvisie heeft opgesteld rondom jeugdsport (niet in figuur). Dit is een sportspecifieke vertaling van de algemene jeugdsportvisie van NOC*NSF. Nog eens 37 procent geeft aan bezig te zijn met het opstellen van een dergelijk visiestuk. 28 procent heeft geen jeugdsportvisie. Dit cijfer komt overeen met het aantal bonden dat geen of minder dan 250 jeugdleden heeft.

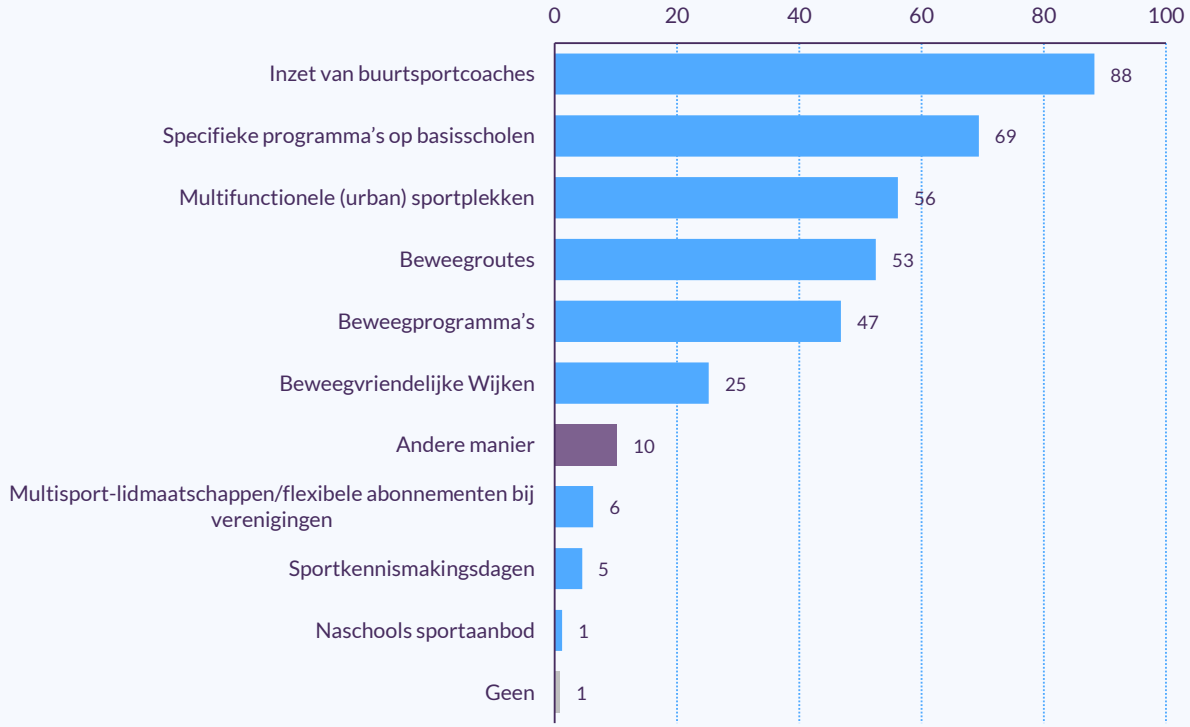
Alle gemeenten weten hoe ze veelzijdig bewegen kunnen promoten

Dit is de vierde doelstelling onder deze opgave. Uit het vragenlijstonderzoek in het voorjaar van 2026 onder lokale beleidsmedewerkers sport blijkt dat nagenoeg alle gemeenten veelzijdig bewegen onder 0-18-jarigen stimuleren (99 procent, figuur 7.1).

88 procent zet hiervoor buurtsportcoaches in. Daarnaast gebruiken basisscholen in bijna zeven op de tien gemeenten specifieke programma's voor veelzijdig bewegen. Gemeenten stimuleren veelzijdig bewegen ook relatief vaak via multifunctionele sportplekken (56%), beweegroutes (53%) en beweegprogramma's (47%). Enkele andere manieren die ze noemen, zijn via de inzet van jongerenwerkers, organisatie van lokale sportevenementen en specifieke programma's op middelbare scholen.

Vanuit de werkafspraken is de stimulering van veelzijdig bewegen door gemeenten in het onderwijs te verklaren. Bij aanvang van SAII stelden het ministerie van VWS en de VSG als voorwaarde aan gemeenten bij de herijking van het lokale sportakkoord om een lokaal kernteam te vormen. Met daarin ook maatschappelijke instellingen, waaronder het onderwijs (zie tabel B.1.13 in bijlage 1). 78 procent van de gemeenten heeft een kernteam. In 41 procent van deze kernteams is het onderwijs aangesloten (Rappange et al., 2025).

Figuur 7.2
Wijzen waarop gemeenten veelzijdig bewegen stimuleren onder 0-18-jarigen
(in procenten, n=333, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

7.2 Opgave 14: Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren

Deze opgave gaat over het stimuleren van jongeren vanaf 12 jaar om te gaan sporten, en ervoor zorgen dat de jongeren die al sporten, dat ook blijven doen. Deze opgave is geconcretiseerd naar twee doelstellingen. We presenteren deze in het

volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Bonden en brancheorganisaties hebben inzicht in mogelijke aanpassingen in hun aanbod voor jongeren, om zo beter aan te sluiten bij hun behoeften. Er zijn opgehaalde succesfactoren bij jeugdclubs die jongeren kunnen binden.
  - Uit de Bondenmonitor blijkt dat 44 procent van de sportbonden weet welke aanpassingen nodig zijn om aanbod beter te laten aansluiten op de behoefte van jongeren.
  - NOC*NSF en POS hebben praktijkvoorbeelden aangeleverd van sportaanbieders die hun sportaanbod succesvol weten aan te passen.

- Het sportaanbod van buurtsportcoaches wordt op veel plekken door buurtsportcoaches en jongeren samen vormgegeven.
  - In 37 procent van de gemeenten worden jongeren door buurtsportcoaches structureel betrokken bij het vormgeven van sportaanbod.
  - In 58 procent van de gemeenten gebeurt dit incidenteel.
  - In grote gemeenten gebeurt dit vaker structureel dan in kleine of middelgrote gemeenten.

Inzicht in aanpassingen aanbod jongeren

In de Bondenmonitor is sportbonden gevraagd of ze weten welke aanpassingen nodig zijn in het sportaanbod om dit beter te laten aansluiten op de behoeften van jongeren. 44 procent zegt dit te weten, een derde (32%) staat hier neutraal in, en 6 procent weet het niet. 17 procent zegt dat het voor hen niet van toepassing is. Er is niet gevraagd hoe bonden hier in de praktijk aan werken.

Wel heeft NOC*NSF heeft vijftien voorbeelden van jeugdsportverenigingen, van verschillende bonden, in kaart gebracht die goed zijn in het binden van jongeren. Bijvoorbeeld door teamindelingen te koppelen aan persoonlijkheidstypen, of niet langer op prestatieniveau te selecteren, maar op basis van vriendschappen. Het POS heeft in 2023 en 2024 succesvolle praktijkvoorbeelden vanuit de ondernemende sport aangeleverd aan NOC*NSF (zie tabel B1.14 in bijlage 1).

Sportaanbod buurtsportcoaches samen met jongeren vormgegeven

In de overgrote meerderheid van de gemeenten betrekken buurtsportcoaches jongeren bij het vormgeven van sport- en beweegaanbod. In 37 procent van de gemeenten gebeurt dit structureel (tabel 7.1), in 58 procent incidenteel.

In grote gemeenten worden jongeren vaker structureel betrokken dan in kleine en middelgrote gemeenten (53% vs. 29 en 36%). Dit kan samenhangen met het verschil in het aantal buurtsportcoaches en de uitvoeringskracht in grote gemeenten ten opzichte van kleinere gemeenten.

Tabel 7.1

Mate waarin buurtsportcoaches jongeren (12-17-jarigen) betrekken bij de vormgeving van sport- en beweegaanbod

(in procenten, n=333)

		Gemeentegrootte		
	Totaal	Klein	Middelgroot	Groot
Structureel	**37**	29	36	53
Incidenteel	**58**	32	59	47
Nooit	**2**	4	1	
Onbekend	**4**	5	5	

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder lokale beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

7.3 Opgave 15: Meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd

Deze opgave richt zich op het stimuleren van bewegen bij jonge kinderen (0-4 jaar), met als doel hun algehele ontwikkeling te bevorderen. Deze opgave is geconcretiseerd naar vijf doelstellingen. We presenteren deze in het volgende tekstkader. Daarna lichten we de voortgang van de doelstellingen toe, mede aan de hand van de werkafspraken waarin die uiteenvallen (zie bijlage 1).

Doelstellingen en belangrijkste bevindingen

- Het beweegadvies voor 0-4-jarigen is algemeen bekend bij professionals en de ontwikkelde richtlijnen (motorische ontwikkeling en houding op bewegen) worden besproken en toegepast binnen de (JGZ) branche.
  - Het bestaan van het beweegadvies voor 0-4 jarigen is bij een ruimte meerderheid van de professionals in de kinderopvang bekend, maar de inhoud minder. Van de beleidsprofessionals is 83 procent hiermee bekend en van de groepsprofessionals 70 procent.
  - Onder JGZ-professionals is de bekendheid en het gebruik beperkter. 51 procent heeft wel eens van het beweegadvies gehoord en 13 procent gebruikt het.
  - Ook de richtlijn Houding op Bewegen wordt nog niet overal gebruikt.
  - De data zijn afkomstig uit 2024. Over de actuele toepassing van het beweegadvies en de richtlijn binnen de JGZ is geen informatie beschikbaar.
- Kinderopvanglocaties nemen bewegen op in hun pedagogisch beleid/opleiding, hierin trekken we samen op met de Beweegalliantie en Gezonde Kinderopvang.
  - Bewegen heeft op vrijwel alle kinderopvanglocaties een plek in het pedagogisch beleid. Maar de borging in de dagelijkse praktijk verschilt tussen locaties. Onder andere doordat bewegen niet overal structureel terugkomt in teamoverleggen, scholing en samenwerking met externe partners.

- Ook werkt nog niet iedere locatie met Gezonde Kinderopvang.

- De rol en verbinding met de POS wordt ontwikkeld en beter benut rond deze doelgroep.
  - De samenwerking tussen het POS en Ubuntu is verder ingevuld met een pilot gericht op de vraag hoe trainers beter bereikt kunnen worden. Deze pilot loopt nog tot eind 2026.

- Sportaanbieders en gemeenten werken samen om beweegprogramma's voor de jongsten lokaal te promoten.
  - In veel gemeenten worden beweegprogramma's voor 0-4 jarigen lokaal gepromoot, vaak in samenwerking met buurtsportcoaches, kinderopvang, sportverenigingen en lokale netwerken.
  - Samenwerking met jeugdgezondheidszorg komt minder vaak voor.

- De Combinatiefunctionaris Onderwijs heeft ook oog voor de doelgroep 0-4-jarigen (voorschools) en maakt verbinding via bijvoorbeeld het IKC.
  - De doelgroep 0-4 jaar heeft inmiddels een plek gekregen in het profiel van de combinatiefunctionaris onderwijs.
  - In ruim de helft van de gemeenten leggen deze functionarissen verbinding met de kinderopvang, maar van de inzet via bijvoorbeeld het IKC hebben we nog geen beeld.

Beweegadvies voor 0-4-jarigen

In de monitor Kinderopvang in Beweging heeft het Mulier Instituut in 2026 vragenlijstonderzoek gedaan onder 382 beleids- en groepsprofessionals in de kinderopvang. Dit waren 178 beleidsprofessionals en 204 groepsprofessionals.

Hieruit blijkt dat ongeveer vier op de vijf beleidsprofessionals (83%) bekend zijn met het beweegadvies voor 0-4-jarigen. Een deel hiervan is bekend met de inhoud (55%), een ander deel weet allen dat er een advies is (28%). De overige beleidsprofessionals (17%) zijn niet bekend met het beweegadvies.

Van de groepsprofessionals is iets meer dan twee derde (70%) bekend met het beweegadvies, maar 40 procent niet met de inhoud. Ongeveer een derde (30%) is helemaal niet bekend met het beweegadvies (Westerbroek et al., 2026).

Om bewegen structureel te verankeren in de dagopvang en buitenschoolse opvang, werken de strategische partners samen met de Beweegalliantie. De Beweegalliantie werkt intensief samen met onder andere de Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) (zie tabel B1.15 in bijlage 1).
Bovendien gaf in 2024 bijna de helft van de JGZ-professionals (46%) aan dat de richtlijn Houding op Bewegen gebruikt werd op het consultatiebureau waar zij werken. Een kwart (27%) gaf aan dat deze niet gebruikt werd en een kwart (27%) wist dit niet.

Van de JGZ-professionals die consulten hebben met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar (n=175), heeft de helft weleens gehoord van het beweegadvies 0 tot 4 jaar (51%) en is een kwart (24%) bekend met de inhoud ervan. 13 procent gebruikt het beweegadvies. De overige JGZ-professionals (12%) zijn er niet mee bekend (Veldman & Westerbroek, 2024).

Opname van bewegen in pedagogisch beleid/opleiding kinderopvanglocaties
Dit is de tweede doelstelling onder deze opgave. Uit de monitor Kinderopvang in Beweging blijkt dat bewegen volgens beleidsprofessionals op 96 procent van de locaties wordt meegenomen in het beleid. Daarnaast geeft 71 procent aan dat er vijf of meer beweeg gerelateerde onderwerpen zijn opgenomen in het beleid (Westerbroek et al., 2026).

Maar het beleid is niet altijd goed vindbaar en wordt niet overal breed gedragen of actief besproken binnen teams. Zo krijgt bewegen beperkt structurele aandacht in team overleggen, scholing en reflectie. Ook verschilt de samenwerking met externe partners sterk tussen locaties (Westerbroek et al., 2026).

- **Samenwerking Gezonde Kinderopvang**

In 2022-2023 is er via het programma Gezonde Kinderopvang een module op bewegen voor pedagogische medewerkers ontwikkeld, om kennis over bewegen over te dragen en het handelingsperspectief te vergroten. De module heeft in 2026 een update gehad. Het hele programma heeft een nieuwe online omgeving gekregen (zie tabel B1.15 in bijlage 1).

Uit de monitor Kinderopvang in Beweging blijkt bovendien dat 44 procent van de locaties werkt met het programma Gezonde Kinderopvang. Een derde van de beleids- en groepsprofessionals (34%) geeft aan dat ze hier niet mee werken en een kwart (23%) weet dit niet (Westerbroek et al., 2026).

Gezonde Kinderopvang heeft verschillende thema's waar kinderopvanglocaties mee aan de slag kunnen. Van de professionals die aangeven dat hun locatie werkt met het programma, werkt bijna iedereen met het thema voeding (97%) of bewegen (90%). Gezonde Kinderopvang vormt hiermee voor een deel van de kinderopvanglocaties een manier om aandacht te besteden aan bewegen voor de jongste jeugd (Westerbroek et al., 2026).

Rol van en verbinding met het POS
Het POS is in samenwerking met Ubuntu een pilot gestart met de vraag: 'hoe bereik je de trainer eigenlijk?' Deze pilot ronden ze eind 2026 conform de subsidieafspraken af.

Lokaal promoten beweegprogramma's jongste jeugd
Uit het vragenlijstonderzoek onder lokale beleidsmedewerkers sport blijkt dat 61 procent van de gemeenten beleid heeft gericht op bewegen voor de jongste jeugd (0-4 jaar; niet in figuur). 17 procent heeft dit niet, maar heeft wel de intentie om hierop beleid te ontwikkelen.

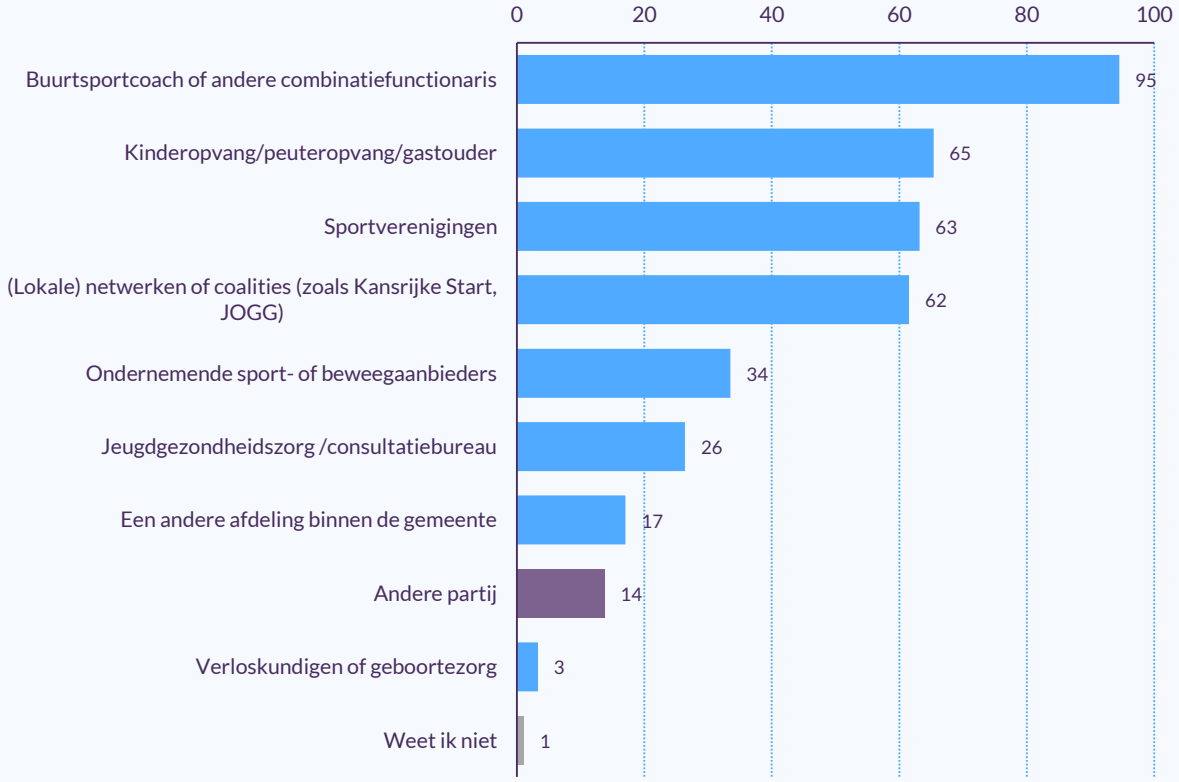
Daarnaast speelt 55 procent van de gemeenten een actieve rol bij het promoten van beweegprogramma's voor kinderen van 0-4 jaar (niet in figuur). Het gaat hierbij om Beweegprogramma's waarbij de gemeente een actieve rol inneemt als initiator, financier, uitvoerder of coördinator.

Van de gemeenten die beweegprogramma's promoten, werkt de meerderheid hierbij samen met buurtsportcoaches of een andere combinatiefunctionaris (95%, figuur 7.2). Ook werkt het merendeel samen met kinderopvang (65%), sportverenigingen (63%) en (lokale) netwerken of coalities (62%). Met de JGZ werken gemeenten aanzienlijk minder vaak samen (26%).

Figuur 7.3

Partners met wie gemeenten samenwerken bij het promoten van beweegprogramma's/stimulering voor kinderen van 0 tot 4 jaar

(in procenten, n=182, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut/VSG. Vragenlijst onder beleidsmedewerkers sport, voorjaar 2026.

Uit ander onderzoek (Popken et al., 2026) komt een vergelijkbaar beeld naar voren van partners met wie gemeenten samenwerken bij het promoten van beweegprogramma's/stimulering. Hierin vroeg het Mulier Instituut gemeenteambtenaren en BRC-functionarissen met welke organisaties zij samenwerken voor beweegstimulering bij 0-4-jarigen. Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die iets doen om bewegen bij 0-4-jarigen te stimuleren (gemeenteambtenaren: n=133; BRC-functionarissen: n=64).

Uit dit rapport blijkt ook dat gemeenten het meest samenwerken met BRC-functionarissen (89%), gevolgd door de kinderopvang (71%), (lokale) netwerken of coalities (63%) en (sport)verenigingen (56%). Een vijfde (19%) werkt samen met andere afdelingen binnen de gemeente (Popken et al., 2026).

Combinatiefunctionaris onderwijs heeft oog voor doelgroep 0-4 jaar

De vijfde doelstelling onder deze opgave is: de combinatiefunctionaris onderwijs heeft ook oog voor de doelgroep 0-4-jarigen (voorschools) en maakt verbinding via bijvoorbeeld het IKC.

In totaal zijn er 1.406 combinatiefunctionarissen onderwijs (650 fte) actief in Nederland. Hun doelen verschillen lokaal. De functionarissen geven zelf aan voornamelijk te werken aan het versterken en uitbouwen van lokale verbindingen. Ook is hun doel vaak om kinderen en jongeren in de gelegenheid te stellen te sporten en bewegen (Gómez Berns et al., 2025).

De combinatiefunctionarissen onderwijs werken aan deze doelen vanuit verschillende rollen: uitvoerend, coördinerend, initiërend en begeleidend. Ze organiseren vaak sport- en cultuuractiviteiten. Ook ondersteunen ze leerkrachten of geven ze zelf bewegingsonderwijs. Verder verbinden ze het onderwijs met sport- en cultuuraanbieders en begeleiden ze kinderen op verschillende manieren naar sport- en cultuuraanbod (Bronkhorst et al., 2025).

Met de doorontwikkeling van het nieuwe profiel combinatiefunctionaris onderwijs wordt ook de link gemaakt met de doelgroep 0-4-jarigen, bijvoorbeeld via IKC's (Integrale Kindcentra). Deze profielwijziging is inmiddels doorgevoerd (zie tabel B1.15 in bijlage 1).

Voor de BRC-monitor 2024 heeft het Mulier Instituut gevraagd met welke sectoren combinatiefunctionarissen onderwijs verbinding maken. In meer dan de helft van de gemeenten waar zij werken, maken ze verbinding met de kinderopvang (53%; n=194). Ook zetten ze zich in meer dan een derde van de gemeenten (36%) in voor 0-4-jarigen (Gomez Berns et al., 2025). Uit de meest recente BRC-monitor is alleen het aandeel gemeenten bekend dat functionarissen binnen de BRC inzet op leeftijdsgroepen. In 2025 zette 62 procent van de gemeenten BRC-functionarissen in op de doelgroep 0-4 jarigen. Verder blijkt dat de combinatiefunctionarissen onderwijs vooral de verbinding tussen het primair onderwijs en sportaanbieders zoeken. Dit is volgens de onderzoekers vergelijkbaar met eerdere jaren (Bronkhorst et al., 2026).

7.4 Overige langetermijnindicatoren

SAII is bedoeld om bij te dragen aan positieve veranderingen op langetermijnindicatoren. Die indicatoren gaan over ontwikkelingen die bijdragen aan vaardigheid in bewegen onder de jongste jeugd, kinderen en jongeren. We zoomen in deze paragraaf in op de langetermijnindicatoren die we niet in de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bespraken. We vatten de belangrijkste bevindingen samen in het volgende tekstkader en lichten die daarna toe.

Belangrijkste bevindingen

- In het schooljaar 2024/2025 gebruikte 38 procent van de basisscholen een leerlingvolgsysteem en/of motorische test om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te volgen.
- Het overgrote deel van de basisscholen organiseerde jaarlijks sportkennismakingslessen (86%) en sportdagen (85% tegen andere scholen en 73% tegen eigen leerlingen).

- In 2025 sportte 69 procent van de kinderen en jongeren van 4-17 jaar wekelijks. Dit aandeel is de afgelopen jaren relatief stabiel, met een lichte stijging sinds 2022.
- Ook het aandeel kinderen en jongeren dat lid is van een sportvereniging, is de afgelopen jaren grotendeels stabiel.
- Datzelfde geldt voor het belang dat ouders hechten aan buitenspelen en sporten (96%).

Basisscholen met leerlingvolgsysteem

In het schooljaar 2024/2025 gebruikte 38 procent van de basisscholen een leerlingvolgsysteem en/of motorische test om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te waarborgen. Een leerlingvolgsysteem is een systeem dat scholen gebruiken om de ontwikkeling en resultaten van leerlingen te volgen over meerdere jaren. Dit aandeel kunnen we niet vergelijken met eerdere meetjaren, omdat in 2024/2025 een gewijzigde vraagstelling is gebruikt.

Scholen met buitenschoolse beweegactiviteiten

In het schooljaar 2024/2025 organiseerde 86 procent van de basisscholen minimaal jaarlijks sportkennismakingslessen, 85 procent sportdagen tegen andere scholen en 73 procent sportdagen tegen eigen leerlingen.

Sportdeelname wekelijks kinderen en jongeren van 4-17 jaar

In 2025 deed 69 procent van de Nederlandse kinderen van 4-17 jaar wekelijks aan sport. De wekelijkse sportdeelname is over de langere termijn relatief stabiel gebleven, met een lichte stijging tussen 2022 en 2025.

Leden van sportclubs en sportbonden

In 2025 was ongeveer de helft van de kinderen (4-11 jaar; 53%) en jongeren (12-17 jaar; 52%) lid van een sportvereniging. Voor kinderen is dit aandeel sinds 2016 stabiel gebleven. Onder jongeren is meer fluctuatie zichtbaar, maar ook hier is het aandeel clubleden sinds 2021 stabiel.

Verder had in 2025 9 procent van kinderen van 4-11 jaar een sportabonnement. Voor jongeren van 12-17 jaar had in 2025 ongeveer 21 procent een sportabonnement. Voor jongeren is de trend tussen 2016 en 2025 min of meer stabiel.

Beweeggedrag van kinderen jonger dan 4 jaar

Nieuwe cijfers over deze indicator, met een nieuwe vragenlijst, volgen in november 2026.

Belang dat ouders hechten aan dat hun kind sport en beweegt

In 2025 vonden bijna alle ouders van kinderen van 4-11 jaar (96%) het (heel) belangrijk dat hun kind buiten speelt. Dit is door de jaren heen (sinds 2021) niet veranderd. Bovendien gaf 90 procent van de ouders in 2025 aan het (heel) belangrijk te vinden dat hun kind aan sport doet. In de eerdere meetjaren was dit aandeel vergelijkbaar.

mulier instituut

Hoofdstuk 8

Slotbeschouwing

In dit hoofdstuk vatten we per thema samen in hoeverre de doelen gehaald zijn en hoe de langetermijnindicatoren (LTI's) zich hebben ontwikkeld. Vervolgens bespreken we in hoeverre de doelstellingen van heel SAII zijn gehaald. Tot slot geven we aandachtspunten voor toekomstige nationale beleidsprogramma's gericht op sport en bewegen.

Binnen SAII staat de missie centraal om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk, leuk en veilig te maken en houden. Die missie krijgt gestalte via drie ambities: Het fundament op orde, Een groter bereik en Meer (zichtbare) betekenis. Dit rapport gaat over de eerste twee ambities. De derde monitoren we via de monitor Topsport in Nederland (TiN).

In dit slothoofdstuk beantwoorden we de onderzoeksvragen:

1. **In hoeverre zijn de doelstellingen uit SAII behaald?**
2. **Hoe hebben de langetermijnindicatoren waaraan SAII beoogt bij te dragen, zich ontwikkeld tijdens het beleidsprogramma?**

Ook reflecteren en beschouwen we op wat de onderzoeksresultaten betekenen voor de thema's en ambities uit SAII. We nemen ook ander onderzoek mee, zoals dat van Berenschot (2026) over de werking van het Sportakkoord (I én II) als beleidsinstrument. Voor de borging van de resultaten verwijzen we voornamelijk naar het nog te verschijnen rapport hierover van de strategische partners van SAII.

8.1 Sociaal veilige sport

Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport

- **Basiseisen sociale veiligheid**

De eerste doelstelling binnen deze opgave is dat het merendeel van de sportaanbieders werkt met de basiseisen voor sociale veiligheid, met name voor de jeugd en kwetsbare groepen. Sportverenigingen met jeugdleden (19%) werken over het algemeen vaker met de basiseisen dan verenigingen zonder jeugdleden (5%). Ook valt op dat vooral de basiseis geschoold kader achterloopt. 17 procent van alle verenigingen voldoet hieraan.

Verder werkt slechts een beperkt deel van de verenigingen met alle vier de basiseisen (13%). Daarbij zien we ten opzichte van 2024 geen duidelijke toename. Maar deze eis is ook pas later (tijdens SAII) toegevoegd. Bovendien geeft een deel van verenigingen aan hier nog beleid over te willen invoeren (21%).

Vanuit het POS is bekend dat tien van de zestien ondervraagde brancheorganisaties een gedragscode hebben. Vier daarvan verplichten hun leden ook om hiermee te werken. Het doel dat het merendeel van de sportaanbieders werkt met de basiseisen, is dus niet gehaald.

- **Inzet op sociale veiligheid**

De tweede doelstelling is dat bij alle sportaanbieders, gemeenten, brancheorganisaties en sportbonden het gesprek over sociale veiligheid loopt en bekend is hoe zij dit in de praktijk brengen. Vrijwel alle gemeenten zetten zich in voor sociale veiligheid en om grensoverschrijdend gedrag in de sport tegen te gaan (96%). Ook het overgrote deel van de sportbonden communiceert over het belang van sociale veiligheid in de sport (88%).

Maar in de praktijk is dit gesprek nog niet overal ook vertaald naar een (structurele) beleidsmatige aanpak. Slechts een derde van de gemeenten heeft een plan van aanpak dat ze ook uitvoeren. Iets meer dan de helft ontwikkelt dit plan nog of heeft wel af, maar voert het nog niet uit. Het opstellen van dit plan was een randvoorwaarde van SAII. De komende tijd moet blijken of gemeenten dit plan daadwerkelijk gaan uitvoeren.

Versterken van de keten voor sociale veiligheid

- **Duidelijkheid over meldingen en opvolging**

De eerste doelstelling onder deze opgave is dat het merendeel van de sportaanbieders ervoor zorgt dat mensen die grensoverschrijdend gedrag waarnemen of ondervinden, weten bij wie ze zich veilig kunnen melden. En interne procedures hebben om hier opvolging aan te geven. Het overgrote deel van de sportverenigingen informeert leden over (beleids)maatregelen rond sociale veiligheid, onder andere via de algemene ledenvergadering (66%) en website (62%).

Een goede meldstructuur vraagt meer dan alleen leden informeren. Daarom is de verdere ontwikkeling van een landelijke meld- een opvolgingsstructuur, met de voorgenomen Wet integere sport en oprichting van Integere Sport Nederland (ISN), een belangrijke vervolgstap. De komende jaren moet blijken hoe dit doorwerkt richting de praktijk bij sportaanbieders.

- **Duidelijkheid over vervolgstappen sportaanbieders**

De tweede doelstelling is dat sportaanbieders weten welke vervolgstappen zij moeten ondernemen en welke instanties zij moeten inschakelen bij (ernstige) incidenten. Een ruime meerderheid van de sportverenigingen denkt te weten hoe ze moeten handelen bij grensoverschrijdend gedrag. Bestuursleden hebben daarbij ook vertrouwen in een meerderheid van hun kader.

Dit suggereert dat de ervaren handelingsbekwaamheid binnen verenigingen aanwezig is. Maar dit is het perspectief van verenigingsbestuurders zelf. Ook is niet bekend in hoeverre sportaanbieders weten welke instanties zij bij (ernstige) incidenten moeten inschakelen.

Overige langetermijnindicatoren

- **LTI Veilig sportklimaat**

Het aandeel sporters en wedstrijdbezoekers van 12 jaar en ouder dat zich meestal veilig voelt tijdens en rond sportwedstrijden, is sinds 2020 stabiel (83%). Maar bijna

een derde van de sporters of wedstrijdbezoekers maakte in 2024 wangedrag in de sport mee of was hiervan getuige.

- **LTI Sportwedstrijden met negatieve gedragingen**

Deze LTI heeft sinds 2022 betrekking op voetbal en hockey. Binnen het voetbal is het aandeel positieve gedragingen in 2024 iets lager dan in 2022 en 2023. Ook komt excessief gedrag vaker voor. Bij hockey komt excessief gedrag in 2024 minder vaak voor dan voor de coronapandemie.

- **LTI Tevredenheid met hoe trainer omgaat met onwenselijk gedrag**

Hier zien we geen ontwikkeling sinds 2018.

8.2 Ruimte voor sport en bewegen

Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur

- **Voorwaarden voor gesprek over inrichting**

De eerste doelstelling is dat landelijk de voorwaarden zijn gecreëerd om lokaal en regionaal een constructiever gesprek te voeren over de inrichting en spreiding van sportruimte. Voor de inrichting en spreiding van de sportruimte zijn en worden op landelijk niveau verschillende instrumenten en kennisproducten ontwikkeld:

- de handreiking Integraal Huisvestigingsplan (IHP) Sport en Bewegen;
- een data-infrastructuur met gegevens van sportaccommodaties;
- een landelijke ontwerprichtlijn over de ruimte voor sport en bewegen.

De instrumenten en kennisproducten hebben de potentie om bij te dragen aan constructieve(re) lokale en regionale gesprekken over de inrichting en spreiding van sportruimte. We monitorden niet in hoeverre ze effectief zijn.

Ruim de helft van de gemeenten heeft een overlegstructuur waarin organisaties samenwerken aan de inrichting en spreiding van de sportruimte. Die structuur is een belangrijke basis om daar beleidsmatig gesprekken over te voeren. Er is nog winst te behalen door overlegstructuren op te richten of te versterken in de vier op de tien gemeenten die daarover nu nog niet of beperkt beschikken.

- **Modellen voor meervoudig gebruik en maatschappelijke waarde**

De tweede doelstelling is dat er concrete en in de praktijk getoetste modellen ontwikkeld en verspreid zijn voor het meervoudig gebruik en het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde van de beschikbare sportinfrastructuur.

Wat meervoudig gebruik betreft zien we duidelijk dat er stappen zijn gezet tijdens SAII. Voor gemeenten zijn modellen en handelingsperspectieven ontwikkeld en verspreid voor het gedeelde gebruik van sport- en onderwijsvoorzieningen. Ook heeft NOC*NSF drie oplossingsrichtingen uitgewerkt voor intensiever gebruik en medegebruik van sportaccommodaties, op basis van praktijkvoorbeelden. Eind 2026 volgt nog een stappenplan voor de inrichting van multisportvelden.

Voor het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde is kennis ontwikkeld over hoe sportparken voor andere leefdomeinen zijn te benutten. NOC*NSF heeft daarnaast exploitatievariabelen voor meervoudig gebruik in beeld gebracht en die kennis vertaald naar onder meer een benchmark en workshop voor bestuurders.

De vervolgstap ligt vooral in het verder toepassen en toetsen van de ontwikkelde modellen, handelingsperspectieven en kennis in de praktijk. Zo is vast te stellen of die bijdragen aan een betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur.

Verdere versterking beweegvriendelijke omgeving

- **Gedeelde visie**

De eerste doelstelling is dat er een gedeelde visie op en overtuiging van de waarde van een beweegvriendelijke omgeving is die wordt gedragen en uitgevoerd door beleidsmakers en relevante partijen. Sport en bewegen is daarmee een 'vanzelfsprekend' onderdeel van de omgevingsvisies en -plannen en aanvullende programma's.

In 64 procent van de gemeenten is er een gedeelde visie op het belang van een beweegvriendelijke omgeving. Twee derde daarvan zegt dat ze die alleen incidenteel en dus niet structureel in de praktijk brengen.

Nederlanders kennen maatschappelijke waarde toe aan investeringen in een beweegvriendelijke openbare ruimte. Bijvoorbeeld doordat die mensen stimuleert om meer te bewegen en andere maatschappelijke baten kan opleveren (Mouter et al., 2026). Voor SAII was van deze vanzelfsprekendheid nog geen sprake (Rauws & Noordzij, 2023). Nadien is hier geen onderzoek meer naar uitgevoerd.

- **Behoeften van burgers kennen en meenemen**

De tweede doelstelling is: de behoeften van burgers voor een beweegvriendelijke ruimte in hun directe leefomgeving zijn beter bekend en worden meegenomen in ordeningsvraagstukken. Via onderzoek zijn deze behoeften in beeld gebracht en dus beter bekend geworden (Rauws et al., 2025). Het Kenniscentrum Sport en Bewegen (2025) heeft deze vertaald naar een factsheet voor beleidsmakers.

53 procent van de gemeenten heeft in 2026 redelijk, goed of volledig zicht op de behoeften van inwoners voor een beweegvriendelijke omgeving. Een derde neemt deze behoeften structureel mee in besluitvorming over ruimtelijke ordening, de helft incidenteel.

Gemeenten kunnen hun inzichten in de behoeften van inwoners nog beter benutten in de toekomst. Toch zijn inwoners over het algemeen tevreden over de sport- en beweegmogelijkheden in hun woonomgeving. De LTI Tevredenheid sport- en beweegaanbod (van inwoners over hun woonomgeving) laat zien dat in 2024 84 procent van de inwoners van 12 jaar en ouder hier (zeer) tevreden over is. Dit aandeel is sinds 2018 stabiel.

- **Organisatie sportaanbod ondersteunen**

De derde doelstelling is dat de organisatie van sportaanbod in de openbare ruimte wordt ondersteund doordat belemmeringen zoals regeldruk geslecht zijn. Deze ondersteuning richt zich vooral op slimmer omgaan met bestaande regels. Hiervoor zijn onder meer een handelingsperspectief voor stikstof, regionale pilots, samenwerkingsafspraken met terreinbeheerders en een kennisplatform met vergunningentool ontwikkeld.

Of deze concrete opbrengsten van SAII in de praktijk helpen om regeldruk te slechten, monitoren we niet. Hiervoor is ook een langetermijnperspectief nodig.

Overige langetermijnindicatoren

- De LTI Beweegvriendelijke omgeving bestaat uit vier deelindicatoren: sportaccommodaties, sport- en speelplekken, recreatief groen en blauw, en de nabijheid van voorzieningen. De totaalscore over deze deelindicatoren was in 2024 hoger dan in 2020 en 2022. In 2024 werd vooral op de deelindicatoren sport- en speelplekken en nabijheid van voorzieningen hoog gescoord.
- Wat de LTI Afstand tussen huis en sportaccommodatie zien we dat de afstand tussen woningen en verschillende typen sportaccommodaties in 2023 varieerde van 1,3 tot 6,1 kilometer. Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.
- Op de LTI Dichtheid sportaccommodaties waren er in 2023 21,7 sportaccommodaties per 10.000 inwoners. Hierover en over het aantal hectares bodemgebruik voor sport zijn geen recentere cijfers voorhanden. In 2022 werd er 36.307 hectare grond voor sportterreinen gebruikt (20,1 per 10.000 inwoners). In niet-stedelijk gebied werd aanmerkelijk meer grond gebruikt voor sport dan in zeer stedelijk gebied.
- De LTI Bezettingsgraad sportaccommodaties gaat over het gebruik van sporthallen, sportzalen en gymzalen. Over de periode 2016-2026 ligt de gemiddelde bezetting op doordeweekse dagen overdag bij alle drie de typen accommodaties tussen de 52 en 60 procent. Sporthallen worden jaarlijks het meest gebruikt (gemiddeld 2.120 uur), gevolgd door sportzalen (1.880 uur) en gymzalen (1.505 uur).

8.3 Vitale sportaanbieders

Kwaliteit kader in de sport verhogen

- **Minimale basiskwalificatie**

De eerste doelstelling is dat het merendeel van de sportaanbieders werkt met de minimale basiskwalificatie voor kwaliteit van kader. Medio september 2026 hebben 1.600 mensen de e-learning *Sterk van start* van NOC*NSF geopend en hebben 1.000 mensen deze afgerond. Ruim dertig sportbonden hebben een sportspecifieke variant van de e-learning verwerkt in hun opleidingsstructuur. Via die weg zijn 350 trainers/coaches opgeleid. Bij hoeveel sportaanbieders de trainers/coaches actief zijn, weten we niet. In ieder geval niet bij een meerderheid van de sportaanbieders in Nederland, want daar zijn er tienduizenden van.

Toch is het een positieve ontwikkeling dat ruim duizend trainers/coaches een opleiding volgen of hebben afgerond om hun functie beter uit te voeren. Het is de vraag of het realistisch is om binnen vier jaar SAII te verwachten dat het merendeel van de sportaanbieders werkt met een minimale basiskwalificatie voor kader.

- **Minder uitstroom en meer loopbaanperspectief**

De tweede doelstelling is nagenoeg gerealiseerd. Vanuit de HCA Sport en Bewegen is eind 2026 een functiehuis af, dat bedoeld is om de hoge uitstroom binnen de sportsector tegen te gaan en daarbinnen meer loopbaanperspectief te bieden. De HCA Sport en Bewegen is ontstaan in het kader van SAII.

Bij de ontwikkeling van de HCA en het functiehuis zijn organisaties uit verschillende sectoren betrokken en met elkaar verbonden. In die zin heeft het samenwerkend besturen dat ten grondslag ligt aan SAII, zijn vruchten afgeworpen voor deze doelstelling (vgl. Berenschot, 2026).

Effectieve clubondersteuning

- **Dekkend netwerk sport- en beweegloketten**

De enige doelstelling onder deze opgave is dat sport- en beweegloketten samen een landelijk dekkend netwerk vormen. Alle sportaanbieders kunnen daar voor ondersteuning terecht, en alle bonden en brancheorganisaties zijn aangesloten op het netwerk.

In september 2026 zijn er in 155 gemeenten lokale of regionale sport- en beweegloketten operationeel. In 125 gemeenten zijn loketten in oprichting. Als deze operationeel zijn, beschikt 82 procent van de gemeenten over een sport- en beweegloket. Dat is een nagenoeg landelijk dekkend netwerk. Vooral in regio's met kleine gemeenten is hebben gemeenten behoefte om via regionale loketten middelen te bundelen en kennis uit te wisselen (Hoeijmakers, Schep et al., 2026).

SAII had duidelijk invloed op de oprichting van het aantal loketten, want het aandeel gemeenten met een operationeel loket steeg van 37 procent in 2025 naar 64 procent in 2026.

Winst valt nog te behalen in de aansluiting van bonden bij het netwerk van loketten, want ongeveer de helft heeft dat nog niet gedaan. Het is te verwachten dat hierop in de toekomst stappen worden gezet, aangezien VSG en NOC*NSF momenteel afspraken maken om het netwerk sport- en beweegloketten vanaf 2027 door te zetten en borgen, mede via een landelijk coördinatiepunt dat zich hierover buigt.

Verbeteren van de uitvoeringskracht

- **Goed arbeidsmarktbeleid**

De eerste doelstelling is een goed functionerend arbeidsmarktbeleid van de sportsector in 2026. We kunnen op basis van onze monitoring geen conclusies trekken over of de arbeidsmarkt goed functioneert. De kans daarop is wel vergroot door SAII.

- **Functiehuis en Kwalificatiestructuur; dialoog tussen sectoren**

Eind 2026 is een functiehuis gereed en is er met de Kwalificatiestructuur Sport (KSS) voor kaderleden een opleidingsstructuur voorhanden die het merendeel van de bonden en brancheorganisaties volgt. En dat er dialoog tussen de sportsector en andere sectoren plaatsvindt om de arbeidsmobiliteit te bevorderen (de tweede en derde doelstelling). Wel zijn nog weinig concrete acties ondernomen om een goed carrièreperspectief te creëren en de arbeidsvoorwaarden te verbeteren.

- **Meer trainersbegeleiders**

De vierde doelstelling is dat het aantal trainersbegeleiders bij sportverenigingen toeneemt. Momenteel zet ruim een vijfde van de verenigingen trainersbegeleiders in; onder grote verenigingen is dit ruim de helft. Bij 37 procent van de verenigingen met trainersbegeleiding is deze inzet sinds 2023 gestart of uitgebreid. Dit duidt op een toename van actieve trainersbegeleiding sinds SAII.

Verbeteren match vraag en aanbod op hyperlokaal niveau

- **Innovatiever sportaanbod**

De enige doelstelling op deze opgave is dat sportaanbieders en sportbonden een innovatiever sportaanbod ontwikkelen dat beter aansluit op de behoeften van hun doelgroepen. Sportbonden hebben hun aanbod vermarkt in de veronderstelling dat aanbieders dit op een gegeven moment ook via hen organiseren. En dat via die weg beter in de behoeften van sporters wordt voorzien. Daarnaast ondersteunen sportbonden menig sportaanbieder op hun verzoek om sportaanbod te verbeteren en nieuwe doelgroepen te binden.

Beide activiteiten vergroten de kans dat sportaanbod en de behoeften van sporters beter matchen. Maar of en in hoeverre dat in de praktijk gebeurt, moet nog blijken. Zeker bij sportverenigingen, omdat uit de Sportinnovatiemonitor blijkt dat zij relatief laag scoren op sportinnovatie. Het sportinnovatiecijfer in het algemeen is als LTI gelijk gebleven tussen 2021 en 2025.

Overige langetermijnindicatoren

- Bij de LTI Vitale sportaanbieders steeg het aandeel krachtige verenigingen van 37 procent in 2023 naar 41 procent in 2025.
- Op de LTI Open sportaanbieders zien we nagenoeg geen verandering.
- Op de LTI Sportaanbieders met voldoende vrijwilligers had 81 procent van de verenigingen in 2025 voldoende vrijwilligers, tegenover 78 procent in 2023.
- De samenwerking tussen sportverenigingen onderling is toegenomen. Wel werkten verenigingen in 2025 minder samen met sportscholen en fitnesscentra dan in 2023. De samenwerking tussen verschillende typen sportaanbieders (en andere organisaties) is hiermee dus niet toegenomen.

8.4 Inclusie & diversiteit

Financiële toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- **Minder drempels om te sporten**

De eerste doelstelling van deze opgave is dat het percentage mensen in Nederland waarvoor financiën een drempel vormen om te sporten en bewegen zichtbaar is gedaald. Nederlanders die financiële kosten voor sport als belemmering ervaren, is een LTI voor SAII. De laatste monitoringscijfers hierover komen uit 2024, waardoor we geen ontwikkeling kunnen schetsen.

De cijfers uit 2024 onderschrijven vooral de opgave, want in dat jaar vond meer dan de helft van de bevolking de kosten om te sporten in het algemeen te hoog. Eén op de vijf Nederlands en één op de vier sporters had na het betalen van de vaste lasten te weinig geld over om te sporten.

- **Lokale aanpak voor toegankelijkheid financiële regelingen**

De tweede doelstelling is dat er lokaal een aanpak wordt ontwikkeld en toegepast voor het vergroten van de toegankelijkheid van financiële regelingen. Vrijwel alle gemeenten zetten hierop in. Vooral door samen te werken met sportaanbieders en andere beleidsdomeinen, door actieve toeleiding via professionals en door verbeterde vindbaarheid van en communicatie over de regelingen. Landelijk lopen een pilot en meerdere onderzoeken naar de invoering van een sportpas voor jongeren. De resultaten daarvan komen in 2027 beschikbaar.

Bij 16 procent van de gemeenten ligt de beleidsverantwoordelijkheid voor financiële ondersteuning voor sport bij het lokale sportbeleid. Bij 56 procent gaan andere beleidsdomeinen hierover of ligt de verantwoordelijkheid bij meerdere domeinen (21%; Stuij et al., 2026). De vraag is dan in hoeverre inzet en resultaten op specifiek het vergroten van de financiële toegankelijkheid van sport en bewegen zijn te verwachten.

- **Bekendheid met en doorverwijzen naar ondersteuning**

De derde doelstelling is dat alle gemeenten en sportaanbieders weten van beschikbare ondersteuningsmiddelen en mensen hiernaar doorverwijzen. Vrijwel alle gemeenten verwijzen vooral door naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. Dat is logisch, want die zijn in veel gemeenten actief. Ook verwijzen gemeenten relatief vaak door naar het Volwassenfonds Sport & Cultuur en lokale fondsen en regelingen.

Een kanttekening is dat beleidsmedewerkers sport niet altijd op de hoogte lijken te zijn van bestaande regelingen, omdat zij voor kennis daarover afhankelijk zijn van andere beleidsdomeinen en uitvoeringsorganisaties (Stuij et al., 2024, 2026).

Drie kwart van de sportverenigingen is bekend met financiële ondersteuningsmogelijkheden in hun gemeente. Zij verwijzen vooral door naar het Jeugdfonds en Volwassenfonds Sport & Cultuur. Cijfers over andere sportaanbieders dan sportverenigingen hebben we niet. Daarom kunnen we geen conclusies trekken over of *alle* sportaanbieders weten van ondersteuningsmogelijkheden en daarnaar doorverwijzen.

Het aantal aanvragen bij het Jeugdfonds en Volwassenfonds zijn LTI's. In 2024 zagen we ten opzichte van 2021 een stijging van het aantal aanvragen bij beide fondsen. Het gemiddelde budget voor sport en zwemles per aanvraag neemt flink toe. Daardoor is meer financiering nodig om hetzelfde aantal aanvragen te bekostigen, of kunnen minder mensen ondersteund worden. Nieuwe cijfers over beide fondsen zijn in 2027 beschikbaar.

Sociale toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- **Standaardaanpak voor zeggenschap in beleid**

De partners van SAII, hun achterban en stakeholders werken in 2026 nog niet met een standaardaanpak waarmee mensen meer zeggenschap krijgen in beleid, zodat er rekening kan worden gehouden met wat zij willen en kunnen. Dit is wel hoe de eerste doelstelling van deze opgave luidt.

De (strategische) partners zetten wel beleidsmatige stappen in het ontwikkelen van een standaardaanpak. Zeven op de tien sportbonden stimuleerden of ondersteunden verenigingen de afgelopen twee jaar om inclusie en diversiteit te bevorderen, of waren dat van plan.

Van deze sportbonden geeft 65 procent aan de mensen waarop het beleid zich richt actief bij het maken van beleid te betrekken. Hoe dit gebeurt is niet duidelijk, en de diversiteit in hogere kaderfuncties lijkt nog niet sterk vergroot (nog relatief weinig vrouwen, mensen met een beperking en mensen met een migratieachtergrond).

Het is daarbij ook de vraag in hoeverre een standaardaanpak wenselijk en haalbaar is: gedeelde principes – zoals het betrekken van mensen om wie het gaat – zouden het uitgangspunt moeten zijn, maar de aanpak kan vervolgens op verschillende manieren worden vormgegeven, afgestemd op de doelgroep en context.

- **Toepasbare en nageleefde richtlijn inclusie en diversiteit**

Met het kompas Inclusie & Diversiteit ligt er een toepasbare richtlijn voor inclusie en diversiteit. Daarmee is de tweede doelstelling deels gehaald. In de doelstelling komt ook terug dat partners van SAII en hun achterban en stakeholders de richtlijn (het kompas) omarmen en naleven. Daar hebben we geen inzicht in.

- **1.500 deelnemers aan OCIVI**

In juni 2026 waren 1.392 sportaanbieders bereikt met OCIVI. Er hadden dus nog geen 1.500 sportaanbieders deelgenomen. Dit is de derde doelstelling. Sportaanbieders bereiken via veelal eenmalige OCIVI-interventies/bijeenkomsten (voor sportbestuurders) betekent bovendien niet dat zij ook daadwerkelijk en structureel de inclusie en diversiteit binnen hun clubcontext vergroten (Visser et al., 2026a).

Praktische toegankelijkheid van sport en bewegen vergroten

- **Regelingen benut, wetgeving nageleefd**

De eerste doelstelling onder deze opgave is: in 2026 worden de bestaande lokale en landelijke regelingen zoals de BOSA gevonden en benut en wordt wetgeving ten

aanzien van toegankelijkheid nageleefd. We rapporteerden geen resultaten over andere regelingen dan de BOSA.

De BOSA-regeling werd in 2026 goed gevonden en beleidsmedewerkers sport bij gemeenten verwijzen verenigingen hier vaak naar door. In 2023 werd de BOSA weinig benut om de toegankelijkheid van sportaccommodaties te verbeteren (Van Gemeren et al., 2023).

Sinds 2023 investeerde 73 procent van de verenigingen niet in de toegankelijkheid van sportaccommodaties. 13 procent deed dat wel met BOSA-subsidie. Mensen met een beperking ervaren nog veel belemmeringen als het gaat om de toegankelijkheid van sportaccommodaties (Van Lindert et al., 2025).

- **VN-verdrag Handicap toegepast**

Bij de tweede doelstelling zien we dat ongeveer de helft van de gemeenten de uitgangspunten van het VN-verdrag Handicap toepast in lokaal sport- en beweegbeleid. Ongeveer een derde van de beleidsmedewerkers sport weet niet of dit gebeurt. Hier is dus nog winst te behalen bij het verbeteren, want de meeste gemeenten zijn wel bekend met het verdrag.

- **Sport vanzelfsprekend voor mensen met een beperking**

Eind 2030 moet sport vanzelfsprekend zijn voor mensen met een handicap. De Strategie 2030 is hiervoor leidend. Dit is de derde doelstelling op deze opgave.

Hoewel de aandacht voor sport en bewegen voor mensen met een handicap is toegenomen, is die nog niet vanzelfsprekend. Op verschillende terreinen zijn nog (meer) veranderingen nodig, zoals vervoer en hulpmiddelen. De vraag is ook of de vanzelfsprekendheid de komende vier jaar voldoende van de grond komt. Al met al heeft de Strategie 2030 op dit moment nog geen sterke en directe invloed op de praktische toegankelijkheid van sport en bewegen (vgl. Van Lindert et al., 2026).

Of sport vanzelfsprekender wordt voor mensen met een handicap is af te leiden uit de monitoring van verschillende LTI's.

- Onder Nederlanders met een beperking steeg alleen de wekelijkse sportdeelname onder mensen met een visuele beperking licht sinds 2019. Onder mensen met een lichamelijke beperking en/of langdurige aandoening en mensen met een motorische beperking is dit nauwelijks het geval.
- In 2025 voldeden Nederlanders van 12 jaar en ouder met een visuele of auditieve beperking vaker aan de beweegrichtlijnen dan mensen met een motorische beperking. Maar ten opzichte van 2023 was onder deze groepen geen stijging zichtbaar.
- In 2025 waren mensen met een auditieve beperking of visuele beperking vaker lid van sportverenigingen dan mensen met een motorische beperking. Ook hebben zij vaker een abonnement bij een sportaanbieder. In het aandeel mensen uit deze groepen dat lid is van sportverenigingen en andere sportaanbieders, doen zich tussen 2023 en 2025 geen significante verschillen voor.

- **Informatie over toegankelijkheid en ondersteuning**

De vierde doelstelling is dat er duidelijk vindbare en bekende informatie beschikbaar is over praktische toegankelijkheid en waar mensen ondersteuning kunnen krijgen. Via het platform Uniek Sporten is dit voor het sport- en beweegaanbod op orde. Daarentegen is de informatie over sportaccommodaties op het platform nu nog beperkt.

Professionals die toeleiding verzorgen, weten Uniek Sporten goed te vinden. Dat geldt niet voor Nederlanders met een beperking of chronische aandoening. Respectievelijk 4 en 5 procent van hen is maar bekend met de website van het platform Uniek Sporten.

Effectieve begeleiding en toeleiding

- **Meer toeleiding naar sportaanbod**

De eerste doelstelling onder deze opgave is dat er in gemeenten een zichtbare groei is in de toeleiding van mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname naar het sportaanbod. Het merendeel van de beleidsmedewerkers sport die toeleiding monitoren (slechts 29%), geeft aan dat meer mensen zijn toegeleid tijdens SAII. Cijfers over de effectiviteit van de toeleiding ontbreken.

- **Coaches actiever inzetten voor toeleiding**

De tweede doelstelling is dat beweeg- en buurtsportcoaches worden in gemeenten actiever en ingezet voor toeleiding van mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname naar het sportaanbod.

Beweeg- en buurtsportcoaches worden gedurende een groot deel van de looptijd van SAII (2023-2025) inderdaad steeds vaker ingezet op de specifieke doelgroep mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname. Tegelijkertijd is het aantal fte dat ingezet wordt op kwetsbare doelgroepen gedaald. Beweeg- en buurtsportcoaches hebben dus samen minder tijd beschikbaar om aandacht te geven aan die doelgroepen.

Er vindt lokaal dus meer toeleiding of inzet daarop plaats, maar de effectiviteit van die toeleiding is op basis van cijfers nog (deels) beperkt. Voor een effectievere toeleiding van ondervertegenwoordigde groepen (o.a. mensen met een beperking en mensen in armoede) naar de sport lijkt dan ook nog meer specifieke inzet en expertise van lokale beweeg- en sportprofessionals nodig.

Overige langetermijnindicatoren

- In 2025 voelden sporters van 4 jaar en ouder zich ruim voldoende op hun gemak bij een sportaanbieder waar zij sportten. Binnen sociale groepen en ten opzichte van 2021 en 2023 waren er nauwelijks verschillen.
- Ook de LTI Plezier beleven aan sporten is stabiel.
- Op de LTI Beleid op diversiteit in kaderfuncties/medewerkers bij sportaanbieders hield een groter aandeel van de verenigingen rekening met diversiteit bij de werving en keuze van bestuurders en trainers/coaches

(2025: 26%; 2021: 19%; 2018: 16%). En meer sportbonden hebben in 2026 doelstellingen of beleid gericht op het vergroten of behouden van sociale diversiteit bij bestuurders en andere functies binnen een bond (2026: 75%; 2018: 65%). De Minimale Kwaliteitseisen spelen hierbij vermoedelijk een rol.
- Op de LTI Diversiteit bij medewerkers van sportaanbieders zien we weinig ontwikkeling. Wel is het aandeel bestuurders van 65 jaar en ouder toegenomen, terwijl beleid gericht is op verjonging.
- De LTI Sportverenigingen met aandacht voor kwetsbare doelgroepen laat in de laatste jaren een stijging zien (2025: 30%; 2023: 25%).

8.5 Vaardig in bewegen

Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen

- **Beweegadvies op maat**

De eerste doelstelling – het beweegadvies op maat voor basisscholen is ontwikkeld en gereed gemaakt voor gebruik – is bijna gehaald. Het Mulier Instituut heeft met Trefzeker een online tool ontwikkeld waarmee vakleerkrachten de beweegwijsheid van leerlingen kunnen volgen en ze persoonlijk beweegadvies kunnen geven. De tool wordt via pilots nog getest en is naar verwachting eind 2026 beschikbaar voor basisscholen.

- **Bonden en brancheverenigingen zien belang bewegen bij kinderen**

De tweede doelstelling is dat sportbonden en brancheverenigingen het nut en de noodzaak van veelzijdig bewegen bij kinderen inzien en bekend zijn met de manier waarop ze daaraan een bijdrage kunnen leveren. Bijna vier op de tien sportbonden ondersteunen verenigingen actief bij brede motorische ontwikkeling, onder andere via trainersopleidingen, aangepaste wedstrijdvormen en bondsbeleid.

De situatie voor brancheorganisaties is onbekend. Daarom kunnen we niet met zekerheid vaststellen of zowel sportbonden als brancheorganisaties nut en noodzaak inzien van veelzijdig bewegen bij kinderen en weten hoe ze hieraan kunnen bijdragen.

- **Bonden hebben jeugdsportvisie**

Ruim een derde van de bonden heeft inmiddels een eigen jeugdsportvisie ontwikkeld (de derde doelstelling). Een vergelijkbaar aandeel werkt daar nog (verder) aan. Hiermee is een beweging bij sportbonden in gang gezet, maar het laat ook zien dat deze ontwikkeling nog niet bij alle bonden is afgerond.

- **Gemeenten stimuleren veelzijdig bewegen**

Vrijwel alle gemeenten (99%) zetten inmiddels in op het stimuleren van veelzijdig bewegen (de vierde doelstelling). Vooral via buurtsportcoaches, schoolprogramma's en multifunctionele sportplekken.

Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval onder jongeren

- **Bonden en brancheorganisaties hebben inzicht in aanpassingen aanbod**

De eerste doelstelling is dat bonden en brancheorganisaties inzicht hebben in mogelijke aanpassingen in hun aanbod voor jongeren, om zo beter aan te sluiten bij hun behoeften. 44 procent van de sportbonden heeft dat inzicht. Daarnaast hebben NOC*NSF en het POS praktijkvoorbeelden verzameld van verenigingen en ondernemende sportaanbieders die jongeren succesvol weten te binden. De situatie bij de brancheorganisaties weten we niet.

- **Gemeenten betrekken jongeren bij beweegaanbod**

In vrijwel alle gemeenten betrekken buurtsportcoaches jongeren bij het vormgeven van sport- en beweegaanbod (de tweede doelstelling). In 37 procent van de gemeenten gebeurt dit structureel en in 58 procent incidenteel. Vooral grote gemeenten betrekken jongeren vaker structureel, wat waarschijnlijk samenhangt met meer uitvoeringskracht en daarmee een grotere inzet van buurtsportcoaches.

Of de inspanningen van sportbonden, brancheorganisaties en gemeenten om aanbod en behoeften beter aan te laten sluiten, leiden tot meer sportdeelname of minder sportuitval, kunnen we op basis van onze monitoring niet vaststellen. Het is aannemelijk dat eventuele effecten van de inspanningen zich (voor een deel) pas op langere termijn voordoen, na SAII.

Meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd

- **Beweegadvies bekend, richtlijnen toegepast**

De eerste doelstelling is dat het beweegadvies voor 0-4-jarigen algemeen bekend is bij professionals en dat de ontwikkelde richtlijnen worden besproken en toegepast binnen de JGZ. Het beweegadvies is bij een ruime meerderheid van de beleids- en groepsprofessionals in de kinderopvang bekend, maar niet iedereen kent ook de inhoud (Westerbroek et al., 2026).

Daarnaast had in 2024 ongeveer de helft van de JGZ-professionals die consulten met ouders van 0-4-jarigen hebben, wel eens van het beweegadvies gehoord en gebruikte 13 procent het advies. Ook de richtlijn Houding op Bewegen werd volgens 46 procent gebruikt op het consultatiebureau waar zij werken (Veldman & Westerbroek, 2024).

Hiermee lijkt de doelstelling voor bekendheid in de kinderopvang grotendeels te zijn gehaald, maar voor de JGZ is dit minder duidelijk. Bovendien ontbreken actuele data over de toepassing binnen de JGZ, waardoor we niet met zekerheid kunnen vaststellen in hoeverre de richtlijnen inmiddels breder worden gebruikt.

- **Bewegen in beleid kinderopvang**

De tweede doelstelling is dat kinderopvanglocaties bewegen opnemen in hun pedagogisch beleid/opleiding en hierin samen optrekken met de Beweegalliantie en Gezonde Kinderopvang. De beleidsmatige verankering van bewegen bij kinderopvanglocaties is grotendeels gerealiseerd. Dat bewegen inmiddels op vrijwel alle kinderopvanglocaties in het beleid voorkomt, laat zien dat er steeds meer beleidsaandacht is voor bewegen bij de jongste jeugd.

Toch blijkt ook dat het verankeren van bewegen in beleid niet automatisch leidt tot een verankering van bewegen in de dagelijkse praktijk. Er zijn verschillen zichtbaar tussen locaties in scholing, teamoverleggen en samenwerking met externe partners. Ook werkt nog niet iedere locatie samen met de Gezonde Kinderopvang.

- **Grotere rol POS**

Er lijkt een basis te zijn gelegd voor de derde doelstelling: de verdere ontwikkeling en het beter benutten van de rol van en verbinding met het POS rond deze doelgroep. De samenwerking tussen het POS en Ubuntu heeft geleid tot een pilot om trainers beter te bereiken. Omdat de pilot nog loopt, kunnen we nog niet vaststellen wat hiervan de opbrengst is.

- **Aanbieders en gemeenten promoten beweegprogramma's**

De vierde doelstelling – dat sportaanbieders en gemeenten samenwerken om beweegprogramma's voor de jongste jeugd lokaal te promoten – lijkt het meest concreet te zijn gerealiseerd. 63 procent van de gemeenten werkt samen met sportverenigingen en 34 procent met ondernemende sport- of beweegaanbieders. Ook werken gemeenten voor het overgrote deel samen met buurtsportcoaches of een andere combinatiefunctionaris en de kinderopvang. Met de JGZ en consultatiebureaus werken ze nog in mindere mate samen (26%).

- **Actieve rol combinatiefunctionaris onderwijs**

De vijfde doelstelling is dat de combinatiefunctionaris onderwijs oog heeft voor de doelgroep 0-4-jarigen en verbinding maakt via bijvoorbeeld het IKC. Deze lijkt deels te zijn gehaald.

Het feit dat de doelgroep 0-4-jarigen onderdeel uitmaakt van het functieprofiel van de combinatiefunctionaris onderwijs, wijst erop dat deze doelgroep een stevigere positie heeft gekregen binnen de functie. Of de combinatiefunctionaris vervolgens ook de verbinding maakt via bijvoorbeeld het IKC, is niet bekend. Wel maakt de combinatiefunctionaris verbinding met de kinderopvang.

Uit de meest recente BRC-monitor blijkt dat in 2025 62 procent van de gemeenten BRC-functionarissen inzette op de doelgroep 0-4 jarigen. Dit omvat alle vijf de BRC-profielen en niet alleen het profiel van de combinatiefunctionaris onderwijs. We kunnen dus niet met zekerheid vaststellen of deze doelstelling volledig is gehaald.

Overige langetermijnindicatoren

- De LTI Wekelijkse sportdeelname onder kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar is sinds 2022 licht gestegen, terwijl het aandeel kinderen en jongeren dat lid is van een sportvereniging de afgelopen jaren grotendeels stabiel is gebleven.
- Binnen het onderwijs blijft de omvang van het bewegingsonderwijs nagenoeg gelijk en wordt het bewegingsonderwijs in groep 3 tot en met 8 op iets meer dan de helft van de basisscholen volledig verzorgd door een vakleerkracht.
- Het overgrote deel van de basisscholen organiseert nog altijd buitenschoolse beweegactiviteiten, zoals sportdagen en sportkennismakingslessen.

Voor andere LTI's ontbreekt het aan gegevens om inzicht te geven in de ontwikkeling over de tijd, omdat nieuwe cijfers pas eind 2026 beschikbaar komen of omdat de meetwijze tussendoor is gewijzigd.

8.6 Het fundament op orde en een groter bereik?

Waar is door SAII (vooral) vooruitgang geboekt en waar niet of in mindere mate? En wat zijn op basis daarvan aandachtspunten voor een toekomstig nationaal beleidsprogramma over sport en bewegen? We beantwoorden deze vragen op basis van een beschouwing over de ambities die in SAII centraal staan. De thema's die hiervoor de revue passeerden, komen namelijk samen in die ambities.

Fundament (beter) op orde

De ambitie Het fundament op orde houdt in dat de strategische partners de voorwaarden verbeteren om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven. Hierbij gaat het om de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport (Ministerie van VWS et al., 2023). Daarom vallen de thema's Sociaal veilige sport, Ruimte voor sport en Vitale sportaanbieders onder deze ambitie.

- **Sociaal veilige sport**

Tijdens SAII is vooral veel gecommuniceerd over het belang van een sociaal veilige sport en het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag. De bewustwording hierover is vergroot, maar de borging van het thema in het beleid van sportaanbieders en gemeenten is nog beperkt. Ook in institutionele borging (via wetgeving en de oprichting van ISN) zijn nog stappen te zetten.

- **Ruimte voor sport**

Hier zien we ook vooral voortuitgang in de voorwaardelijke sfeer. Partners van SAII hebben samen relevante instrumenten ontwikkeld die vooral het efficiëntere gebruik van de sportinfrastructuur kunnen bevorderen en beweegvriendelijke omgevingen in gemeenten kunnen versterken. Maar in de toepassing en toetsing ervan zijn nog stappen te zetten. Dit is nodig om inzicht te krijgen in of de instrumenten geschikt zijn om ruimtelijke vraagstukken op het gebied van sport (beter) het hoofd te bieden.

- **Vitale sportaanbieders**

We zien vooruitgang in de kwaliteit van het kader in de sport. Ook bij de uitbreiding en versterking van de clubondersteuningsstructuur zijn duidelijke stappen gezet, hoewel bonden daar nog beter bij aan kunnen sluiten. De uitvoeringskracht is verbeterd met een functiehuis en opleidingsstructuur en meer trainersbegeleiding. Ook zijn de mogelijkheden verbeterd om de vraag naar en het aanbod van sport beter te matchen. En het aantal krachtige sportverenigingen neemt toe. Wel zijn nog stappen te zetten in het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden voor professionals.

- **Conclusie**

Het fundament is tijdens SAII (beter) op orde gebracht, in die zin dat de voorwaarden die binnen de ambitie centraal staan, zijn verbeterd. Om sociale veiligheid in en rondom sport te kunnen versterken, om ruimtelijke vraagstukken beter te kunnen begrijpen en op te lossen, en om sportaanbieders en hun sportaanbod te kunnen versterken.

Gelet op hoe de ambitie is geformuleerd, zijn tijdens SAII passende stappen gezet. Bij die stappen is ook het ontwerp van het beleidsprogramma duidelijk terug te zien. Vanuit samenwerkend besturen lag de focus grotendeels op de verbinding, netwerkvorming en samenwerking tussen organisaties binnen en buiten de sport op de verschillende opgaven. Juist omdat de venijnige opgaven die in SAII centraal staan, uitingen zijn van bredere maatschappelijke problemen die zich uiten binnen de sport.

Bereik deels vergroot

De ambitie Een groter bereik houdt in dat de strategische partners (potentiële) sporters, toeschouwers en vrijwilligers beter willen bereiken en meer willen laten genieten van sport. Daarbij staat kansengelijkheid centraal, in de vorm van een inclusieve sector waarin niemand nog drempels voelt om te (blijven) genieten van sport en sportevenementen. Daarnaast gaat de ambitie over het organiseren van een passend aanbod voor sociale groepen die nu nog niet of weinig sporten en bewegen, en het prikkelen van de vraag daarnaar (Ministerie van VWS et al., 2023).

- **Inclusie & diversiteit**

Op het thema Inclusie & diversiteit zijn vooral beleidsmatige stappen gezet die de sport- en beweegsector toegankelijk(er) en laagdrempelig(er) kunnen maken. Maar de daadwerkelijke effecten zijn nog beperkt of onbekend, of hebben vooral een incidenteel karakter.

We weten niet of de financiële drempel om te sporten en bewegen voor mensen omlaag is gegaan, ondanks dat er meer aanvragen bij fondsen binnenkomen en gemeenten en sportverenigingen goed op de hoogte zijn van beschikbare financiële regelingen en daarnaar doorverwijzen.

Qua sociale toegankelijkheid zijn en worden stappen gezet in het betrekken van sociale groepen bij het maken van beleid, en komt er meer aandacht bij sportverenigingen en -bonden voor sociale diversiteit in kaderfuncties. Maar deze stappen resulteren nog niet in sterke mate in daadwerkelijk meer diversiteit in die kaderfuncties. En sportaanbieders geven de OCIVI-interventies voor meer inclusie nog weinig structureel opvolging in hun eigen inclusie- en diversiteitsbeleid.

Voor praktische toegankelijkheid is veel beleidsaandacht vanuit het VN-verdrag Handicap, de Strategie 2030 en Uniek Sporten. Toch zetten specifiek sportverenigingen sinds SAII weinig in op het verbeteren van de praktische toegankelijkheid van sportaccommodaties. De BOSA hebben ze hier beperkt voor ingezet.

Het effect van de beleidsaandacht voor praktische toegankelijkheid op de toename van sporten en bewegen onder mensen met een beperking is nihil tijdens SAII. Gemeenten zeggen meer toe te leiden, maar ondertussen is daar beperkt inzicht in en neemt het aantal fte aan beweeg- en buurtsportcoaches af dat zich inzet voor groepen mensen met een sport- en beweegachterstand.

- **Vaardig in bewegen**

Ook voor dit thema is meer beleidsaandacht en bewustwording over het belang van het thema ontstaan, en zijn relevante samenwerkingen en instrumenten ontwikkeld en uitgebreid. Maar dat zijn wederom vooral voorwaarden om kinderen en jongeren meer in beweging te krijgen en vaardig(er) in bewegen te laten worden.

De uiteindelijke effecten van de toegenomen beleidsaandacht, samenwerkingen en instrumenten zijn nog beperkt. De sport- en beweegdeelname onder kinderen en jongeren is maar licht gestegen, er vindt niet (veel) meer bewegingsonderwijs plaats, en het lidmaatschap van sportverenigingen onder kinderen en jongeren blijft stabiel.

- **Conclusie**

Wanneer we teruggrijpen op de formulering van de ambitie, kunnen we stellen dat het bereik door SAII deels is vergroot. Gezien de beperkte, incidentele en onbekende effecten die we bespraken, is er niet zozeer een passend aanbod voor sociale groepen ontstaan die nu nog niet weinig sporten of bewegen. Daaruit valt af te leiden dat de vraag daarnaar ook niet zozeer geprikkeld is.

Aan de andere kant is het, gezien het ontwerp van SAII, ook op deze thema's logisch dat er vooral stappen zijn gezet in het verbeteren van de voorwaarden om de komende jaren te werken aan een inclusievere en diversere sport- en beweegsector en meer vaardigheid onder kinderen en jongeren.

8.7 Slotsom

Betekenisvolle opbrengsten

De venijnige opgaven die in SAII centraal staan, vragen op lokaal en landelijk niveau om domeinoverstijgende samenwerking. Meerdere doelstellingen uit het beleidsprogramma waren dan ook toegespitst op het ontstaan en versterken van die samenwerking. En op het benutten van die samenwerking in termen van toenemende (beleids)aandacht voor de opgaven uit SAII en het bedenken en uitwerken van oplossingsrichtingen daarvoor.

Gelet hierop zijn het versterkte fundament en het vergrote bereik betekenisvolle opbrengsten van SAII. Zeker ook in het licht van dat SAII een relatief kortdurend beleidsprogramma van vier jaar is, waarin de beschikbare middelen werden verdeeld over meerdere thema's en waarbij veel partners betrokken waren, die daarvóór niet per se (intensief) met elkaar samenwerkten.

Onze conclusie over de betekenisvolle opbrengsten sluit aan bij die van Berenschot op basis van hun evaluatie van SAII. Visser et al. (2026b) stellen dat het

beleidsprogramma heeft geleid tot een verschuiving in de verhoudingen en samenwerkingen tussen betrokken partners, op zowel landelijk als lokaal niveau. SAII fungeerde als stimulans voor nieuwe (langdurige) verbindingen tussen sport en andere domeinen rondom de gezamenlijke ambities en opgaven.

Te ambitieus?

De opbrengsten van SAII moeten we plaatsen in een realistisch langetermijnperspectief. Er is meer dan vier jaar nodig om de venijnige opgaven die in SAII centraal staan (allemaal) het hoofd te bieden. En om structurele en positieve veranderingen onder de einddoelgroepen van SAII te bewerkstellingen. Temeer omdat de veranderingen onder de einddoelgroepen vaak gedragsveranderingen zijn die niet zomaar van de grond komen. Voor verschillende veranderingen en opgaven geldt dan ook dat ze misschien te ambitieus waren voor de reikwijdte van SAII.

Meer dan een akkoord nodig

Om in de toekomst aan de opgaven te voldoen en meer mensen (duurzaam) aan het sporten en bewegen te krijgen en houden, is een beleidsprogramma nodig dat zich richt op meer dan samenwerkend besturen op basis van een akkoord. Om directe veranderingen onder de einddoelgroepen van SAII te bereiken, kunnen bijvoorbeeld striktere prestatieafspraken worden gemaakt, gekoppeld aan subsidies gemaakt. Ook doelstellingen die directer gericht zijn op de einddoelgroepen zijn van belang.

Gezette stappen borgen en versterken

De opgaven die in SAII centraal staan, zijn na afloop van het beleidsprogramma niet verdwenen. Juist daarom is het van belang om de domeinoverstijgende samenwerkingen die door SAII zijn ontstaan – en de gezamenlijke aanpakken, oplossingsrichtingen en instrumenten die daaruit voortkomen – te borgen en versterken. Alleen dan kan een toekomstig beleidsprogramma effectief zijn, of is de kans op de effectiviteit van dat programma vele malen groter.

Maar het borgen en versterken van de opbrengsten van SAII is een uitdaging zolang daar geen (structurele) financiering voor beschikbaar is. Dit constateert ook Berenschot. Zeker in gemeenten waar het bredere sportbeleid door SAII tot stand kwam en er vaste afspraken en beleidsstructuren ontbreken om de rol van sport in andere domeinen te borgen, is het verduurzamen van de oogst van SAII onzeker (Visser et al., 2026b).

mulier
instituut

Bronnen

Bradbury, S., Van Sterkenburg, J., & Mignon, P. (2014). *The glass ceiling in football in Europe*. FARE/UEFA.

Bronkhorst, P., Derix, N., Keijzer, M., Gómez Berns, A., & Van Stam, W. (2025). *De combinatiefunctionaris onderwijs: profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties*. Mulier Instituut.

Bronkhorst, P., Smit, D., Van Stam, W., & Gómez Berns, A. (2026). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025*. Mulier Instituut.

Bronkhorst, P., & De Kwaasteniet, R. (nog te verschijnen). *Invoering van de basiseisen voor sociale veiligheid binnen sportverenigingen*. Mulier Instituut.

Cremers, R., Van der Meer, S. A., & Elling, A. (2026). *Basiseisen voor een sociaal veilige sport: de vier v's bij sportverenigingen, zwembaden, vechtsportscholen en fitnessaanbieders* [Factsheet 2026/2]. Mulier Instituut.

Gómez Berns, A. Bronkhorst, P., Wessels, W., & Van Stam, W. (2025). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2024*. Mulier Instituut.

Hoeijmakers, R., Van Kalmthout, J., & Schep, P. (2026, nog te verschijnen). *De vitaliteit van sportverenigingen: stand van zaken en verdere ontwikkeling*. Mulier Instituut.

Hoeijmakers, R., Schep, P., Bronkhorst, P., & Van Kalmthout, J. (2026). *Clubondersteuning in Nederland*. Mulier Instituut.

Hoekman, R., Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Thijssen, K. (2024). *Benodigde ruimte voor sport in 2040: Inzicht in de ruimtelijke implicaties van de ambities uit de sportagenda*. Mulier Instituut.

Hoogendam, A., Kusters, A., & Gutter, K. (2024). *Werken aan het fundament: voortgangsrapportage Sportakkoord II 2024*. Mulier Instituut.

Jeugdfonds Sport & Cultuur (2025). *Jaaroverzicht 2025*.

Kenniscentrum Sport en Bewegen (2025). *Handreiking Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport en Bewegen*.

Ministerie van VWS, VNG, VSG, NOC*NSF, & POS. (2023). *Hoofdlijnen Sportakkoord II. Sport versterkt*.

Mouter, N., Tuit, C., Hernández, J. I., & Schoemaker, J. (2026). *Maatschappelijke waarde van een beweegvriendelijke openbare ruimte: Resultaten van een Discrete Keuze Experiment*. Populytics.

Movisie, & VNG (2026). *Overzicht Lokale Inclusie Agenda's 2026*. VNG.

MOS (z.d.). *Over MOS*. Geraadpleegd op 12 oktober 2026, van Over MOS | Maatschappelijke Organisaties in de Sport

NOC*NSF (2025). *Minimale Kwaliteitseisen*.

NOC*NSF (2026). *Strategie integriteit in de sport 2026-2032*.

NOC*NSF (z.d.-a). *Veilige en integere sport*.

NOC*NSF (z.d.-b). *BOSA-regeling 2026 opent op 5 januari*.

Popken, N., Westerbroek, M., & Veldman, S. (2026). *Beweegstimulering bij 0-4 jarigen: de rol van gemeenten en BRC-functionarissen.* Mulier Instituut.

Pulles, I., Smit, D., & Stuij, M. (2026). *Sport- en zwemlesaanvragen via het Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur in 2024*. Mulier Instituut.

Rappange, D., De Kwaasteniet, R., Baggen, W., Bronckhorst, P., Koekkoek, M., Pulles, I., Wessels, W., & Hoekman, R. (2025). *Monitor Sportakkoord II: voortgangsrapport 'een groter bereik'*. Mulier Instituut.

Rauws, R., Ruikes, D., & Noordzij, J. M. (2025). *Zoveel mensen, zoveel wensen: een verkenning van belemmeringen om te sporten of bewegen in de openbare ruimte*. Mulier Instituut.

Rauws, R., & Noordzij, J. M. (2023). Gemiste of gegrepen kans?: sporten en bewegen in gemeentelijke omgevingsvisies. *Sport & Gemeenten*, 71, 34-39.

Rauws, R., & Van Lindert, C. (2024). *De toegankelijkheid van sport en sportaccommodaties. De stand van zaken van de toegankelijkheid voor mensen met een beperking*. Mulier Instituut.

Rijksoverheid. (2026). *Nieuwe wet moet sport veiliger en eerlijker maken*.

Schep, P., & Van Kalmthout, J. (2026). *Vrijwilligerswerk in de sport 2012-2024: kernindicatoren sport en bewegen* [Factsheet 2026/13]. Mulier Instituut.

Stichting Leergeld (z.d.). *Wie we zijn*.

Stuij, M., Pulles, I., Hollander, E. (2026). *Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles*. Mulier Instituut.

Stuij, M., Pulles, I., Hoogendijk, R., Dalhuisen, D., & Prent, J. (2024). *Sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laaginkomen. Onderzoek naar lokale aanwezigheid en aanvragen.* Mulier Instituut.

Urhahn. (2024). *Ruimte geven aan sport*. NOC*NSF & POS.

Urhahn, Platform31, & Urban Dynamics. (2025). *Ruimte geven aan sport en bewegen: Onderzoek naar de relatie tussen ruimte voor sport, bewegen en spelen en ruimtelijke ordeningsafwegingen*. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Van Gemeren, J., Van Eil, L., & Rijnberg, V. (2023). *Evaluatieonderzoek BOSA en Brede SPUK Stimulering Sport. Bevindingen en aanbevelingen.* Significant Public.

Van Lindert, C., Heerschop, M., Hoogendijk, R., Sparreboom, C., Rauws, R., & Derix, N. (2025). *Monitor 'sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030'. Voortgangsrapportage 2025*. Mulier Instituut.

Van Lindert, C., Gómez-Berns, A., Hoogendijk, R., Heerschop, M., Derix, N., Sparreboom, C., & De Ruijsscher, M. (2026). *Monitor 'sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030'. Voortgangsrapportage 2026*. Mulier Instituut.

Van der Meer, S., Jonker, R., Pulles, I., & Elling, A. (2025). *Zich thuis en verbonden voelen in de sport. Voor sporten bij een sportvereniging, ondernemende aanbieder en sportgroep* [Factsheet 2025/43]. Mulier Instituut.

Van Sterkenburg, J., Cremers, R., Luque, C. L., Van Lienden, A., & Elling, A. (2022). *Governance Index: Levels of gender and ethnic/racial representation in Leadership positions in European football.*

Visser, T., Cremers, R., De Kwaasteniet, R., & Aydoğan, G. N. (2026a). *Monitor OCIVI 2025. Beleidsprogramma gericht op antidiscriminatie en inclusie*. Mulier Instituut.

Visser, K., Berkhout, B., Angenent, A., & Broug, M. (2026b). *Evaluatie sportakkoord.* Berenschot.

Vom Baur, P., Hollen, R., Volberda, H., Jaspers, V., Hoekman, R. (2026). *Sportinnovatiemonitor: een 1-meting onder diverse sportorganisaties*. Amsterdam Centre for Business Innovation/UvA/Mulier Instituut.

Westerbroek, M., Jaspers, V., & Veldman, S. (2026). *Kinderopvang in Beweging!* Mulier Instituut.

Bijlage 1 – Status en toelichting werkafspraken

We onderscheiden hierna de verschillende thema's en de opgaven waarin die uiteenvallen.

Werkafspraken Sociaal veilige sport

Waarborgen en bespreekbaar maken sociaal veilige sport

Tabel B1.1
Werkafspraken waarborgen en bespreekbaar maken sociaal veilige sport

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Voor het maken en uitvoeren van een strategie op sociale veiligheid krijgen sportbonden extra middelen ter beschikking.	Vanuit NOC*NSF zijn er inmiddels 12 integriteitsmanagers werkzaam bij bijna 50 sportbonden. Diverse sportbonden hebben met behulp van het 'amendement integriteit' uitvoering kunnen geven aan hun integriteitsplannen. Zie ook: https://www.nocnsf.nl/media/rfmfnpcp/activiteiten-en-cijfers-jaarresultaten-integriteit-2025.pdf	Lopend – afrondende fase
De Academie voor Sportkader biedt de bijscholingen 'herkennen en voorkomen grensoverschrijdend gedrag', en opleidingen voor vertrouwenscontact-personen (VCP) aan.	De Academie voor Sportkader (ASK) is onderdeel van NOC*NSF. Vanuit NOC*NSF zijn er 6 bijscholingen gegeven. Er staan er nog 2 gepland dit jaar. Het extra budget voor de VCP-opleidingen wordt goed gebruikt en zal waarschijnlijk volledig opgaan. Het POS biedt op hun website de e-learning 'herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag' aan voor ondernemende sportaanbieders. De e-learning is momenteel door 117 deelnemers voltooid. Het POS heeft geen zicht op door wie de opleiding wordt gedaan en wat hun achtergrond is. Via de brancheorganisaties richt het POS zich op de ondernemers binnen de branches. De scholing staat wel open voor iedereen die wil deelnemen, en is openbaar te vinden op hun website.	Lopend – afrondende fase (NOC*NSF) Lopend – kernfase (POS)

De aanstelling en inzet van integriteitsmanagers ter ondersteuning van sportbonden, TeamNL-centra en branche verenigingen.	Vanuit NOC*NSF zijn er inmiddels 12 integriteitsmanagers werkzaam bij bijna 50 sportbonden. Diverse sportbonden hebben met behulp van het amendement integriteit uitvoering kunnen geven aan hun integriteitsplannen. Vanuit het POS zijn, verdeeld over 2023 tot en met 2026, in totaal 3734 uren aan integriteitsmanagers ingezet. De integriteits-managers zijn actief voor de branches en partners. Daarnaast zijn er nog 192 uren integriteitsmanager coördinatie en beleid ingezet.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Lopend – kernfase (POS)
Het ontwikkelen van een monitoringstool voor gemeenten om inzicht in de voortgang te krijgen op de invoering van de sociale basiseisen bij sportaanbieders.	Vanuit NOC*NSF is een dashboard over de sociale basiseisen ontwikkeld en beschikbaar voor gemeenten. Ongeveer de helft van de gemeenten heeft inmiddels een account om het dashboard te gebruiken. In de tweede helft van 2026 wordt het dashboard uitgebreid zodat ook ondernemende sportaanbieders die kunnen gebruiken ondernemers. Het POS kijkt samen met NOC*NSF en VSG naar mogelijkheden om de uitbreiding van het dashboard vorm te geven.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Lopend – beginfase (POS)
Ontwikkeling en inzet van campagnemateriaal over sociale veiligheid.	De campagne over de sociale basiseisen loopt in ieder geval door tot en met 2027. Er komt extra aandacht dit jaar voor de basiseis over bekwaam kader in de vorm van een campagne. Het POS trekt vanaf september 2025 samen met NOC*NSF op in de 'campagne over alle basiseisen. Off- en online wordt tegelijkertijd uiting gegeven aan de onderwerpen waarop de basiseisen betrekking hebben, zoals VCP's.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Lopend – kernfase (POS)
Ondersteunen van sportaanbieders bij het invoeren van de sociale basiseisen en verbeteren van de sociale veiligheid.	De e-learning 'Een beetje opvoeder' is nogmaals herzien en uiteindelijk is er nu een eenvoudige en toegankelijke trainersopleiding op niveau 1 beschikbaar. Deze wordt via een campagne in 2026 ook zo weggezet, waarmee NOC*NSF 2 doelen probeert te realiseren: het scholen van kader op sociale veiligheid en 100 procent bekwaam kader.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Lopend – kernfase (POS)

Het POS heeft handreikingen en stappenplannen ontwikkeld en gepubliceerd zodat deze beschikbaar zijn voor ondernemende sportaanbieders. Ook is er een inventarisatie uitgevoerd bij de branches om in kaart te brengen waar nog welke actie nodig is. In samenwerking met de VSG en NOC*NSF is een rapport opgesteld, waarin 5 regio's benaderd zijn. POS-coördinatoren, VSG-regio-coördinatoren, clubondersteuners, gemeenten en het sportaanbod zijn hierin meegenomen. Voor zomer 2026 komt de conclusie en in het najaar volgt de uitvoering.

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Versterken van de keten voor sociale veiligheid

Tabel B1.2
Werkafspraken: versterken van de keten voor sociale veiligheid

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Vertrouwenscontactpersonen (VCP) worden opgeleid.	In 2025 zijn er ten opzichte van 2024 1726 extra VCP's opgeleid. 324 VCP's lieten zich bijscholen tijdens een terugkomdag. In 2024 en 2025 zijn er in totaal ruim 3500 VCP's opgeleid. Het POS gaf aan dat deze scholing in mindere mate geschikt is voor ondernemende sportaanbieders die onderdeel zijn van het midden-/kleinbedrijf. Het POS onderzoek of er voor hen een passendere vorm is aan te bieden.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Lopend – beginfase (POS)
Er wordt gewerkt aan een onafhankelijk integriteits-centrum, in eerste instantie als meldpunt en kennis-centrum voor (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, matchfixing en doping in de sport.	Het wetsvoorstel over het integriteits-centrum ging in de zomer van 2026 naar de Raad van State en de kwartiermaker verkent de opbouw van de organisatie.	Lopend – kernfase
Er wordt gewerkt aan de professionalisering van het Instituut Sportrechtspraak.	De professionaliseringsslag van het ISR heeft niet zozeer een harde eindtermijn. Er zijn stappen gezet op het gebied van procedures, doorlooptijden, kwaliteit en capaciteit. NOC*NSF heeft daar een vervolg aan gegeven door een nieuwe visie op tuchtrecht te ontwikkelen en publiceren. Dat traject is inmiddels afgerond.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Het POS biedt ondersteuning aan brancheorganisaties om ervoor te zorgen dat aangesloten ondernemende sportaanbieders voldoen aan de basiseisen.	Het POS biedt de workshop 'Voorkom gedoe met duidelijkheid – aan de slag met de gedragscode' aan. Deze workshop gaat in op het opstellen van gedragsnormen binnen een ondernemende sportorganisatie, en geeft ondernemers op een praktische en interactieve wijze handvatten voor het opstellen van een gedragscode. De eerste Workshop heeft plaatsgevonden. De volgende stap is dat POS-regio-coördinatoren de workshop gaan aanbieden binnen POS-kantoren – lokale netwerken van ondernemende sportaanbieders.	Lopend – kernfase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Werkafspraken Ruimte voor sport en bewegen

Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur

Tabel B1.3
Werkafspraken: betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
We voeren een onderzoek uit naar kansrijke oplossingsrichtingen voor slimmer gebruik en betere spreiding van bestaande sportaccommodaties. Ook wordt gekeken naar randvoorwaarden om de oplossingsrichtingen (beter) mogelijk te maken; zoals het wegnemen van belemmerende regels en het beter toegankelijk maken van subsidieregelingen.	Het onderzoek naar kansrijke oplossingsrichtingen is uitgevoerd. Ontwerpbureau Urhahn heeft verschillende oplossingsrichtingen uitgewerkt voor slimmer gebruik van bestaande sportaccommodaties. Daarbij is ook aandacht besteed aan spreiding, onder meer door te kijken naar het behoud van buurtvoorzieningen en de beschikbaarheid van verschillende typen sportvoorzieningen. Belemmerende regels voor slimmer (mede)gebruik zijn geïnventariseerd, waaronder de Wet markt en overheid. Daarbij is vooral ingezet op het beter omgaan met bestaande juridische kaders. Ervaringen en inzichten uit de achterbannen worden meegenomen in een opleidingslijn over sportvastgoed, waarin onder meer juridische kaders, meervoudig gebruik van sportparken en het Integraal Huisvestingsplan Sport aan bod komen. Subsidiemogelijkheden zijn toegankelijker gemaakt. De DUMAVA-regeling is passender gemaakt voor sportclubs en de BOSA-regeling is meer onder de aandacht gebracht bij clubbestuurders.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Als vervolg op het bovenstaande onderzoek bieden we experimenteerruimte voor lokale partijen om de kansrijke oplossingsrichtingen in praktijk vorm te geven en toe te werken naar lokale opschaling.	Het oorspronkelijke plan om lokale experimenteerruimte te bieden is aangepast. In plaats daarvan is kennis opgehaald op plekken waar medegebruik al is gerealiseerd, over wat wel en niet werkt en welke afspraken daarvoor nodig zijn. Op basis van deze kennis zijn drie oplossingsrichtingen voor medegebruik. uitgewerkt en zijn praktische handvatten ontwikkeld. De oplossingsrichtingen zijn onder meer gedeeld via een animatievideo en workshops voor sportbonden en gemeenten. Daarnaast is onderzoek gedaan naar vandalisme en toezicht en naar binnenstedelijke sportparken, waarbij Utrecht als toets-casus is meegenomen. Een stappenplan voor de inrichting van multisportvelden wordt eind 2026 opgeleverd. NOC*NSF en VSG verspreiden de opgedane kennis naar hun achterbannen en werken aan borging daarvan in cursusaanbod.	Lopend – afrondende fase
We onderzoeken de mogelijk-heden voor eigenaren en beheerders van sportaccommodaties om de toegankelijkheid voor sporters met een beperking te vergroten (bijvoorbeeld door een zelfscan in de vorm van een app).	Op basis van verkenning en analyse heeft NOC*NSF samen met partners een zelfscan ontwikkeld waarmee eigenaren en beheerders de toegankelijkheid van sportaccommodaties voor sporters met een beperking kunnen beoordelen en verbeterpunten kunnen identificeren. De scan wordt in 2026 getest in de vorm van ongeveer twintig pilots.	Lopend – kernfase
We voeren een grootschalig onderzoek uit naar het huidig aanbod en de (toekomstige) behoefte aan ruimte voor sport, per tak van sport en per wijk.	Het Mulier Instituut heeft in opdracht van NOC*NSF de toekomstige behoefte aan ruimte voor sport onderzocht, waarbij verschillen tussen regio's en typen sportaccommodaties in beeld zijn gebracht. Het onderzoek is in september 2024 opgeleverd.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Op basis van de uitkomsten van de Sportlandkaart (die beeldt af waar welke accommodatie ligt, met welke capaciteit en in hoeverre die accommodatie wordt gebruikt) wordt instrumentarium ontwikkeld	Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft Synarchis opdracht gegeven de Handreiking Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport en Bewegen te ontwikkelen. De handreiking biedt gemeenten instrumentarium om toekomstige behoeften aan sportinfrastructuur te vertalen naar langetermijnbeleid. De handreiking is in	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

voor gemeenten en sportaanbieders om tijdig aan de slag te gaan met toekomstige behoeften aan sportinfrastructuur.	september 2025 gepubliceerd. NOC*NSF werkt in 2026 verder aan de onderliggende data-infrastructuur, zodat gegevens over sportaccommodaties beter kunnen worden benut voor advies over toekomstige behoeften op lokaal niveau.	
We voeren een maatschappelijke kostenbaten-analyse uit naar de mogelijkheden om sportparken ook te benutten voor andere leefdomeinen.	De HAN heeft in 2024 onderzocht hoe de maatschappelijke kosten-batenanalyse van sportaccommodaties kan worden verbreed met welzijnsopbrengsten voor doelgroepen binnen het sociaal domein. Aanvullend is in 2025/2026 een casestudie uitgevoerd bij een sportpark in Tiel, waarvan de resultaten in april 2026 zijn gepubliceerd.	Afgerond – afgerond en afgesloten
We voeren een onderzoek uit naar de impact op de exploitatie van sportaccommodaties, bij meervoudig gebruik door verschillende sportpartijen.	Onderzoek naar de impact van meervoudig gebruik op de exploitatie bleek niet verantwoord uitvoerbaar. Daarom is de focus verlegd naar de accommodatie-gebonden kosten en opbrengsten die van belang zijn voor de exploitatie van sportverenigingen. Op basis van gegevens van sportverenigingen met ervaring in meervoudig gebruik is een benchmark opgesteld. De inzichten zijn vertaald naar een artikel in een afgeschermde kennisomgeving en een workshop voor verenigingsbestuurders.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Verdere versterking beweegvriendelijke omgeving

Tabel B1.4
Werkafspraken: verdere versterking beweegvriendelijke omgeving

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
De maatschappelijke en (waar mogelijk) monetaire waarde van een beweeg-vriendelijke leefomgeving worden nader uitgewerkt en kenbaar gemaakt richting partijen en professionals die verantwoordelijk zijn voor ruimtelijke ordening (waaronder planologen en stedenbouwkundigen).	Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft Populytics opdracht gegeven onderzoek te doen naar de maatschappelijke waarde van een beweegvriendelijke openbare ruimte. De resultaten zijn in 2026 gepubliceerd in een rapport en verder verspreid via een artikel en factsheet.	Afgerond – afgerond en afgesloten
We ontwikkelen meer inzicht in gedrag en motieven voor actief bewegen in de openbare ruimte en ook de belemmeringen die daarbij worden ervaren, met als doel deze inzichten te vertalen naar concrete beleidskansen. We inspireren beleids-makers met goede voorbeelden.	Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft het Mulier Instituut opdracht gegeven onderzoek te doen naar ervaren belemmeringen om te sporten en bewegen in de openbare ruimte. De resultaten zijn in april 2025 gepubliceerd en door het Kenniscentrum vertaald naar een factsheet voor beleidsmakers.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Gezamenlijk met provincies gaan we in gesprek met eigenaren en beheerders van landgoederen en natuurgebieden over het opstellen van convenanten ter ontsluiting van landgoederen en natuurgebieden voor sporten en sportief bewegen.	Op basis van de ervaringen in drie voorbeeld regio's is een blauwdruk ontwikkeld voor een bestuurlijke aanpak om samen met provincies en terreinbeheerders meer ruimte voor sport in het buitengebied te realiseren.	Afgerond – afgerond en afgesloten

We verkennen hoe we organisatoren van sport in de openbare ruimte kunnen ondersteunen en ontzorgen in regeldruk, bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen bij gemeenten, terreinbeheerders, provincie en waterschap.	Er is een actieplan opgesteld om organisatoren van sport in de openbare ruimte te ondersteunen en de regeldruk te verminderen. Het actieplan bevindt zich in de realisatiefase. Daarbij wordt gewerkt aan de oplevering van een centraal loket, een ontzorgingstool, een handelingsperspectief voor stikstof, pilots voor regionale afstemming en een convenant met landelijke terreinbeherende organisaties.	Lopend – kernfase
We verkennen wat de toegevoegde waarde is van normen en/of richtlijnen omtrent beweegvriendelijke ruimte voor (nieuw) in te richten gebieden binnen gemeenten. Op basis van deze verkenning kan bepaald worden of normen hiervoor mogelijk zijn.	Platform31 en Urhahn hebben in opdracht van het ministerie van VWS onderzocht wat de toegevoegde waarde is van normen en richtlijnen voor ruimte voor sport en bewegen. Op basis van dit onderzoek is geconcludeerd dat landelijke ontwerprichtlijnen wenselijk zijn. Het Mulier Instituut en RIVM werken deze momenteel verder uit. De resultaten worden naar verwachting in november gepubliceerd.	Lopend – afrondende fase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Werkafspraken Vitale sportaanbieders

Kwaliteit kader in de sport verhogen

Tabel B1.5
Werkafspraken: kwaliteit kader in de sport verhogen

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Via 25 pilots op het niveau van clubs, gemeenten en bonden/branche-organisaties krijgen we beter beeld van de mogelijkheden voor effectieve implementatie van het hanteren van een minimale basiskwalificatie voor sportkader. De opbrengst van deze pilots geeft input voor landelijke opschaling in 2025/2026.	NOC*NSF constateerde in 2024 dat sportbonden vooral behoefte hebben aan ondersteuning bij het aanbieden van een opleiding op niveau 1 binnen de Kwalificatiestructuur Sport. Daarvoor is in 2025 de e-learning 'Sterk van start als trainer-coach' ontwikkeld en beschikbaar gesteld. Volgens NOC*NSF hebben op dit moment (peildatum medio september 2026) ongeveer 1.600 mensen de e-learning geopend en hebben 1.000 mensen deze afgerond. 28 sportbonden nemen deel aan pilots die rondom deze e-learning/opleiding van start zijn gegaan. Deze zijn divers in temp en omvang. De resultaten van de pilots zijn nog niet beschikbaar. 12 aanvullende sportbonden ontwikkelen een sportspecifieke variant van de pilots. Via pilots onderzoekt NOC*NSF ook hoe jeugdkader effectief is op te leiden in verschillende contexten. Naast sportbonden zijn hier 7 gemeenten/regio's, 4 POS kantoren en 3 maatschappelijke organisaties bij betrokken. Een aantal pilots is momenteel in uitvoering; een aantal andere moet nog beginnen. Op basis van de pilots onderzoekt NOC*NSF hoe en met wie zij de komende jaren kunnen werken aan het effectief opleiden van jeugdkader. En hoe zij kunnen werken naar 100 procent aantoonbaar bekwaam kader. In 16 regio's werken bonden en gemeenten samen aan een lerend netwerk coaching, veelal via sport- en beweegloketten. Een doorlopende activiteit is het verbeteren van gegevensuitwisseling tussen landelijke en lokale sportorganisaties, zodat de registratie en monitoring van trainers en coaches beter op elkaar aansluiten.	Lopend – kernfase

Er worden diverse ondersteuningsmogelijkheden aangeboden, zoals professionele procesbegeleiders vanuit het sportprofessionalsnetwerk (SPN), om sportaanbieders te begeleiden bij het voldoen aan de minimale kwaliteitseisen.	Om sportaanbieders te helpen om te voldoen aan de minimale kwaliteitseisen, zijn er 226 inspiratiesessies en informatie-avonden georganiseerd. Daarmee werden 888 sportaanbieders bereikt. Ook zijn via 228 verenigingstrajecten 267 sport-aanbieders begeleid. Binnen deze trajecten ontvangen verenigingen procesbegeleiding om te voldoen aan de vier v's. Bijvoorbeeld bij het aanvragen van VOG's, het positioneren van de VCP binnen de vereniging en het opstellen van een gedragscode. Tot nu toe zijn er in totaal 5.702 VCP's opgeleid. Bijna 41% van het totale aantal sportverenigingen dat voor minder dan 5% uit jeugdleden bestaat, is toegelaten tot de gratis regeling VOG.	Lopend – afrondende fase
Er wordt extra begeleiding aan-geboden om bonden en POS-leden te ondersteunen bij implementatie van opleidingsmateriaal. Daarnaast worden modules op trainersniveau 3 ontsloten die gemeenten en sportbonden kunnen gebruiken op het gebied van pedagogiek, didactiek en motoriek.	Sinds SAII zijn er 51 procesbegeleiding-trajecten gedaan. Daarvan zijn er nu 29 afgerond. De afronding van de andere trajecten vindt in kwartaal 3 of 4 van 2026 plaats. Aanvullend op de 51 trajecten zijn er sinds begin 2026 8 trajecten gestart. Daarin ligt de focus op de 'official'-lijn. Deze trajecten worden in 2026 afgerond.	Lopend – afrondende fase
Om versnippering tegen te gaan, hoge uitstroom te voorkomen en loopbaanperspectief te bieden, wordt vanuit de Human Capital Agenda komende jaren toegewerkt naar één functiehuis voor de sportsector. Op weg naar de ontwikkeling van dit functiehuis werkt de HCA-tafel aan een toolkit professionalisering en wordt een cao-vergelijking uitgevoerd.	Adviesbureau EVZ ontwikkelt op dit moment in samenspraak met de sportsector een functiehuis. Die is in het najaar van 2026 gereed. Het Mulier Instituut heeft een cao-vergelijking uitgevoerd. Deze is in juni 2026 gepubliceerd. Daarnaast heeft het POS opdracht gegeven voor een HR-toolkit voor sportaanbieders. In het najaar wordt deze gepubliceerd en gedeeld met de achterban van het POS. De toolkit zal ook beschikbaar zijn voor niet aangesloten ondernemende sportaanbieders en voor de sportverenigingen.	Lopend – afrondende fase
We gaan verkennen hoe de Human Capital Agenda (HCA) Sport en Bewegen vertaald kan worden naar activiteiten die bijdragen aan kwaliteit.	Eén van de werkgroepen van de HCA Sport en bewegen richt zich op de samenwerking tussen sport en de sectoren zorg en welzijn. Een andere werkgroep is bezig met de	Lopend – kernfase

	samenwerking tussen sport en de sectoren kinderopvang en primair onderwijs. Doel van het verbinden van deze sectoren is om de arbeidsmobiliteit daartussen te bevorderen. Hiermee wil men voor elkaar krijgen dat vaardigheden en ervaringen die mensen in de ene sector opdoen, in de andere sector ook worden herkend en erkend. De werkgroep die zich buigt over sport en bewegen, kinderopvang en primair onderwijs, kent drie subgroepen met eigen doelstellingen: o lokaal: de ontwikkeling van een handreiking voor gemeenten om de samenwerking vorm te geven tussen sport en bewegen, kinderopvang en primair onderwijs, vanuit het arbeidsperspectief; o reguliere opleidingen: het in kaart brengen, afstemmen en doorontwikkelen van de aandacht voor het leren van bewegen in reguliere mbo- en hbo-opleidingen (van sport en bewegen tot pedagogisch medewerker tot leerkracht basisonderwijs); o belangenbehartiging: de waarde van dagelijks bewegen voor kinderen van 0-13 jaar onder de aandacht brengen van politici en bestuurders, onder meer door het organiseren van werkbezoeken voor bewindspersonen.	
De Sportsector wordt verbonden aan het programma Maatschappelijke Diensttijd (MDT). NOC*NSF faciliteert twee kwartiermakers die zoveel mogelijk gemeenten stimuleren om MDT op te nemen in de lokale sportakkoorden en preventieakkoorden en voor kennisuitwisseling te zorgen.	In oktober 2023 startte NOC*NSF met twee kwartiermakers om sportorganisaties beter aan MDT te verbinden en de betrokkenheid van jongeren via sport te vergroten. Hiermee is een breed netwerk opgebouwd van sportbonden, gemeenten, maatschappelijke organisaties en sportaanbieders, waardoor kennis en werkwijzen effectief worden gedeeld. Naar schatting werden via de in 2024 goedgekeurde MDT-projecten in de sport 15.000 tot 17.000 jongeren bereikt. Daarnaast is MDT opgenomen als uitvoeringsinstrument in ten minste 37 lokale sportakkoorden.	Lopend – afrondende fase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Effectieve clubondersteuning

Tabel B1.6
Werkafspraken: effectieve clubondersteuning

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
In alle 27 VSG-regio's worden adviseurs lokale sport en procesbegeleiders ingezet om sport- en beweegloketten en sportplatforms bij alle gemeenten te realiseren.	Adviseurs lokale sport zijn actief in alle 27 VSG regio's. Zij ronden hun werkzaamheden aan het einde van 2026 af.	Lopend – afrondende fase
We ontwikkelen landelijke kwaliteitscriteria voor clubondersteuning waar sport- en beweegloketten lokaal aan moeten voldoen. Ook zetten we een landelijk coördinatiepunt op om de kwaliteitsontwikkeling en kwaliteitshandhaving van lokale loketten door te ontwikkelen en te borgen.	Inmiddels zijn er 112 gemeenten met een officieel sport- en beweegloket. Daarnaast zijn er 91 gemeenten waar een sport- en beweegloket in de praktijk al actief is, maar waar deze nog niet officieel is geregistreerd. Deze 91 gemeenten organiseren zich in 40 sport- en beweegloketten. Dat betekent dat veel gemeenten zoeken naar regionale samenwerking bij het oprichten van een loket. Met name kleinere gemeenten kiezen voor deze samenwerking zodat zij kennis en middelen kunnen bundelen. Op deze landkaart is te zien waar de loketten zijn of komen. Er worden afspraken gemaakt tussen VSG en NOC*NSF om het landelijk coördinatiepunt en het netwerk van sport- en beweegloketten door te zetten vanaf 2027 en structureel te borgen.	Lopend – afrondende fase
We begeleiden bonden en brancheorganisaties in het maken van afspraken over clubondersteuning. Dit gaat om afspraken over de verhouding tussen enerzijds sportspecifieke ondersteuning (behorende bij de sportbonden en brancheorganisaties) en anderzijds de generieke ondersteuning.	Voor sportbonden is een algemene set aan werkafspraken vastgesteld. Voor kleine sportbonden is een aangepaste set werkafspraken gemaakt. 55 sportbonden hebben op het clubondersteunersplatform inmiddels aangegeven hoe zij omgaan met deze afspraken en hoe ze die op verschillende manieren concretiseren.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Er is extra budget voor sportbonden en ondernemers om clubs te informeren over het sport - en beweegloket.	De aanvraag voor dit extra budget van 74 sportbonden is goedgekeurd. Zij ronden de activiteiten die voortkomen uit het budget af.	Lopend – afrondende fase

We bouwen een online portal waar sportclubs via lokale clubondersteuners aanvragen kunnen doen voor benodigde ondersteuning.	Het portal is volledig operationeel en doorontwikkeld en ingebed om ook na afloop van het Sportakkoord II in te zetten. Inmiddels hebben 6,758 sportaanbieders hier gebruik van gemaakt.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Verbeteren van de uitvoeringskracht

Tabel B1.7
Werkafspraken: verbeteren van de uitvoeringskracht

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Om het lokale netwerk van sportclubs te versterken, ondersteunen we aangesloten koepels zoals het POS, NOC*NSF en sportbonden met extra mankracht. Dit om de lokale sport-aanbieders te ondersteunen.	Lokale netwerken worden versterkt en geborgd, zoals de sport- en beweegloketten. Ook worden POS-kantoren opgezet en er wordt een *businesscase* ontwikkeld zodat die zijn te borgen. Het POS ontvangt vanuit SAII een subsidie om POS-kantoren op te zetten. Hiermee zijn inmiddels ongeveer 60 POS-kantoren opgericht. De komende periode worden hier nog 15-30 kantoren aan toegevoegd. Na 2026 moeten die kantoren zelf financieel onafhankelijk zijn van overheidssubsidie. Daar is de businesscase op ingericht.	Lopend – afrondende fase
Adviseurs lokale sport maken afspraken met clubondersteuners. Nationaal en lokaal wordt capaciteit ingezet om netwerken van sportaanbieders op te bouwen en te versterken.	Inmiddels zijn er 112 gemeenten waar een sportloket is. In 91 gemeenten staat alles klaar om sport- en beweegloketten te openen, maar zijn die informeel al actief (in totaal 40 sport- en beweegloketten). Daarnaast vinden in ongeveer 90 gemeenten (verspreid over 20 regio's) gesprekken plaats over het opstarten van samenwerking gericht op clubondersteuning. Adviseurs lokale sport brengen twee keer per jaar in iedere VSG-regio clubondersteuners bij elkaar. Het clubondersteunersplatform biedt een online omgeving waar ondersteuners elkaar kunnen vinden om kennis en ervaring te delen.	Lopend – afrondende fase
We stellen ondersteuningsbudget beschikbaar zodat sportaanbieders hun vrijwilligersmanagement kunnen versterken. Werving, inzet, begeleiding en waardering van vrijwilligers en betaalde mensen binnen de club (ook ondernemers) kan hierdoor beter wordt gecoördineerd.	466 sportverenigingen met 1.855 unieke deelnemers hebben een service via NOC*NSF gevolgd rondom het thema vrijwilligersmanagement.	Lopend – afrondende fase
Op weg naar de ontwikkeling van één functiehuis werkt de HCA-tafel aan een toolkit professionalisering om HR-beleid	POS heeft opdracht gegeven voor een HR-toolkit voor sportaanbieders. In	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

te stimuleren bij sportverenigingen en ondernemers.	het najaar wordt deze gepubliceerd en gedeeld met de achterban van het POS. De toolkit zal ook beschikbaar zijn voor niet aangesloten ondernemende sportaanbieders en voor de sportverenigingen.	
Er wordt een cao-vergelijking uitgevoerd.	De vergelijking heeft het Mulier Instituut in juni 2026 opgeleverd en gepubliceerd.	Afgerond – afgerond en afgesloten

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Verbeteren match vraag en aanbod hyperlokaal niveau

Tabel B1.8
Werkafspraken: verbeteren match tussen vraag en aanbod op hyperlokaal niveau

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Sportaanbieders kunnen ondersteuning aanvragen (in de vorm van bijvoorbeeld procesbegeleiding) om het bewustzijn te vergroten over lokale behoeften en welke kansen dat biedt voor uitbreiding van het sportaanbod. Op basis daarvan wordt bestaand sportaanbod verbeterd en nieuw sportaanbod ontwikkeld om nieuwe doelgroepen te binden.	Op dit moment hebben 1.036 sport-aanbieders ondersteuning aangevraagd om hun sportaanbod te verbeteren om nieuwe doelgroepen te binden. Dit betreft 7.445 deelnemers.	Lopend – afrondende fase
Sportbonden en het POS krijgen extra ondersteuning, zodat ze sportaanbieders kunnen helpen om beter aan te sluiten bij het lokale sportakkoord en de lokale sport- en beweegloketten voor clubondersteuning, met als resultaat dat sportverenigingen en ondernemers beter in staat zijn gebruik te maken van de mogelijkheden van lokale samenwerking.	74 sportbonden hebben een aanvraag gedaan voor extra ondersteuning en die is toegewezen. Zij ronden de activiteiten die onderdeel zijn van de aanvraag nu af. Het POS verzorgt de koppeling tussen sportaanbieders en lokale sportakkoorden via de POS-kantoren. Deze worden altijd opgezet in samenwerking met de gemeente of het lokale sportbedrijf.	Lopend – afrondende fase
Sportbonden ontvangen subsidie om vernieuwend sportaanbod te ont-wikkelen en implementeren bij sportclubs, zodat beter aangesloten kan worden op de veranderende behoefte van de sporter. Bijvoorbeeld door de opzet van flexibele competities, instroom en behoud van jeugdsporters en het flexibel aanbieden van sport-aanbod gericht op specifieke doel-groepen op basis van hun ledenanalyse.	Inmiddels zijn in totaal 21 sportbonden aan de slag met de waardevouchers. Hiervan zijn 9 sportbonden bezig met een verdere verdieping van de resultaten via strippen-kaarten. Dit betekent dat 21 sportbonden actief werken aan het onder de loep nemen en/of het aanpassen van hun sportaanbod voor de jeugd. NOC*NSF verwacht dat deze trajecten in het najaar zijn afgerond. Daarnaast zijn 7 sportbonden aan de slag met het vermarkten van hun sportaanbod, zodat die beter aansluit bij de behoeften van sporters. Dit vormt een volgende stap in het proces van het ontwikkelen en implementeren vernieuwend sportaanbod.	Lopend – afrondende fase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Werkafspraken Inclusie & diversiteit

Financiële toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Tabel B1.9
Werkafspraken: financiële toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Het Mulier Instituut verkent het huidige aanbod en gebruik van financiële (stadspas)regelingen voor sport.	Het Mulier Instituut doet doorlopend onderzoek naar sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laag in komen. In 2024 verscheen een uitgebreid rapport over de lokale aanwezigheid van dergelijke regelingen en aanvragen bij het Jeugdfonds en Volwassenen-fonds Sport & Cultuur sinds 2018. Begin 2026 volgden verschillende studies over de ervaringen van lokale beleidsmedewerkers, sport- en zwemlesaanbieders en intermediairs met dit onderwerp. In 2026 voert het Mulier Instituut een verdieping uit rondom stadspasconstructies die voor sport en zwemles in te zetten zijn. Het rapport verschijnt in het najaar van 2026. In oktober 2026 verschijnt ook een verdiepende studie naar financiële regelingen voor kinderen met een beperking vanuit het perspectief van intermediairs. VSG brengt de inzichten van het Mulier Instituut zoveel mogelijk onder de aandacht bij gemeenten.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Met pilots wordt een samenvoeging van regelingen onderzocht.	De pilots met betrekking tot de sportpas lopen in drie gemeenten van januari 2026 tot en met juni 2027. * In Dordrecht is deze pas alleen voor jongvolwassenen met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum, in Heerlen voor alle 12-23-jarigen met extra budget voor degenen die financiële drempels ervaren, in Waadhoeke krijgen alle 12-23-jarigen een eenmalig budget van 300 euro op de pas. In het najaar van 2027 volgen de resultaten van een lerende evaluatie van deze sportpassen.	Lopend – kernfase

Samen met adviseurs lokale sport communiceren de strategische partners actief over bestaande regelingen zoals Jeugdfonds Sport & Cultuur en Volwassenenfonds Sport & Cultuur.	De strategische partners brengen de regelingen onder de aandacht waar dat kan. De Beweegalliantie heeft met het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Volwassenenfonds Sport & Cultuur een convenant ondertekend waarin is afgesproken hoe dit in het vervolg te blijven doen en verbeteren. Ondernemende sportaanbieders worden via POS-kantoren op regelingen zoals het Jeugdfonds en Volwassenenfonds Sport & Cultuur gewezen. Leden van de werkgroep Inclusie & Diversiteit rondom SAII hebben een webinar georganiseerd voor adviseurs lokale sport, regioadviseurs van VSG en andere geïnteresseerden. Die ging onder meer in op actualiteiten rondom het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Volwassenenfonds Sport & Cultuur.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
De programma's District Spots en Fitness Loont worden uitgebreid.	In 2025 waren er 32 'spots' (sportplekken), waarvan 4 in de opstartende fase. In 2026 ligt de focus op het verzelfstandigen van de 'spots' op basis van ondersteuning van onder andere Rabobank. In het derde kwartaal van 2026 wordt de voortgang van de 'spots' gemonitord, waarna er in november dit jaar een afsluitende 'spots-connect'-bijeenkomst plaatsvindt om het programma rondom de District Spots af te sluiten. Fitness Loont liep van 2022 tot en met 2024.	Lopend – afrondende fase
Innovatieve projecten van Sportinnovator (project Sport en lage SES) krijgen meer aandacht.	Via de communicatie rondom SAII en de communicatie van de partners is aandacht besteedt aan de projecten. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen en het POS hebben daarover een magazine gepubliceerd.	Lopend – afrondende fase
Via onder meer de Hotspot - aanpak van NOC*NSF en het POS etaleren deze beide organisaties inspirerende voorbeelden over het vergroten van financiële toegankelijkheid van de sport.	In 2026 zijn er veel voorbeelden van hotspots gepubliceerd en aan de website van het SAII toegevoegd.	Lopend – afrondende fase
Het Kenniscentrum Sport en Bewegen deelt inspirerende voorbeelden en creëert bewustzijn over wat wel en niet werkt voor	Het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft verschillende artikelen over dit onderwerp gepubliceerd op hun eigen website. Ook heeft het Kenniscentrum Bewegen infographics gepubliceerd over het sport- en beweeggedrag van	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

mensen in een lage sociaaleconomische positie (SEP).	jeugd naar gezinsinkomen. Voortbouwend daarop zijn er ook verschillende kennissessies georganiseerd voor gemeenten hierover. Zolang SAII loopt, blijft het Kenniscentrum Sport en Bewegen voorbeelden delen.	
Er wordt verkend of het Nationaal Fonds voor de Sport bij kan dragen aan een financieel toegankelijke sportsector. Ook onderzoeken NOC*NSF en het Ministerie van VWS 'een goede aansluiting' met de Voedselbank.	In 2025 vond een pilot plaats met drie voedselbanken in de gemeente Eindhoven, Rotterdam en Den Haag. Die is inmiddels afgerond en heeft vooral lokaal relevante contacten opgeleverd voor gemeenten.	Afgerond – afgerond en afgesloten

Bron: Mulier Instituut., 2026.

* Na een motie in de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2024/2025, 36 600, nr. 131.) is deze pilot in de werkafspraken opgenomen.

Sociale toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Tabel B1.10
Werkafspraken: sociale toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
1.500 clubs en ondernemende aanbieders maken gebruik van het trainingsprogramma 'Onze Club Is Van Iedereen' tot en met 2026. Acht sportbonden en drie brancheorganisaties* werken actief samen om clubs te mobiliseren mee te doen aan het trainingsprogramma.	Tot 1 oktober 2026 konden organisaties interventies aanvragen bij NOC*NSF die onderdeel zijn van het trainingsprogramma. Dit geldt alleen niet voor de interventie trajectbegeleiding. Per juni 2026 waren er 1.392 sportaanbieders bereikt, waarvan 126 in 2026. Het aantal ingezette interventies vanaf 2023 is 357, waarvan er in 2026 tot en met juni 61 zijn ingezet. Deze cijfers zijn exclusief voetbal, omdat die niet meegerekend worden in de resultaten van OCIVI.	Lopend – afrondende fase
NOC*NSF en het POS helpen sportbonden en branches een stap verder met het aan de slag gaan en blijven met Inclusie & Diversiteit op basis van de charter D&I.	Elemental Strategy heeft NOC*NSF, 8 sportbonden en 2 brancheorganisaties** ondersteund bij het realiseren van diverse en inclusieve werkomgevingen via gesprekken en onderzoek. NOC*NSF heeft bij sportbonden nagevraagd of er behoefte is aan ondersteuning en alleen de KNHB had die. Fronteer (voorheen Elemental Strategy) werkt nog een voorstel uit over hoe die ondersteuning voor de hockeybond ingevuld wordt. Het POS gebruikt het charter D&I niet en richt zich qua D&I specifiek op mensen met afstand tot sport. Op hun website hebben ze hiervoor een kennisbank ingericht en de organisatie heeft samenwerkingen met diverse partners om kennis op te halen en delen. Daarnaast heeft het POS met Sportinnovator een bijeenkomst georganiseerd om kennishiaten op het gebied van D&I met ondernemers en partners in te vullen. In het vierde kwartaal van 2026 volgt een werkconferentie, waarin onder meer handvatten en voorbeelden centraal staan.	Lopend – afrondende fase

Het Kenniscentrum Sport en Bewegen ontwikkelt, in samenspraak met de partners van het SAII en betrokkenen uit de sector, een gezamenlijke definitie van Inclusie en Diversiteit, en vertaalt dit naar een herkenbare, toepasbare code en handvatten.	Het Kenniscentrum Sport en Bewegen ontwierp eerder een kompas Inclusie & Diversiteit. Daar is nu een digitaal product van gemaakt, dat is aangevuld met praktijkvoorbeelden en tips en tricks. Het digitale kompas verscheen in de zomer van 2026 en wordt nog getest. Bij het testen ligt de focus op wat professionals nodig hebben, zoals fysiek ondersteuningsmateriaal, gesprekstechnieken en werkbladen. Het Kenniscentrum en NOC*NSC benaderen in de tweede helft van 2026 de bonden die deelnemen aan OCIVI om te kijken naar inzet van het Kompas vanuit de bonden.	Lopend – afrondende fase
Sportbonden, branches en maatschappelijke organisaties werken samen met rolmodellen aan sportaanbod in lage-SEP-wijken, om dit passend en laagdrempelig te maken (onder andere via de District Spots). En strategische partners kijken waar kansen liggen voor verbinding met wijken in steden die deelnemen aan het Nationale Programma's Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV).	In tabel 6.1 kwam de samenwerking in het kader van District Spots al aan de orde. De Beweegalliantie initieerde in 2026 een NPLV-overleg dat in het teken staat van Sport en Bewegen, waarbij onder andere partners van SAII aansluiten. Het overleg vindt vier keer per jaar plaats en gaat onder meer over de voortgang per NPLV-wijk in relatie tot de opgaven uit het sportakkoord over sport en bewegen.	Lopend – kernfase
Het Ministerie van VWS start een verkenning over het betrekken van mensen voor wie beleid bedoeld is bij het maken van sportbeleid.	Het ministerie van VWS heeft deze verkenning uitgevoerd en daaruit is een stappenplan voortgekomen. Momenteel wordt gewerkt aan de implementatie van het plan. Bij het (monitoring)onderzoek naar de Strategie 2030 (meer daarover in paragraaf 6.3) zijn mensen met een beperking als ervaringsdeskundigen ingezet.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Er wordt samengewerkt met de Alliantie Gelijkspelen om specifieke aandacht te leggen op LHBTIQ+. We vertalen de huidige handreiking gender- en seksediverse personen (2023) naar het Engels en maken deze beschikbaar ook voor inwoners van Nederland die geen Nederlands spreken.	In 2023 publiceerde NOC*NSF de Engelse versie van de handreiking: *Guideline for Inclusion of Gender and Sex Diverse Individuals* en in 2025 bracht NOC*NSF een handreiking voor de topsport uit: Transpersonen in de Nederlandse topsport. Daarnaast verscheen het monitoringsrapport over de Alliantie Gelijkspelen 5.0 (2023-2025) in juli 2026. Alliantie Gelijkspelen 6.0 is in dezelfde maand van start gegaan. Daarbij werd een lunch georganiseerd voor betrokken partners, waarbij is gekeken hoe zij de toekomst voor zich zien en zaken kunnen verduurzamen en borgen.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Landelijk leggen het ministerie van VWS en VSG de verbinding met de Nationale strategie VN-verdrag Handicap.	De maatregelen uit de Strategie sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030 zijn opgenomen in de werkagenda van de nationale strategie VN-verdrag Handicap. Tussen de betrokken partijen is nauwe samenwerking ontstaan.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Het ministerie van VWS, NOC*NSF, VSG en het POS lichten iedere maand op websites en sociale media goede voorbeelden van sportaanbieders, sportbonden, branches en maat-schappelijke organisaties (hotspots) toe ter inspiratie rondom de thema's Inclusie & Diversiteit.	NOC*NSF organiseerde in samenwerking met de ministeries van VWS en SZW in maart 2026 het Landelijk Sportdebat GR 2026, onder de noemer Sport gaat niet vanzelf. Gelijke sportkansen was daar een van de thema's. Het POS communiceert goede voorbeelden in lijn met communicatie over de hotspots (zie opgave financiële toegankelijkheid). Daarnaast werkt het POS onder andere aan het project Nationale Sportinnovator Prijs met Sportinnovator over het uitvoeren van diverse projecten met een inclusiekarakter.	Lopend – afrondende fase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

De sportbonden zijn: Rugby Nederland (Rugby NL), de Nederlandse Basketball Bond (NBB), het Nederlands Handbal Verbond (NHV), de Nederlandse Volleybalbond (Nevobo), de Koninklijke Nederlandse Cricket Bond, de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB), Badminton Nederland (BN), de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB), de Koninklijke Nederlandse Roei Bond (KNRB), en het Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond. De brancheorganisaties zijn: NL Actief, de Nederlandse Vechtsportautoriteit (VA) en POS.

** De sportbonden zijn: Nevobo, NBB, KNLTB, NHV, BN, Rugby NL, KNRB en KNHB. De brancheorganisaties zijn NOC*NSF, NL Actief en VA.

Praktische toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Tabel B1.11
Werkafspraken: praktische toegankelijkheid sport en bewegen vergroten

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Het ministerie van VWS werkt samen met stakeholders zoals Fonds gehandicaptensport, Special Heroes Nederland*, Gehandicaptensport Nederland, Esther Vergeer Foundation en het Kenniscentrum Sport en Bewegen om sporthulpmiddelen ingezet voor breedte- en topsport beter te organiseren.	Hiervoor is een centraal loket voor sporthulpmiddelen opgezet. Momenteel worden pilots uitgevoerd om toe te werken naar een duurzame oplossing voor het beter organiseren van de inzet voor sporthulpmiddelen.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Special Heroes Nederland, Gehandicaptensport Nederland en het Kenniscentrum Sport en Bewegen ontwikkelen een kennisplatform om de kennis over vervoer, sporthulpmiddelen en financiële regelingen bij professionals (lokaal en regionaal) te vergroten.	Dit platform is opgezet en wordt verder doorontwikkeld onder de naam KOSO.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
NOC*NSF werkt in samenwerking met de partners van SAII aan toegankelijkheidsscans voor accommodaties van clubs, zowel verenigingen als ondernemende aanbieders, om hen te ondersteunen en de BOSA goed te kunnen benutten.	In januari 2026 is een projectleider bij NOC*NSF in dienst getreden die zich met de toegankelijkheidsscans bezighoudt. Sport NL Toegankelijk is, inclusief de zelfscan, live: https://sportnltoegankelijk.nl/ De zelfscan wordt in de week voorafgaand aan de Week van de Toegankelijkheid eind september breed geïntroduceerd. Ook voeren NOC*NSF en de gemeente Rotterdam in 2026 een segmentatieonderzoek uit naar onder andere de toegankelijkheid van sportaccommodaties.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Het ministerie van VWS ontwikkelt de huidige vervoersvoorziening voor gehandicapte teamsporters verder door. Daarbij toetsen ze of het haalbaar is die ook voor individuele sporters in te zetten.	De vervoersvoorziening is door Special Heroes Nederland overgedragen aan Fonds Gehandicaptensport. Een regeling hierover is meegenomen in de aanbesteding van vervoersorganisatie Valys. Het gunningsproces is nu in gang. De verwachting is dat de regeling in 2027 in werking treedt.	Lopend – kernfase
Alle partners van SAII committeren zich aan de strategie 'Sporten en bewegen voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030!' en werken samen met alle betrokken stakeholders om de strategie te realiseren.	De partners hebben zich op 14 oktober 2024 aan de strategie gecommitteerd, op de Uniek Sporten Dag. De uitvoerings-plannen op zeven specifieke pijlers zijn gereed en werden 3 november 2025 gelanceerd. Momenteel worden die plannen uitgevoerd. Het Mulier Instituut monitort de voortgang op de uitvoering van deze uitvoeringsplannen en brengt hierover jaarlijks een voortgangsrapportage uit.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Bron: Mulier Instituut, 2026.

* Special Heroes Nederland stopt eind 2026. Taken zijn deels overgedragen aan andere organisaties.

Effectieve begeleiding en toeleiding

Tabel B1.12
Werkafspraken: effectieve begeleiding en toeleiding

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
Lokale kernteams maken – samen met de adviseurs lokale sport en CSP's –afspraken over de toeleiding van mensen naar sportaanbod. De Maatschappelijke organisaties in de Sport (MOS) helpen lokale partijen bij het maken en uitvoeren van deze afspraken rond toeleiding naar sport.	Deze werkafspraak is aangepast en heeft vorm gekregen in de samenwerking van de Beweegalliantie en MOS in het kader van de NPLV (zie paragraaf 6.2).	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
De beweeg- en buurtsportcoach kennen toeleiding naar sport- en beweegaanbod als één van de hoofdtaken. De inzet van deze functionarissen voor mensen met een achterstand in sport- en beweegdeelname wordt gestimuleerd.	Beweeg- en buurtsportcoaches worden continu gestimuleerd om met toeleiding bezig te zijn. Onder andere via regionale contactdagen van VSG en andere communicatie-kanalen wordt dit onder de aandacht gebracht. Tijdens de regionale contactdagen die VSG in het najaar van 2025 organiseerde, zijn deelsessies georganiseerd over domeinoverstijgende samenwerking en inwonerbetrokkenheid. Dit gebeurde door kennis- en ondersteuningsorganisaties die bij GALA en SAII zijn aangesloten. Ook is dit via andere communicatiekanalen onder de aandacht gebracht, zoals magazines en de nieuwsbrief Sportindebuurt.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Gemeenten worden ondersteund bij het domeinoverstijgend werken via kennisdeling en inspiratie met goede voorbeelden.	Zie bovenstaande werkafspraak over de deelsessies op VSG-contactdagen. VSG en het Kenniscentrum Sport en Bewegen agenderen domeinoverstijgend werken continu waar dat relevant is.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

NOC*NSF en het POS maken de mogelijkheden van clubondersteuning bekend bij sportaanbieders, bonden en brancheorganisaties.	Via regionale contactdagen die VSG organiseert, en via zogeheten regionale ontwikkelagenda's, worden vooral gemeenten aangejaagd om zelf mogelijkheden te verkennen en te benutten om clubondersteuning vaker en beter bekend te maken. Volgens het POS nemen niet alle clubondersteuners ondernemende sportaanbieders mee in hun aanpak.	
NOC*NSF en Sportkracht 12 winnen oudere (65+) sporters door actief samen te werken aan implementatie van bestaand en nieuw (master)sportaanbod.	Voor 65-plussers is er divers sportaanbod ontwikkeld, waaronder Old Stars van het Nationaal Ouderenfonds in samenwerking met sportbonden. NOC*NSF en Sportkracht 12 werkten daarnaast een strategie uit en richten zich daarbij op 45- in plaats van 65-plussers. Onderdeel van de strategie is een scan om de behoeften van sporters in kaart te brengen. Voortvloeiend hieruit is in juni 2026 een ondersteuningstraject 45+ voor 9 sportorganisaties gestart, die hulp krijgen bij de ontwikkeling van passend sportaanbod.	Lopend – kernfase

Bron: Mulier Instituut, 2026.

MOS is een samenwerkingsverband van 18 organisaties, opgericht in 2023. Zij werken samen aan het verkleinen van de achterstand tot sport en bewegen van mensen in een kwetsbare positie. MOS is breder actief dan alleen in NPLV-wijken. De organisatie treedt op richting politiek, beleid en praktijk (MOS, z.d.).

Werkafspraken Vaardig in bewegen

Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen

Tabel B1.13
Werkafspraken: motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
NOC*NSF en het POS verkennen met bonden en brancheorganisaties wat er nodig is voor meer inzet van tools voor veelzijdig bewegen in jeugdtraining.	NOC*NSF is in lijn met de Kamerbrieven Sport en Bewegen breder gaan kijken naar het begrip veelzijdig bewegen. In gesprek met sportbonden is vervolgens een visie ontwikkeld rondom veelzijdig bewegen. In samenwerking met het Kenniscentrum Sport en Bewegen zijn twee tools ontwikkeld (Beweegscan en Handreiking Veelzijdig Bewegen) waarmee sportbonden inspiratie en kennis kunnen opdoen over het implementeren van veelzijdig bewegen binnen hun programma's. Het afgelopen jaar heeft NOC*NSF via een projectleider sportbonden ondersteund bij de implementatie van veelzijdig bewegen, bijvoorbeeld in het sportaanbod, opleidingen en visie- en beleidsontwikkeling. Bij drie sportbonden heeft deze implementatie inmiddels concreet vorm gekregen. Daarnaast zijn momenteel zeven sportbonden actief bezig met de verdere implementatie.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend (NOC*NSF) Niet gestart (POS)

NOC*NSF publiceert een integrale zienswijze rondom jeugdsport en talentontwikkeling, met aandacht voor selectie en competitiebeleid.	De integrale zienswijze is vertaald naar een animatievideo voor sportbonden, gemeenten en andere relevante sportorganisaties. Op dit moment blijft NOC*NSF met sportbonden en gemeenten in gesprek over de implementatie en verdere toepassing hiervan. Hierbij staat centraal hoe zij samen kunnen bijdragen aan een sportomgeving waarin ieder kind en iedere jongere zich op een passende manier kan ontwikkelen. De eerste reacties vanuit het werkveld zijn positief en bieden aanknopingspunten om de zienswijze de komende periode verder te verankeren in beleid, opleidingen en sportaanbod.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
In het profiel van de combinatiefunctionaris onderwijs is meer aandacht voor ondersteuning rondom motorische ontwikkeling en de 'dynamische schooldag'. Hiervoor komt nieuw scholingsaanbod beschikbaar via Landelijke Academie Buurtsportcoaches (LAB).	De VSG heeft aandacht voor motorische ontwikkeling en de dynamische schooldag opgenomen in het profiel van de combinatiefunctionaris onderwijs. Vanuit LAB is een webcast over de dynamische schooldag gemaakt.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Het Kenniscentrum Sport en Bewegen ontwikkelt de handreiking Vaardig in Bewegen door, en verspreidt deze onder stakeholders.	De handreiking staat online. In totaal hebben ongeveer 350 gebruikers hiervan sinds de lancering in 2024 gebruik gemaakt.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Het ministerie van VWS stimuleert een betere samenwerking tussen scholen en de sportsector om leerlingen een diversiteit aan sporten aan te bieden. Hiervoor heeft het Kenniscentrum Sport en Bewegen in 2023 een QuickScan ontwikkeld en is het ministerie in gesprek met partijen om	Het Kenniscentrum heeft een QuickScan (achtergronddocument) opgeleverd met werkzame elementen om vanuit het onderwijs verbinding met sport te maken. Het ministerie van VWS heeft hiervoor financiële steun beschikbaar gesteld.	Afgerond – afgerond en afgesloten

vanaf 2024 hier extra activiteiten op te ontwikkelen.		
Het programma School & Omgeving werkt aan het verbinden van scholen met o.a. sportaanbieders in wijken. Er wordt een projectleider aangesteld vanuit NOC*NSF die de verbinding tussen het programma en de sport maakt.	NOC*NSF blijft de ontwikkelingen rondom School & Omgeving nauwgezet volgen en ziet hierin kansen voor sport en bewegen. Om sportbonden hierin te ondersteunen, heeft NOC*NSF relevante informatie en handvatten beschikbaar gesteld via hun website. Daarnaast blijft NOC*NSF verkennen hoe sportbonden kunnen aansluiten bij lokale initiatieven, zodat meer kinderen en jongeren in aanraking komen met sport en bewegen.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Het ministerie van VWS en VSG stellen als voorwaarde aan gemeenten bij de herijking van het lokale sportakkoorden om een lokaal kernteam te vormen met daarin ook maat-schappelijke instellingen, waaronder het onderwijs.	De VSG heeft bij de herijking van de lokale sportakkoorden gestuurd op de aanwezigheid van een lokaal kernteam. Waar dit niet het geval is, is ondersteuning geboden vanuit VSG- regioadviseurs. 78 procent van de gemeenten heeft een kernteam (Rappange et al., 2025). In 41 procent van deze kernteams is het onderwijs aangesloten.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Het Mulier Instituut ontwikkelt een beweeg-advies op maat voor kinderen in het primair onderwijs.	Het Mulier Instituut heeft een online tool (Trefzeker) ontwikkeld waarmee gymdocenten de beweegwijsheid van leerlingen kunnen bijhouden en een persoonlijk beweegadvies kunnen opstellen. Deze tool wordt op dit moment getest met pilot op een aantal basisscholen. Aan de hand van deze pilots worden nog enkele verbeteringen aangebracht. De tool wordt aan het einde van 2026 opgeleverd.	Lopend – kernfase
NOC*NSF ondersteunt sportaanbieders bij de uitvoering van het Jeugdsportplan, waarin	NOC*NSF blijft de tien grootste jeugdsportbonden ondersteunen bij de implementatie van het Jeugdsportplan. Daarnaast heeft	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

verschillende randvoorwaarden staan om jeugdsport te stimuleren en laagdrempelig te maken.	NOC*NSF in kaart gebracht hoe sportbonden invulling geven aan de zeven randvoorwaarden van het Jeugdsportplan. Om kennisdeling en onderlinge uitwisseling te stimuleren, organiseren zij themabijeenkomsten, verdiepingssessies en masterclasses rondom voor sportbonden relevante thema's. In de afgelopen periode hebben dergelijke bijeenkomsten minimaal twee keer per jaar plaatsgevonden.	
Het ministerie van VWS en NOC*NSF bouwen voort op het succes en het bereik van de Koningsspelen, specifiek met betrekking tot de sportieve activiteiten en het initiatief van de Koningsmatch.	Geen nieuwe update ten opzichte van vorige rapportage uit 2025: *'Door de overgang naar een instellingssubsidie zijn de Koningsspelen structureel geborgd en erkend als vast onderdeel van het sport- en beweegaanbod voor kinderen. De ambitie was om sportclubs beter aan te laten haken bij de Koningsspelen, om kinderen door te laten stromen naar bestaand sportaanbod van verenigingen. Hiervoor was budget beschikbaar, maar dat is teruggegeven aan het ministerie van VWS, omdat er onvoldoende capaciteit was om dit duurzaam te organiseren'* (Rappange et al., 2025).	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Het ministerie van VWS versterkt het programma Gezonde School met ondersteuningsaanbod voor extra scholen.	Het Kabinet investeert in 2027 vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord de Gezonde School aanpak om ook scholen zelf en de GGD te ondersteunen bij gezondheidsbevordering onder kinderen en jongeren en het gezonder maken van de schoolomgeving.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Het ministerie van VWS, NOC*NSF en het POS betrekken de jeugd bij initiatieven en beleid door meer in gesprek te gaan via (sport/jeugd) panels en de jeugdraad van de sportbond.	Het afgelopen jaar heeft NOC*NSF op negen momenten en plekken het gesprek gevoerd met jongeren. Zo werden scholen bezocht tijdens de *Olympic Moves*. NOC*NSF heeft gesproken met sporters en niet-sporters. Daarbij stonden diverse onderwerpen centraal, zoals hoe het sportaanbod	Lopend – afrondende fase

aansluiting vindt op behoeften van jongeren, de invloed van trainer-coaches, sportplezier, inclusie en gezondheid.

De gesprekken dragen er volgens NOC*NSF aan bij dat zij de jeugd beter zijn gaan begrijpen. Voor de laatste fase van SAII is NOC*NSF met Young Impact aan het verkennen hoe de gesprekken structureel zijn voort te zetten.

Het POS is betrokken bij jeugd-panelonderzoek voor een aantal specifieke brancheorganisaties.

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren

Tabel B1.14
Werkafspraken: verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
NOC*NSF en het POS helpen sportbonden en brancheorganisaties om hun spelvorm(en) – denk hierbij o.a. aan manier van aanbieden, (competitie) opzet en teamindeling – tegen het licht te houden en te analyseren, en waar nodig te helpen met het ontwikkelen van vernieuwend sport- en spelaanbod. Dit resulteert in concrete en toepasbare adviezen.	NOC*NSF stimuleert op verschillende manieren aanpassing en vernieuwing van sportaanbod. Zo zijn totaal 21 sportbonden aan de slag met zogeheten waardevouchers. Deze voucher geeft een bond mogelijkheid tot expertise en begeleiding van een externe partij voor een specifiek traject. Daarnaast zijn negen sportbonden bezig met een verdere verdieping van de resultaten rondom sportaanbod via strippenkaarten. Met deze strippenkaart kunnen bonden meerdere ondersteuningsactiviteiten organiseren, zoals een presentatie over belevingswereld van jongeren, of een sessie over het aanpassen van spelregels. Dit betekent dat 21 sportbonden actief werken aan het onder de loep nemen en/of aanpassen van hun sportaanbod voor de jeugd. NOC*NSF verwacht dat deze trajecten in het najaar zijn afgerond. Daarnaast zijn zeven sportbonden aan de slag met het vermarkten van hun sportaanbod. Dit vormt een volgende stap in het proces. Het panelonderzoek vanuit het POS levert in september/oktober 2026 nieuwe adviezen op voor nieuwe brancheorganisaties die lid zijn van het POS.	Lopend – afrondende fase

NOC*NSF en het POS brengen en delen succesfactoren van jeugdsportclubs die goed zijn in het binden en behouden van jongeren.	In totaal zijn vijftien goede voorbeelden van jeugdsportverenigingen in kaart gebracht. De opgedane inzichten zijn vertaald naar praktische tips en handvatten zodat ook andere verenigingen hiervan kunnen leren en deze kunnen toepassen in hun eigen praktijk. Het POS heeft in 2023 en 2024 succesvolle praktijkvoorbeelden vanuit de ondernemende sport aangeleverd aan NOC*NSF.	Afgerond – afgerond en afgesloten
De landelijke schoolsportcompetitie Olympic Moves laat scholieren kennismaken met diverse, nieuwe vormen van sport en bewegen.	Per september 2025 is de naam Olympic Moves gewijzigd naar TeamNL Moves. In 2026 heeft een nieuwe editie van TeamNL Moves plaatsgevonden. Naast de mogelijkheid om uit te blinken in een specifieke sport, kregen jongeren opnieuw de kans om kennis te maken met en deel te nemen aan verschillende sporten. In 2026 namen ruim 36.000 leerlingen deel aan de regiofinales en ruim 6.000 aan de landelijke finale.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
In het profiel van de buurtsportcoach komt te staan dat het sportaanbod voor jongeren wordt vormgegeven samen met jongeren.	Deze wijziging is doorgevoerd in de profielomschrijving van buurtsportcoaches.	Afgerond – afgerond en afgesloten

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd

Tabel B1.15
Werkafspraken: meer aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd

Werkafspraak	Stand van zaken	Status
In 2022-2023 is er via het programma Gezonde Kinderopvang een module op bewegen voor pedagogisch medewerkers ontwikkeld, om kennis over bewegen over te dragen en het handelingsperspectief te vergroten. Het ministerie van VWS en het Kenniscentrum Sport en Bewegen blijven de inzet van deze module binnen de kinderopvang stimuleren en zetten in op uiteindelijke borging in beleid van de kinderopvang.	De modules hebben in 2026 een update gehad. Het hele programma Gezonde Kinderopvang heeft een nieuwe online omgeving gekregen. Uit de monitor Kinderopvang blijkt bovendien dat een ruime meerderheid van de ondervraagde beleids- en groepsprofessionals in de kinderopvang aangeeft bewegen opgenomen te hebben in beleid (Westerbroek et al., 2026). Daarnaast werkt 44% met de Gezonde Kinderopvang; 90% hiervan werkt met het thema bewegen (Westerbroek et al., 2026).	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Het ministerie van VWS gaat in gesprek met de Branchevereniging Kinderopvang om te verkennen wat er nodig is om meer kennis te ontwikkelen over inzet van instrumenten rondom spelen en bewegen voor deze doelgroep.	De Beweegalliantie werkt intensief samen met de Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) en andere partijen om bewegen structureel te verankeren in de dagopvang en buitenschoolse opvang. Zij richten zich specifiek op de 'Cirkel 0-4-jarigen' om kinderen van jongs af aan meer te laten bewegen en gezond op te laten groeien. Kortom, de verkenning van wat er nodig is, heeft inmiddels plaatsgevonden. De focus ligt nu op het verankeren.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

NOC*NSF en het POS ondersteunen een aantal specifieke sportbonden bij de uitrol van hun beweegprogramma voor de leeftijdsgroep 0-6 jaar.	Op 40 locaties in het land heeft NOC*NSF, in samenwerking met lokale kinderopvangorganisaties, extra beweegplekken (vanuit de beweegprogramma's) voor de jongste jeugd opgezet. Monkey Moves en Voetjebal hebben hier vanuit het POS aan deelgenomen. Een groot deel van deze locaties is inmiddels gestart met de uitvoering van het meerweekse programma. Naast de uitrol van de beweegplekken worden ook pedagogisch medewerkers opgeleid, zodat zij het aanbod zelfstandig kunnen verzorgen. Tot slot is NOC*NSF in gesprek met een onderzoeksbureau om de beweegplekken te onderzoeken en inzichtelijk te maken welke effecten het sporten en bewegen heeft gehad op de kinderen en de betrokken locaties.	Lopend – kernfase
Met de doorontwikkeling van het nieuwe profiel combinatiefunctionaris onderwijs wordt ook de link gemaakt met de doelgroep 0-4-jarigen, bijvoorbeeld via IKC's (Integrale Kindcentra).	De profielwijziging van combinatiefunctionarissen is doorgevoerd.	Afgerond – afgerond en afgesloten
Het ministerie van VWS stimuleert het Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Mulier Instituut om instrumenten, kennis en data (en via monitoring) te blijven ontwikkelen en breed te verspreiden voor deze doelgroep richting relevante professionals, zoals jeugdgezondheidszorg.	De monitor Kinderopvang in Beweging! Is gepubliceerd op 25 juni 2026. Het Mulier Instituut verspreidde het rapport onder partners en partijen waarmee zij samenwerken, zoals brancheorganisaties. Kinderopvang Totaal en de brancheorganisatie kinderopvang hebben hier op hun website aandacht aan besteed.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend
Op lokaal niveau richten de strategische partners zich op meer bekendheid en	Werkafspraak is komen te vervallen. Er worden vanuit SAII geen verdere acties meer ondernomen gericht op de	Geannuleerd

deelname aan beweeg-programma's (aangeboden door diverse sportaanbieders).	bekendheid van en deelname aan beweegprogramma's.	
De strategische partners gaan meer samenwerken en optrekken met de Beweegalliantie, zodat de bekendheid en het handelingsperspectief van professionals vanuit het Beweegadvies van 0-4-jarigen meer bereik krijgt.	De strategische partners werken samen met de Beweegalliantie. De Beweegalliantie werkt intensief samen met de Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) en andere partijen om bewegen structureel te verankeren in de dagopvang en buitenschoolse opvang. Zij richten zich specifiek op de 'Cirkel 0-4-jarigen' om kinderen van jongs af aan meer te laten bewegen en gezond op te laten groeien. Vanuit de POS waren Monkey Moves en Voetjebal trekkers van dit proces.	Afgerond – ingeregeld en doorlopend

Bron: Mulier Instituut, 2026.

Bijlage 2 – Overzicht langetermijnindicatoren

Sociaal veilige sport

Tabel B2.1
LTI's Sociaal veilige sport

LTI	Nieuwe data beschikbaar
Veilig sportklimaat – sportwedstrijden	2027
Veilig sportklimaat – wangedrag	2027
Tevredenheid met hoe trainer omgaat met onwenselijk gedrag	2026
Sportaanbieders die voldoen aan de vier basiseisen voor sociale veiligheid	2027
Sportwedstrijden met negatieve gedragingen	2026

Bron: sportenbewegenincijfers.nl.

Ruimte voor sport en bewegen

Tabel B2.2
LTI's Ruimte voor sport en bewegen

LTI	Nieuwe data beschikbaar
Aantal hectares bodemgebruik voor sport	September 2026
Aantal hectares bodemgebruik voor sport	September 2026
Tevredenheid sport- en beweegaanbod	2027
Afstand tussen huis en sportaccommodatie	September 2026
Dichtheid sportaccommodaties	September 2026
Beweegvriendelijke omgeving	November/december 2026
Bezettingsgraad sportaccommodaties	September 2026

Bron: sportenbewegenincijfers.nl.

Vitale sportaanbieders

Tabel B2.3
LTI's Vitale sportaanbieders

LTI	Nieuwe data beschikbaar
Tevredenheid sport- en beweegaanbod	2027
Vrijwilligers met een relevante opleiding	2026
Vitale sportaanbieders	2026
Open sportaanbieders	Onbekend
Opleiding voor sportkader	
Sportaanbieders met voldoende vrijwilligers	2026
Sportaanbieders die samenwerken met…	2026
Innovatiescore van de sportsector	

Bron: sportenbewegenincijfers.nl.

Inclusie en diversiteit

Tabel B2.4
LTI's Inclusie en diversiteit

LTI	Nieuwe data beschikbaar
Financiële kosten als drempel om actief te zijn	2027
Ongelijke behandeling/discriminatie in de sport	2027
Beleid diversiteit bij medewerkers sportaanbieders	2026
Diversiteit bij medewerkers sportaanbieders	2026
Sportaanbieders met aandacht voor belemmeringen	2026
Inzet buurtsportcoach voor specifieke doelgroepen	2026
Voldoen aan Beweegrichtlijnen	2027
Sportdeelname wekelijks	2027
Leden van sportclubs en sportbonden	2027
Aanvragen Jeugdfonds Sport & Cultuur	2027
Aanvragen Volwassenfonds Sport & Cultuur	2027
Op gemak voelen bij sportaanbieder	2028
Plezier beleven aan zelf sporten	2028

Bron: sportenbewegenincijfers.nl.

Vaardig in bewegen

Tabel B2.5
LTI's Vaardig in bewegen

LTI	Nieuwe data beschikbaar
Vak- of groepsleerkracht geeft bewegingsonderwijs	2029
Basisscholen met leerlingvolgsystemen voor bewegingsonderwijs	2029
Scholen met buitenschoolse beweegactiviteiten	2027
Uren bewegingsonderwijs	2029
Sportdeelname wekelijks kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar	2027
Leden van sportclubs en sportbonden	2027
Beweeggedrag van kinderen jonger dan 4 jaar	Eind 2026
Belang dat ouders hechten aan dat hun kindsport en beweegt	2028

Bron: sportenbewegenincijfers.nl.

Rutger de Kwaasteniet
r.dekwaasteniet@mulierinstituut.nl

Manon de Ruijsscher
m.deruijsscher@mulierinstituut.nl

Marnik Koekkoek
m.koekkoek@mulierinstituut.nl

Pelle Bronkhorst
p.bronkhorst@mulierinstituut.nl

Jordy van Eijk
j.vaneijk@mulierinstituut.nl

Ine Pulles
i.pulles@mulierinstituut.nl

David Rappange
d.rappange@mulierinstituut.nl

Remco Hoekman
r.hoekman@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut | 2026